Begroting 2027

Inhoudsopgave

Begroting 2027 ..... **1**
Inhoudsopgave **3**
Voorwoord **5**
Voorwoord 5
Leeswijzer **8**
Leeswijzer 8
Hoofdstuk 1 8
Hoofdstuk 2 10
Samenvatting 11
Bijlages 11
Samenvatting **12**
Samenvatting 12
Hoofdstuk 1 inleiding **18**
1.1 Programmaplannen **19**
Programma 0: Bestuur en Ondersteuning **21**
Programma 1: Veiligheid **30**
Programma 2: Verkeer, Vervoer en Waterstaat **34**
Programma 3: Economie **39**
Programma 4: Onderwijs **45**
Programma 5: Sport, Cultuur en Recreatie **50**
Programma 6: Sociaal Domein **59**
Programma 7: Volksgezondheid en Milieu **71**
Programma 8: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing **83**
Totale baten en lasten **93**
1.2 Paragrafen **97**
Paragraaf 1 - Lokale heffingen 97
Paragraaf 2 - Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 110
Paragraaf 3 - Onderhoud Kapitaalgoederen 123
Paragraaf 4 - Financiering 128
Paragraaf 5 - Bedrijfsvoering 134
Paragraaf 6 - Verbonden Partijen 145
Paragraaf 7 - Grondbeleid 148
Paragraaf 8 - Openbaarheidsparagraaf 150
Hoofdstuk 2: Financiële begroting **152**
Hoofdstuk 2 inleiding 152
Overzicht baten en lasten per programma 152
Baten en lasten per taakveld 153
Incidentele baten en lasten 156
Stortingen en onttrekkingen Reserves 159
Stortingen en onttrekkingen Voorzieningen 163
Investeringsplanning 166
Geprognosticeerde balans 169
Beleidsindicatoren 172
Bijlages 174
Bijlage 1: Samenstelling College van B&W 175

Bijlage 2: Afkortingenlijst 180
Bijlage 3: Incidentele en structurele baten en lasten per programma 184

Voorwoord

Voorwoord

Voor u ligt de Begroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2030 van de gemeente Gulpen-Wittem. Deze begroting wordt voor het eerst volledig digitaal aangeboden via Pepperflow. Daarmee zetten wij een belangrijke stap in het verder transparant, inzichtelijk en toegankelijk presenteren van onze beleidsdoelstellingen, prestaties en financiën. Deze begroting heeft een beleidsarm karakter. Het nieuwe college is op 9 juli 2026 aangetreden, terwijl het proces voor de totstandkoming van deze begroting reeds in gang was gezet. Om die reden zijn de afspraken uit het coalitieakkoord nog niet integraal verwerkt in voorliggende begroting. Wij vinden het belangrijk om deze afspraken zorgvuldig te vertalen naar concrete beleidsdoelen, activiteiten en financiële consequenties. Daarom ontvangt uw raad op 25 februari 2027 een eerste begrotingswijziging waarin de ambities uit het coalitieakkoord nader worden uitgewerkt en financieel worden vertaald. Hiermee geeft het college uitvoering aan de lijn die eerder met uw raad is besproken en vastgelegd in de raadsinformatiebrief van 24 juni 2026 (kenmerk U.26.00839).

Het college zit echter niet stil. Ook in de periode voorafgaand aan deze begrotingswijziging wordt al actief gewerkt aan de uitvoering van de ambities uit het coalitieakkoord ‘Dichtbij, Duurzaam, Daadkrachtig’. Het uitgangspunt Dichtbij krijgt onder meer vorm met de instelling van een jongerenraad, de uitwerking van het participatiebeleid en de ontwikkeling van een sociale kaart, zodat inwoners beter hun weg kunnen vinden naar voorzieningen en ondersteuning. Het uitgangspunt Duurzaam komt onder andere tot uiting in de opstart van de beweging Groen Gulpen-Wittem en investeringen in een aantrekkelijke, toekomstbestendige en kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte. Vanuit Daadkrachtig werken wij aan een nieuw armoedebeleidsplan, de revitalisering van speelvoorzieningen en de vereenvoudiging van het subsidiebeleid. Daarmee laten wij zien dat, vooruitlopend op de formele beleids- en begrotingsuitwerking, reeds concrete stappen worden gezet om de ambities van het nieuwe college zichtbaar en merkbaar te maken voor onze inwoners.

Samen vormen deze ontwikkelingen, aangevuld met de eerste begrotingswijziging, de basis voor de planning- en controlcyclus van 2027.

Het coalitieakkoord 2026-2030 draagt de titel ‘Dichtbij, Duurzaam, Daadkrachtig’. Deze titel verwoordt de ambitie van het college om samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeenteraad te bouwen aan een sterke en toekomstbestendige gemeente. In de komende bestuursperiode zetten wij in op voldoende en passende woningbouw, het versterken van de leefbaarheid van onze kernen, het behouden en versterken van voorzieningen, een krachtige sociale basis voor jong en oud, een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving en een financieel gezonde gemeente. Daarnaast willen wij een overheid zijn die dichtbij inwoners staat, luistert, verbindt en samenwerkt aan oplossingen voor de uitdagingen van vandaag en morgen. De eerste resultaten daarvan worden inmiddels zichtbaar in de uitvoering. Daarmee blijft het coalitieakkoord niet beperkt tot een bestuurlijke ambitie, maar vormt het vanaf de start van deze bestuursperiode het kompas voor ons handelen.

Met de introductie van Pepperflow kiezen wij voor een werkwijze die meer inzicht biedt in de samenhang tussen beleid, uitvoering en financiën. Hoewel deze manier van werken wellicht enige gewenning vraagt, biedt zij tegelijkertijd nieuwe mogelijkheden om informatie overzichtelijk beschikbaar te stellen en de verbinding tussen ambities, prestaties en middelen zichtbaar te maken. Samen met uw raad zullen wij de komende jaren blijven investeren in de verdere ontwikkeling van deze werkwijze voor alle planning- en controlproducten. Bij het opstellen van deze begroting hebben wij nadrukkelijk rekening gehouden met de bevindingen en aandachtspunten die door de provincie zijn meegegeven. Dat stelt ons in staat een begroting aan te bieden die gedurende de gehele meerjarenperiode sluitend is. Dat is een belangrijke mijlpaal en bevestigt dat de ingezette koers naar financieel herstel resultaat oplevert. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat een sluitende begroting geen eindpunt is, maar een uitgangspunt voor de opgaven die voor ons liggen. De komende jaren staan in het teken van omvangrijke maatschappelijke, ruimtelijke en financiële uitdagingen. De realisatie van nieuwe woningen, de opvang en huisvesting van asielzoekers en statushouders, het onderhoud van wegen en openbare ruimte, de gevolgen van vergrijzing, de ondersteuning van onze jeugd en het leefbaar houden van onze kernen vragen om blijvende aandacht en investeringen. Daarnaast liggen diverse strategisch belangrijke projecten voor ons, waaronder ontwikkelingen in Eys, Wijlre-Oost, Wijlre-West, de herontwikkeling van het voormalig Sophianum en de toekomst van de sportvoorzieningen binnen onze gemeente. De financiële consequenties van deze projecten zijn op dit moment nog niet volledig in beeld. Dat vraagt om zorgvuldige voorbereiding en afwegingen, realistische scenario’s en uiteindelijk om onvermijdelijke misschien ook wel pijnlijke keuzes.

Het landelijke thema van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, ‘We doen het samen’, sluit nauw aan bij de realiteit waarmee gemeenten dagelijks worden geconfronteerd. Gemeenten voeren steeds meer wettelijke taken uit, terwijl de beschikbare middelen onder druk staan. Ook lokaal zien wij dat de ambities van onze gemeenschap groot zijn en dat de beschikbare financiële ruimte niet onbeperkt is. Dat vraagt om samenwerking, maar ook om het stellen van prioriteiten. Niet alles kan tegelijkertijd en niet iedere wens kan uiteindelijk worden gerealiseerd. Alleen door gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen kunnen wij de juiste keuzes maken voor de toekomst van Gulpen-Wittem. Hoewel het financiële beeld van deze begroting op het eerste gezicht positief oogt, vinden wij het belangrijk ook de risico's te benoemen. Onze leningenportefeuille blijft omvangrijk en vraagt om blijvende aandacht. Daarnaast zijn wij afhankelijk van externe ontwikkelingen waarop wij slechts beperkt invloed kunnen uitoefenen, zoals landelijke politieke besluitvorming, ontwikkelingen binnen het gemeentefonds en demografische veranderingen. Deze factoren kunnen rechtstreeks van invloed zijn op de financiële positie van onze gemeente. Met deze begroting leggen wij een solide financiële basis voor het komende jaar. Tegelijkertijd zijn wij ons ervan bewust dat de uitdagingen waarvoor wij staan vragen om realisme, bestuurlijke daadkracht en een gezamenlijke inspanning van inwoners, verenigingen, maatschappelijke partners, gemeenteraad en college. Vanuit de uitgangspunten van ons coalitieakkoord willen wij werken aan een gemeente die dichtbij haar inwoners staat, duurzaam investeert in de toekomst en daadkrachtig handelt waar dat nodig is. Alleen zo kunnen wij blijven bouwen aan een leefbaar, financieel gezond en toekomstbestendig Gulpen-Wittem.

Frans Derksen

Wethouder Financiën, Gezondheid, Cultuur en Evenementen

Leeswijzer

Leeswijzer

De inhoudelijke eisen waaraan de begroting dient te voldoen zijn vastgelegd in het Besluit begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 7 van het BBV schrijft voor dat de begroting ten minste bestaat uit de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting die bestaat uit het programmaplan en de paragrafen is opgenomen in hoofdstuk 1. De Samenvatting vormt samen met Hoofdstuk 2 de financiële begroting.

De lasten en de baten worden tenzij anders vermeld zonder + of – teken opgenomen in de tabellen. Een last is immers per definitie negatief en een baat positief. Saldi zijn voorzien van een – teken als het een negatief saldo betreft.

Hoofdstuk 1

In **Hoofdstuk 1** komen het programmaplan van deze begroting en de voorgeschreven paragrafen aan de orde. De **programmaplannen** (1.1) vormen beleidsinhoudelijk het hart van de begroting. We volgen in deze begroting de thema- en verplichte taakveldindeling van het BBV. Welke producten van baten en lasten onder welk taakveld vallen is gedetailleerd omschreven in het Besluit Begroten en Verantwoording (BBV). Afwijken binnen de taakvelden is niet toegestaan. Op taakveldniveau kunnen dus de directe baten en directe (kapitaal) lasten van gemeenten met elkaar worden vergeleken. Wij volgen tevens de groepering van de verschillende taakvelden per thema zoals ook aangedragen door het BBV. Dat doen we om de vergelijkbaarheid en aansluiting tussen de achtereenvolgende begrotingen in deze raadsperiode te borgen. Conform de Financiële Verordening kan, bij de start van een nieuwe raadsperiode, het College aan de Raad een andere groepering van taakvelden voorstellen en die groepering vervolgens opnieuw gedurende de volgende raadsperiode vasthouden. Elk van de programma's binnen Hoofdstuk 1 volgt dezelfde opzet en bevat dezelfde sub paragrafen. Onderstaand een korte toelichting bij elk van deze sub paragrafen in de volgorde zoals ook in elk van de programmaplannen is opgenomen.

De programmaplannen starten telkens met een overzicht van de taakvelden die binnen de gemeente Gulpen-Wittem zijn opgenomen onder het betreffende programma.

<u>Programmasamenvatting</u>

De programmasamenvatting beschrijft waar het programma over gaat. Daarnaast zijn de voor gemeente Gulpen-Wittem belangrijke beleidsmatige onderwerpen en thema's binnen het betreffende programma opgenomen. Afhankelijk van het programma zal de programmasamenvatting beknopt of juist uitgebreider van opzet zijn.

<u>Beleidskader</u>

Het beleidskader bevat de voor het betreffende programma en haar taakvelden relevante beleidsdocumenten. In principe is dit beperkt tot het gemeentelijke (Gulpen-Wittem) of regionale (Heuvelland, Zuid-Limburg) beleidskader. Landelijke wet- of regelgeving is niet opgenomen tenzij zeer relevant. Waar mogelijk is bij de beleidsdocumenten door middel van jaartallen aangegeven op welke periode het betrekking heeft. Hierdoor is er een indicatie over de actualiteit van het vastgestelde beleidskader.

Wat willen we bereiken (1e W-vraag)?

Onder deze sub paragraaf worden de doelstellingen binnen elk van de programma's puntsgewijs geformuleerd. Uitgangspunt is dat bij de start van een nieuwe raadsperiode de doelen worden geformuleerd aan de hand van het vastgestelde Coalitieakkoord. Vervolgens wordt er middels activiteiten, prestaties en budgetten invulling gegeven aan het nastreven van de geformuleerde doelstellingen.

Wat gaan we daarvoor doen (2e W-vraag)?

De activiteiten die we gaan doen vormen de prestaties die het College toezegt te gaan realiseren in het komende begrotingsjaar. Over de voortgang van deze activiteiten wordt tussentijds in de bestuursrapportage en het jaarverslag aan de Raad verantwoording afgelegd. Bij de formulering van de activiteiten is het telkens de balans zoeken tussen hoofdlijn versus detailniveau. De concreetheid waarmee dit lukt varieert per activiteit en per programma. In de activiteiten zijn ook 'politiek' minder aandacht vragende werkzaamheden opgenomen. Die werkzaamheden zijn echter niet minder belangrijk. In de bestuursrapportage en het jaarverslag zullen we de voortgang rapporteren van de activiteiten.

Wat mag het kosten (3e W-vraag)?

In de 3e W-vraag krijgt de raad inzicht in de baten en lasten per programma. Vanwege BBV technische regels staat het overgrote deel van de baat in de vorm van o.a. de algemene uitkering en de algemene belasting op programma 0. Dat maakt de informatiewaarde van de 3e W-vraag per programma naar onze mening geringer.

De indirecte lasten per programma zijn ondergebracht in het taakveld 'Overhead' dat onderdeel uit maakt van het programma 0 Bestuur en ondersteuning. In paragraaf 2.2. 'Overzicht baten en lasten per taakveld' wordt de verdeling van de baten en lasten per taakveld weergegeven.

In de vorm van een tabel worden de baten, lasten en het resultaat per programma weergegeven. De kolom '2025' betreft de resultaten van de Rekening 2025, '2026' betreft de actuele begroting 2026 tot en met de bestuursrapportage 2026 die de raad in september 2026 heeft vastgesteld, '2027' bevat de begroting 2027 en de jaren 2028 t/m 2030 laten de meerjarenraming voor elk van de programma's zien.

Om de Raad inzicht te bieden in de financiële impact van het reeds bestaande beleid en nieuwe beleidskeuzes is de tabel opgesplitst in 2 delen. Onder het bestaande beleid zijn autonome ontwikkelingen, doorontwikkelingen, raads- en collegebesluiten en de begrotingswijzigingen t/m de bestuursrapportage 2026 opgenomen. Het nieuwe beleid bevat de financiële impact van nieuwe beleidskeuzes die het college voornemens is uit te gaan voeren.

Zowel voor het bestaande beleid als voor het nieuwe beleid zijn de lasten nader uitgesplitst in personele lasten, materiële lasten en kapitaallasten. De personele lasten betreffen de salarislasten van de eigen medewerkers en personele inhuur. De materiële lasten bestaan o.a. werkbudgetten, (subsidie)bijdragen en overige exploitatiekosten. Kapitaallasten betreffen de rente en afschrijving van de investeringen die in het betreffende programma zijn opgenomen. Onder de tabel is een (beknopte) specificatie opgenomen van de baten en lasten binnen het programma.

Aangezien de focus en het uitgangspunt de begroting 2027 betreft, is deze kolom van een aparte kleur voorzien en is de specificatie van baten en lasten ook op het begrotingsjaar 2027 toegespitst.

Aandachtspunten 2027

Tot slot is binnen de programmaplannen een overzicht opgenomen met de beleidsmatige aandachtspunten voor het begrotingsjaar. Hier betreft het voornamelijk bestaand beleid, verordeningen, maar ook relevante ontwikkelingen die invloed hebben op het uit te voeren beleid in het begrotingsjaar 2027. Dit overzicht is niet limitatief, geeft het College en de Raad een inzicht in relevante aandachtspunten binnen de programma's voor het komende jaar.

Het 2e deel van **Hoofdstuk 1** bevat de voorgeschreven **paragrafen** (1.2). In de paragrafen nemen we de informatie op die niet past binnen het programmaplan omdat de activiteiten binnen deze paragraaf dwars door de programma's heen lopen, ondersteunend zijn aan de programma-activiteiten dan wel betrekking hebben op een specifiek onderwerp waarover we de raad separaat moeten of willen informeren. Het betreft de verplichte paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en de openbaarheidsparagraaf (WOO).

Hoofdstuk 2

In **Hoofdstuk 2** nemen we vooral de verplicht gestelde informatie op die de toezichthouder nodig heeft om onze begroting te kunnen toetsen op o.a. realiteit en structureel evenwicht. Dit is dus een financieel technisch hoofdstuk.

Het meerjarig overzicht van baten en lasten is opgenomen. Dit overzicht geeft inzicht in de baten en lasten per programma en het primaire begrotingssaldo. Hierna volgt het overzicht van baten en lasten per taakveld voor het begrotingsjaar 2027. Dit geeft een nadere specificatie van de baten en lasten binnen elk van de programma's.

De staat van incidentele baten en lasten en bijbehorende toelichting geven inzicht in welk deel van de baten en lasten incidenteel is en voorzien van een korte toelichting.

Het meerjarenoverzicht en de stortingen en onttrekkingen aan de reserves worden weergegeven. Hetzelfde inzicht wordt gegeven maar dan voor de voorzieningen. De investeringsplanning voor de jaren 2027 tot en met 2030 wordt geschetst. De geprognosticeerde balans voor de begroting 2027 en meerjarenraming 2028 - 2030 wordt opgenomen.

Tot slot worden per programma de BBV Beleidsindicatoren weergegeven voor Gulpen-Wittem. De indicatoren betreffen de door de BBV voorgeschreven indicatoren die voor alle gemeentes van toepassing zijn.

Samenvatting

De **Samenvatting** geeft inzicht in de financiële exploitatie 2027 inbegrepen de meerjarenraming 2028 - 2030. De cijfers zijn daarbij opgebouwd vanaf de voorgaande primitieve begroting 2026. De Samenvatting geeft de raad inzicht in het formele en structurele meerjarige evenwicht van baten en lasten.

Bijlages

Aan het einde van het boekwerk zijn enkele bijlages ingevoegd. Bijlage 1 geeft de samenstelling van het College van B&W weer met de verschillende aandachtsgebieden die elk van de collegeleden heeft. Bijlage 2 bevat de afkortingenlijst van de in dit boekwerk gebruikte afkortingen en hun betekenis. Tot slot bevat bijlage 3 een uitgebreidere weergave van de incidentele en structurele baten en lasten voor elk van de programma's in de verschillende (begrotings)jaren.

Samenvatting

Samenvatting

Algemeen

Voor u ligt de begroting 2027 inclusief meerjarenperspectief 2028 - 2030. Deze begroting heeft een indeling die is voorgeschreven door de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording. In deze begroting zijn autonome-, door- en nieuwe ontwikkelingen opgenomen. De septembercirculaire 2026 is ook verwerkt in deze begroting en als aparte regel opgenomen in de autonome ontwikkelingen.

De uitkomst

In onderstaande tabel wordt het begrotingssaldo weergegeven.

Zoals weergegeven in de tabel is het saldo in 2027 vóór dekkingsvoorstellen € 572.438 positief. Na 'dekking' is het bedrag € 595.538 positief.

	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Begrotingssaldo t/m 10e BGW 2026	**-8.804**	**-146.825**	**948.320**	**1.209.218**
Mutaties				
Autonome ontwikkelingen	958.720	1.280.723	372.279	1.650.889
Bestaand beleid	-377.478	-306.844	-320.689	-371.776
Nieuwe ontwikkelingen	0	0	0	0
Saldo na mutaties	572.438	827.054	999.910	2.488.331
Dekking	23.099	171.085	323.362	480.056
Begrotingssaldo 2027-2030	**595.538**	**998.139**	**1.323.272**	**2.968.386**

Financiële mutaties

Onderstaand een overzicht van de mutaties uitgesplitst naar autonome ontwikkelingen, bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast zijn ook de dekkingsvoorstellen apart weergegeven en toegelicht.

Autonome ontwikkelingen

Zijn ontwikkelingen die 'onontkoombaar' zijn of bijstellingen die vanuit het Rijk worden doorgevoerd. Voor 2027 betreffen dit de bijstellingen van de Algemene Uitkering in de mei- en

septembercirculaire, de personeelslasten als gevolg van de vastgestelde CAO en bijbehorende wettelijke verplichtingen en de indexatie van de huuropbrengsten.

Autonome ontwikkelingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1 Meicirculaire 2026 (Voorjaarsnota)	575.954	416.936	-622.820	558.234
2 Aanpassing salarissen	184.266	87.993	103.840	48.788
3 Indexatie huren	9.865	22.902	37.766	53.062
4 Septembercirculaire 2026 (Najaarsnota)	188.635	752.893	853.492	990.805
Totaal autonome ontwikkelingen	**958.720**	**1.280.723**	**372.279**	**1.650.889**

Bestaand beleid

Betreffen financiële bijstellingen per beleidsveld binnen vastgesteld beleid.

Onderstaand een korte toelichting op de bijstellingen groter dan € 100.000 in 2027.

WMO

Als gevolg van stijgende prijzen in de WMO, nemen de kosten toe met € 393.791. Grootste stijging van kosten liggen bij begeleiding kortdurend verblijf, hogere kosten Hulp Bij Huishouding en een daarbij lagere eigen bijdrage en clientondersteuning.

Participatiewet

Als gevolg van stijgende prijzen in de individuele onderdelen van de participatiewet, nemen de kosten toe met € 355.642. Grootste stijging van kosten liggen bij algemene uitkeringen als IOAW en IOAZ, loonkostensubsidie, bijzondere bijstand en uitvoeringskosten SZMH.

Informatie / ICT

Hogere kosten als gevolg van prijsaanpassingen reguliere contracten/overeenkomsten naar werkelijkheid incl. eventuele indexeringen (€ 100.000), de conversie van Corsa documentatie (€ 49.000) en verhoging bijdrage Historisch Centrum Limburg (€ 30.000).

Milieu

De belangrijkste oorzaken van de stijging van de kosten die wij betalen aan RD4 zijn: hogere rijksheffingen op afvalverbranding en CO2-uitstoot, oplopende loonkosten en ongunstige marktontwikkelingen voor recyclingstromen.

Kapitaallasten

Conform de Financiële Verordening worden kapitaallasten opgenomen in het jaar na gereedkomen van het betreffende actief/de betreffende investering. Op basis van de verwachte realisatie van investeringen zijn de kapitaallasten voor de begroting 2027 – 2030 herrekend, wat resulteert in de opgenomen bijstelling.

Facilitair

Budget voor het onderhoud van NV VTC komt vrij te vallen (€ 106.829) en is reeds eerder deels ondergebracht bij het onderhoud voor de sporthal Gulpen. Vanaf 2028 zullen de pensioenen van de wethouders onder beheer van ABP komen te vallen, vanaf 2028 storten wij dan ook niet meer in de voorziening wethouders pensioen en zal pensioenpremie aan ABP worden betaald, net zoals bij alle andere werknemers in het ambtelijke apparaat. In 2027 kunnen we nog een storting verwachten, echter hebben we geen beeld bij de hoogte van deze storting, we stellen voor om deze storting naar beneden bij te stellen (minus € 80.000). Het inhuur budget verlagen wij (€ 89.800).

Jeugd

Wij gaan in deze begroting uit van minder gevallen Jeugd. Begroten in dit beleidsveld is lastig, aangezien het openeinde regelingen betreft en we kosten dienen te betalen. Indien wij meer jeugdcasussen hebben dan begroot, dan zullen wij dat in tussentijdse rapportages middels een begrotingswijzigingen aan de raad voorleggen.

Belastingen

Een toename van de ontvangen leges baten bevolking en burgerlijke stand, baten algemene plaatselijke verordening, baten parkeren en baten omgevingsvergunning.

	Bestaand beleid Beleidsveld	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1	WMO	-393.791	-335.453	-367.220	-382.619
2	Participatiewet	-355.642	-266.081	-194.629	-9.616
3	Informatie/ICT	-179.000	-150.000	-150.000	-150.000
4	Milieu	-104.601	-101.051	-46.235	-39.384
5	Civiel en Cultuur Techniek (CCT)	-77.244	-70.949	-59.294	-32.941
6	Onderwijs	-75.281	-75.281	-125.281	-125.281
7	Ruimtelijke Ordening	-61.151	-67.598	-74.257	-81.137
8	Buitendienst	-57.500	-57.500	-57.500	-57.500
9	Kunst, cultuur, subsidies	-161.100	-57.222	-58.366	-59.534
10	Gezondheid	-28.750	-40.263	-40.158	-142.554
11	Accommodaties	-7.001	-7.001	-535.631	-535.631
12	Verkeer	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
13	Duurzaamheid	-	-	-	-
14	Kernenbeleid	-	-	-	-
15	Sport	-	-	-	-
16	Dividenden	-	-	-	-
17	Evenementen	-	-	-	-
18	Burgerzaken	-	-	-	-
19	Openbaar Groen	-	-	-	-
20	Kapitaallasten	335.204	138.171	604.500	596.920
21	Facilitair	302.216	374.872	374.872	374.872
22	Jeugd	200.000	200.000	200.000	200.000
23	Belastingen	169.531	169.531	169.531	169.531
24	Financiën	67.000	67.000	67.000	67.000
25	Openbare Orde en Veiligheid (OOV)	49.720	-24.431	-24.431	-160.315
26	Economische samenwerking	2.912	-588	-588	-588
Totaal bijstelling bestaand beleid		**-377.478**	**-306.844**	**-320.689**	**-371.776**

Nieuwe ontwikkelingen

Dit betreft een beleidsarme begroting, derhalve worden er geen nieuwe ontwikkelingen meegenomen in deze begroting.

	Nieuwe ontwikkelingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1		-	-	-	-
2		-	-	-	-
3		-	-	-	-
Totaal nieuwe ontwikkelingen		**-**	**-**	**-**	**-**

Dekking

Zowel de Onroerende Zaak Belasting als de Forensenbelasting wordt geïndexeerd met een percentage van 2.9%.

	Dekking	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1	Onroerende Zaakbelasting	20.662	166.140	315.837	469.875
2	Toeristenbelasting	-	-	-	-
3	Forensenbelasting	2.437	4.945	7.526	10.181
Totaal dekking		**23.099**	**171.085**	**323.362**	**480.056**

Structurele begrotingssaldo

Het structurele begrotingssaldo wordt door de toezichthouder beoordeeld om de toezichtvorm voor het komende jaar vast te stellen. Uitgangspunt hierbij is dat, indien er sprake is van een structureel en reëel evenwicht in het begrotingsjaar er sprake zal zijn van repressief toezicht. Is dit niet het geval dan beoordeelt de toezichthouder het laatste jaar van de meerjarenraming. In uiterlijk dat jaar moet er sprake zijn van een structureel en reëel evenwicht. Voor Gulpen-Wittem heeft de toezichthouder aangegeven dat er alle jaren sprake moet zijn van een structureel en reëel evenwicht.

Uit bovenstaande tabel kan worden afgeleid dat de begroting en meerjarenraming van de gemeente Gulpen-Wittem een structureel en reëel evenwicht laat zien.

In hoofdstuk 2 wordt een nadere toelichting gegeven op de incidentele baten en lasten.

Structureel begrotingssaldo	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Saldo baten en lasten	454.301	927.709	1.296.780	2.941.894
Per saldo toevoeging aan reserves	-155.391	-	-	-
Per saldo onttrekking aan reserves	296.628	70.430	26.492	26.492
Begrotingssaldo na bestemming	**595.538**	**998.139**	**1.323.272**	**2.968.386**
Waarvan incidentele baten en lasten	515.136	13.938	-	-
Structureel begrotingssaldo	**80.402**	**984.201**	**1.323.272**	**2.968.386**

Lokale lastendruk

Om een beeld te krijgen van de ontwikkeling van de lokale lastendruk zijn de belastingen in ogenschouw genomen die elke inwoner in elk geval moet betalen. Het gaat om de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Onderstaand een overzicht van de lokale lastendruk die volgt uit de voorliggende begroting vergeleken met vorig jaar en de procentuele wijziging op totaalniveau.

	2026	**2027**
OZB	443	451
riool	330	353
afval	434	455
Totaal	**1.207**	**1.259**
Stijging/daling		**4,30%**

De gemeentelijke belastingen zijn bepaald en berekend conform de in 2023 door de gemeenteraad vastgestelde Nota Lokale Heffingen. Hierbij wordt, conform de Nota Lokale Heffingen, voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing uitgegaan van kostendekkende tarieven.

Tot slot

Wie vooral geïnteresseerd is in de beleidsmatige aspecten van de begroting kan hiervoor de beleidsbegroting raadplegen. Het programmaplan is vooral geschreven voor de kaderstellende rol van de raad. In het programmaplan zijn de baten en lasten per programma opgenomen.
Met de vaststelling van de begroting autoriseert de raad de in het programmaplan opgenomen baten en lasten.

Hoofdstuk 1 inleiding

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. Het programmaplan gaat in op de programma's. Een programma is een samenhangend geheel van activiteiten. Alle programma's samen omvatten alle activiteiten van de gemeente. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting.

1.1 Programmaplannen

1.1 Programmaplannen

De gemeenteraad stuurt op hoofdlijnen en heeft daarom voldoende aan een begroting op hoofdlijnen. Hierin staan de drie W-vragen centraal:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

De drie W-vragen staan in nauwe relatie tot elkaar. Wanneer we weten wat we willen bereiken, kunnen we een plan maken om aan te geven wat we daarvoor moeten doen. Als we weten wat we moeten gaan doen, kan een inschatting van de kosten gemaakt worden. De slotvraag is daarna of we de geraamde kosten wel acceptabel vinden. Zo niet, dan moet een andere weg gezocht worden om het doel te bereiken en als dat niet kan, dan moeten de doelen worden bijgesteld.

Het antwoord op de drie W- vragen moet 'smart' gemaakt worden. Het moet voldoen aan de criteria: specifiek, meetbaar, aanvaardbaar, realiseerbaar en tijdgebonden.

Op grond van artikel 5, lid 1, van de Financiële verordening Gulpen-Wittem autoriseert de raad met de vaststelling van de begroting burgemeester en wethouders tot het doen van uitgaven van de bedragen per programma, die in het programmaplan staan vermeld. Het programmaplan is ten behoeve van sturing door het college verder onderverdeeld in taakvelden (conform de Regeling informatie voor derden in de financiële begroting zoals deze door het Ministerie van Binnenlandse Zaken is vastgesteld).

Het programmaplan is ingedeeld in 9 programma's. Voor de raad was er nog geen aanleiding een specifieke programma-indeling vast te stellen. Op grond van de Financiële Verordening gebruiken we daarom de indeling zoals omschreven in de Regeling informatie voor derden (IV3).

Aan de orde komen achtereenvolgens de programma's:

0 Bestuur en ondersteuning

1 Veiligheid

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

3 Economie

4 Onderwijs

5 Sport, cultuur en recreatie

6 Sociaal Domein

7 Volksgezondheid en milieu

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

In de Regeling IV3 is vastgelegd dat gemeenten en provincies vanaf het begrotingsjaar 2017 in de begroting en de programmaverantwoording de effecten van beleid toelichten aan de hand van een vaste set beleidsindicatoren. Deze worden opgenomen omdat het voor gemeenten steeds belangrijker wordt om te kunnen sturen op basis van meetbare prestaties. Gemeenten moeten bij de besteding van de beschikbare middelen goed onderbouwde keuzes kunnen maken om te kunnen bijsturen als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Deze beleidsindicatoren zijn voor alle gemeenten van toepassing en gebaseerd op landelijke beschikbare en voorgeschreven bronnen.

Programma 0: Bestuur en Ondersteuning

Het programma Bestuur en Ondersteuning omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Bestuur
- Burgerzaken
- Beheer overige gebouwen en gronden
- Overhead
- Treasury
- OZB woningen
- OZB niet-woningen
- Belastingen overig
- Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
- Overige baten en lasten
- Vennootschapsbelasting
- Mutaties reserves

Programma samenvatting

In dit programma staan het bestuur, publieke dienstverlening via Burgerzaken, accommodaties, automatisering en financiële taakvelden centraal. Vanwege deze verscheidenheid is het voor dit programma iets lastiger een algemene programmasamenvatting op te stellen in tegenstelling tot de meer thematische programma's. Daarnaast komt een aantal taakvelden ook terug bij de verplichte paragrafen.

Bestuur

Met betrekking tot het 'bestuur' ligt de focus op het borgen en verbeteren van de bestuurskracht om toegevoegde publieke waarde te creëren in een omgeving die aan grote en voortdurende veranderingen onderhevig is.

Publieke waarde is dat wat we bereiken met en voor de samenleving en ons grondgebied, en de oplossingen die worden gevonden voor maatschappelijke opgaven. Publieke waarde is meer dan de output van de organisatie. Publieke waarde gaat over maatschappelijke prestaties die een positief maatschappelijk effect (outcome) hebben voor de samenleving. Publieke waarde gaat óók over het proces. Bij het proces gaat het met name over het betrekken van de belangrijkste belanghebbenden bij de verschillende stappen in het proces. In onze gemeente wordt met zelfsturing en burgerparticipatie voortdurend gewerkt aan het creëren en toevoegen van publieke waarde. Daarnaast hebben we een inwonerspanel dat regelmatig wordt ingezet om de behoeftes in de samenleving te peilen om hier vervolgens op aan te kunnen sluiten of bij de voorbereiding van nieuw beleid.

Burgerzaken en Klantcontactcentrum

De vragen en wensen van klanten van inwoners en ondernemers staan zoveel mogelijk centraal in onze dienstverlening. Er wordt op een betrouwbare, flexibele, efficiënte, respectvolle en mensgerichte manier aansluiting gezocht bij de (leef)wereld van de klant inwoner en ondernemer. Binnen De de aangeboden dienstverlening staat klantgericht werken, digitaal tenzij en inclusieve dienstverlening centraal. is persoonlijk en digitaal waar mogelijk. Daar waar noodzakelijk blijft fysieke dienstverlening mogelijk.

Binnen de werkzaamheden van burgerzaken vallen onder andere de verstrekking van paspoorten, identiteitskaarten, rijbewijzen en verklaringen omtrent gedrag. Ook het bijhouden van de Basisregistratie Personen en werkzaamheden in het kader van de Burgerlijke Stand en lijkbezorging zijn hier belegd. Daarnaast zijn de werkzaamheden in het kader van de verkiezingen (bijna) jaarlijks terugkerend belegd bij Burgerzaken. Essentieel is invulling geven aan een snelle, digitale en consistente dienstverlening zodat verzoeken tijdig en zorgvuldig worden afgehandeld.

Accommodaties

Accommodaties kunnen fungeren als ontmoetingsplekken voor sport en sociaal-culturele activiteiten ten behoeve van de leefbaarheid in de kernen in het bijzonder, en in de gemeente in het algemeen. Uitgangspunt hierbij is dat we zo veel mogelijk inzetten op multifunctioneel gebruik.

In navolging van het proces dat in gang is gezet zal ook het nieuwe jaar in het teken staan van opstarten en afronden van diverse majeure projecten. als Het Durpshoes, Sporthal Gulpdal en Het Patronaat. Ook zullen diverse projecten vanuit het uitvoeringsprogramma verder ter hand worden genomen. Verder staat binnen accommodaties duurzaamheid, toekomstbestendigheid en optimale dienstverlening aan gebruikers door heldere processen en goede communicatie centraal. We verduurzamen onze gebouwen en verbeteren de energieprestaties waarbij we verduurzaming verbinden met onze onderhoudsplannen (DMJOP).

Overhead

Overhead is een term waarmee de activiteiten worden aangeduid die niet horen tot het primaire proces van een organisatie. Deze kosten zijn gerelateerd aan de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Overheadkosten zijn bijvoorbeeld managementondersteuning, personeelskosten, ICT en administratiekosten. Het is een verzameling van grote en kleine posten die samen een belangrijk deel van de begroting uitmaken. We zijn verplicht deze kosten centraal in de begroting op te nemen. De totale overheadkosten worden toegerekend aan verschillende onderdelen, zoals investeringen en belastingen.

ICT, informatieveiligheid en informatiebeheer

Een voornaam onderdeel van overhead is automatisering. Goede automatisering vormt het fundament onder een slagvaardige, toegankelijke en bovenal veilig opererende organisatie.

Door de toetreding tot de GR Solido op 1-1-2027 maken we gebruik van een vernieuwd digitaal landschap, dat volledig is herbouwd en ondergebracht in een nieuwe omgeving. Deze migratie biedt kansen om de nieuwste technologieën te implementeren en geeft ons een robuustere basis. Daarbij wordt actief gezocht naar samenwerking met regionale partners.

In 2027 wordt eveneens de basis gelegd voor een functionele, digitale doorontwikkeling. Middels de implementatie van een generiek zaaksysteem en een zaakgerichte manier van werken creëert de gemeente de voorwaarden om haar informatiehuishouding op orde te brengen en werkprocessen te optimaliseren. Hierdoor zal de gemeente haar digitale dienstverlening verder verbeteren.

Digitale veiligheid blijft een speerpunt. Als hoeder van gevoelige gegevens van inwoners en ondernemers volgt de gemeente de richtlijnen van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) en de Cyberbeveiligingswet. Naast het aantonen van de “opzet” en het “bestaan” van beleid, moet vanaf nu ook de “werking” ervan worden aangetoond. Dit is essentieel voor compliance en het structureel op orde houden van het informatielandschap.

Daarnaast moet de gemeente voldoen aan diverse wettelijke verplichtingen die bijdragen aan inclusieve digitale dienstverlening. Dit vereist naleving van wetten zoals de Wet open overheid (Woo), de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), de Wet elektronisch publiceren (Wep), de nieuwe Omgevingswet, de AVG en de Archiefwet. Deze regelgeving leidt tot een toename van digitale publicaties en dienstverlening, waarbij informatie duurzaam toegankelijk, vindbaar, beschikbaar, leesbaar en bruikbaar moet zijn, voor de periode dat het raadpleegbaar moet zijn.

Tot slot wordt ook in 2027 verder gewerkt aan de digitale doorontwikkeling van de interne organisatie. De digitale werkplekken worden aangepast aan de nieuwste eisen op het gebied van veiligheid en functionaliteit, in lijn met de bredere ICT-migratie.

· Accommodatiebeleid 2024 "voor, van en door de gemeenschap"

- Duurzame Meerjaren Onderhoudsbegroting 2023-2032
- Strategisch Informatiebeveiligingsbeleid 2025-2028
- Privacy beleid 2025
- Archiefverordening gemeente Gulpen-Wittem 2024
- Beheerregeling informatiebeheer gemeente Gulpen-Wittem 2021
- Informatievisie Gulpen-Wittem 2022
- GEO-visie 2022 – 2024
- Voorkeursbestandsformatenbeleid
- Migratie- en conversiebeleid

Wat willen we bereiken?

Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma accommodatiebeleid

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan projectmatige activiteiten zoals vastgesteld in het accommodatiebeleid 2024

In 2027 wordt verdere invulling gegeven aan activiteiten en projecten voortkomend uit het uitvoeringsprogramma accommodatiebeleid, waaronder het herijken van het paracommerciele beleid.

Begeleiding van projecten die uitvoering geven aan het vastgestelde accommodatiebeleid

In 2027 wordt er verdere invulling gegeven aan de majeure projecten vanuit het accommodatiebeleid, met focus in 2027 op project Wielderhoes, fusiecomplex TV Tempo/LTC Gulpen en project Eys.

Wat willen we bereiken?

Duurzaam en kwalitatief goed informatie- en archiefbeheer. Onze informatie wordt vindbaar, beschikbaar en betrouwbaar

Wat gaan we daarvoor doen?

Implementeren zaakgericht werken. Inrichten van nieuwe software, koppelingen en werkprocessen

Implementatie van het zaaksysteem met eerst een gefaseerde livegang voor verschillende pilot teams in 2026. In de eerste helft van 2027 zal de hele organisatie de overstap maken naar zaakgericht werken. Na de livegang start direct een door-ontwikkeltraject waarin verdere optimalisering, procesdigitalisering en adoptie gerealiseerd wordt.

Opstellen en uitvoeren teamgerichte informatiebeheerplannen

Grip krijgen op de informatiehuishouding van alle teams binnen de organisatie is een meerjarentraject dat gefaseerd per team opgepakt zal worden. In 2027 gaan wij verder met het opstellen en uitvoeren van informatiebeheerplannen voor diverse teams binnen de organisatie. De implementatie van het zaaksysteem gaat dit positief faciliteren door standaardisatie in generieke processen en gecentraliseerde kwaliteitscontroles mogelijk te maken.

Implementatie kwaliteitszorg informatiebeheer

Verdere uitwerken en ingebruikname van de applicatie Key2Control voor informatiebeheer met de module Doxis en KIDO

Positioneren en inrichten van het Documentair structuurplan (een actueel, compleet en logisch samenhangend overzicht van alle archiefbescheiden in de organisatie)

De positionering van het DSP wordt breed gedragen in de organisatie, maar moet nog vastgelegd worden in operationele werkafspraken en beleid zodat het gebruik en up to date houden van het DSP geborgd blijft.

Wat willen we bereiken?

Borgen van Digitale veiligheid

Wat gaan we daarvoor doen?

Investeren in de ICT omgeving, zodat deze aan de laatste beveiligingseisen voldoet

Investeren in de ICT omgeving, zodat deze aan de laatste beveiligings- en compliancy-eisen voldoet

Implementeren van recente technieken en software om het netwerk veilig én toegankelijk te houden

Implementeren van recente technieken en software om het netwerk veilig én toegankelijk te houden.

Organiseren van gerichte trainingen voor de medewerkers

Op basis van externe controles (audits) aantoonbaar voldoen aan ENSIA evaluatie

Op basis van audits voldoen aan ENSIA-evaluatie.

Investeren in een tweede DigiD aansluiting en verplichte aansluitcontrole hiervoor

Wat willen we bereiken?

Voldoen aan (nieuwe) wettelijke verplichtingen

Wat gaan we daarvoor doen?

Implementeren van vereiste nieuwe software en aanpassing van talrijke bestaande werkprocessen gerelateerd aan de invoering van nieuwe wet- en regelgeving

Implementeren van nieuwe software en aanpassing van werkprocessen gerelateerd aan de invoering van nieuwe wet- en regelgeving

Uitvoering van nieuwe (digitale) taken ten behoeve van de huidige en nieuwe archiefwet, Woo, Wmebv, Wep en BDTO

In 2027 zal een nieuw zaaksysteem in gebruik worden genomen en willen we investeren in het vergroten van de digitale toegankelijkheid van onze sites en systemen.

Archivering en vernietiging in vakapplicaties is op orde

Bij verschillende applicaties wordt 'archivering by design' ingericht en de toepassing verder uitgewerkt. Voor andere applicaties wordt in 2026 of 2027 een koppeling met het nieuwe zaaksysteem gerealiseerd. Een aantal applicaties zullen in een latere fase opgepakt worden en zijn geprioriteerd op basis van een risicoanalyse op het informatiebeheer.

Wat willen we bereiken?

Doorontwikkeling van de digitale informatievoorziening om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen en de effectiviteit te vergroten

Wat gaan we daarvoor doen?

De doorontwikkeling van de nieuwe digitale werkplek op het gebied van veiligheid en functionaliteit

De doorontwikkeling van onze nieuwe digitale werkplek, samen met onze nieuwe ICT-partner Solido.

Inrichten van nieuwe software en werkprocessen

De overeenkomst met de aanbieder van onze ICT-infrastructuur eindigt op 1 januari 2026

Vanaf 2027 is onze ICT infrastructuur ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling Solido.

De verdere ontwikkeling en uitbreiding van de gemeentelijke cloudomgeving

Wat willen we bereiken?

Procesoptimalisatie Burgerzaken

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2027 zal de implementatie van een nieuw zaaksysteem worden uitgevoerd

Implementatie zal in 2027 afgerond worden. Dit zal ons helpen met het verder in kaart brengen van de gemeentelijke werkprocessen zodat wij onze (digitale) dienstverlening effectiever en efficiënter kunnen maken. Tevens ondersteund het zaaksysteem in het voldoen aan beleid en wet- en regelgeving zoals de Archiefwet, Wmebv, Woo, Avg, etc.

Wat willen we bereiken?

Borgen van strategisch informatiemanagement

Wat gaan we daarvoor doen?

Het actualiseren van I-visie

Het projectportfolio voor het op orde krijgen van onze informatiehuishouding zal in 2027geprioriteerd worden.

Het onderzoeken van Changemanagement

De mogelijkheden van changemanagement zijn onderzocht, maar zullen in een latere doorontwikkelfase opgepakt worden.

Wat mag het kosten?

Baten en Lasten Programma 0

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid						
Totaal Baten	38.771.480	39.053.027	40.183.981	39.968.163	40.163.430	41.641.228
Lasten						
- Personele lasten	8.524.430	9.184.699	8.944.236	8.861.385	8.877.367	8.893.515
- Materiële lasten	6.669.774	6.894.390	6.287.284	5.602.383	5.617.532	5.641.935

Baten en Lasten Programma

0

- Kapitaallasten	-362.911	-592.058	-858.133	-1.108.616	-1.186.510	-1.151.465
Totaal Lasten	14.831.293	15.487.031	14.373.387	13.355.152	13.308.389	13.383.985
Saldo Bestaand beleid	**23.940.187**	**23.565.996**	**25.810.594**	**26.613.011**	**26.855.041**	**28.257.243**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	1.077.790	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	1.921.402	512.330	7.522	7.522	7.522	7.522
Saldo Totaal	**24.783.799**	**24.078.326**	**25.818.116**	**26.620.533**	**26.862.563**	**28.264.765**

Bestaand Beleid	
Baten	
Algemene Uitkering Gemeentefonds	€ 34.080.954
Onroerende Zaak Belasting OZB	€ 5.016.475
Leges	€ 412.598
Dividenden (Enexis en Bank Nederlandse Gemeenten)	€ 295.000
Overige Baten*1	€ 378.528
Lasten	
Personele lasten	
Salarissen eigen medewerkers	€ 8.309.132
Inhuur personeel (incl. ziekteverzuimbudget)	€ 635.104

Baten en Lasten Programma 0

Materiële lasten	
ICT infrastructuur (software, harware, telefonie)	€ 1.520.303
Rentelasten	€ 1.309.325
Inkomensoverdrachten	€ 1.146.945
Gemeentelijke gebouwen (schoonmaak, beveiliging)	€ 112.000
Verzekeringen	€ 228.232
Mutaties Voorzieningen (bestuur en gebouwen)	€ 164.652
Energiekosten	€ 201.034
Opleidingsbudget	€ 198.300
Overige kosten*2	€ 1.406.493
Kapitaallasten	
Rente en afschrijvingen investeringen*3	-€ 858.133

Opmerkingen:

1 o.a. pachten, rente, uitgeleend personeel, verhuur

2 o.a. werkbudgetten, gebouwenbeheer/-onderhoud, accountant, materieel buitendienst

3 Negatief a.g.v. rente component kapitaallasten. Wordt doorberekend aan investeringen binnen de programma, opbrengsten worden verantwoord binnen Taakveld 0,5 Treasury. Binnen programma 0 wordt daardoor onder rente en afschrijvingen het 'nette' resultaat weergegeven.

Programma 1: Veiligheid

Het programma Veiligheid omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

Programma samenvatting

In dit programma staat een objectief en subjectief veilige gemeente centraal. Veiligheid beperkt zich niet tot de lokale situatie. Er wordt samengewerkt op regionale schaal en dat doen we dan ook binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Hierbij zijn 16 Zuid-Limburgse gemeenten aangesloten. Veiligheid is een belangrijke randvoorwaarde voor de (verdere) invulling van de andere programma's. Risico's op het gebied van veiligheid kunnen afbreuk doen aan de leefbaarheid, kwaliteit van wonen of recreëren van onze inwoners, bezoekers en recreanten. Daarbij wordt tevens gedacht aan de veiligheid gedurende onze (toeristische) evenementen. Onze gemeente scoort goed op de objectieve veiligheidsindicatoren. En dat willen we zo houden.

Openbare Orde en ondermijnende criminaliteit lijkt onzichtbaar maar is het niet en zorgt op lange termijn voor een ontwrichting van de samenleving. De aanpak van ondermijning vraagt ook om een georganiseerde overheid en constante aandacht voor het onderwerp, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als bij onze samenwerkingspartners.

Beleidskader

Kader
· Algemene Plaatselijke Verordening (APV) / Verordening Fysieke Leefomgeving (VFL)
· Uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid (basistaken) Regio Zuid-Limburg
· Beleid voor het stoken van vuur in de open lucht 2020
· Damoclesbeleid lokalen en woningen 2024
· Brandbeveiligingsverordening 2010
· Procedure huisuitzettingen van de gemeente Gulpen-Wittem 2002
· Besluit inzake het in de gemeente Gulpen-Wittem te voeren coffeeshopbeleid 2001
· Beleidskader voor uitvoering van de VTH-taken in de fysieke leefomgeving
· Integraal Veiligheidsplan (IVP) Heuvelland
· Uitvoeringsplan Heuvelland
· Integraal Bestuurlijk Handhavingsteam (ACT!-team)
· Bibob-beleidslijn

Wat willen we bereiken?

Veiligheid borgen van inwoners, bezoekers, recreanten, medewerkers en bestuurders

Wat gaan we daarvoor doen?

Faciliteren van de hulpdiensten waar nodig en wenselijk met hun huisvestingsvraagstukken

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg is bezig met het realiseren van een nieuwe brandweerkazerne in Wijlre. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg zal de kosten voor haar rekening nemen. De gemeente Gulpen-Wittem zal de aanvraag voor de omgevingsvergunning en eventuele andere benodigde vergunningen in behandeling nemen en afhandelen.

Toezicht op de leefomgeving, handhaven op excessen

Toezicht op wet- en regelgeving voeren we dagelijks uit waarbij we -- indien hier aanleiding toe bestaat -- meerdere disciplines (in- en extern) bij elkaar brengen. Op excessen wordt direct handhavend opgetreden met de middelen die ons vanuit het bestuursrecht en/of het strafrecht ter beschikking staan.

Vaststellen van Integraal Veiligheidsplan Heuvelland, waarna aansluitend een uitvoeringsprogramma opgeleverd dient te worden

Het Integraal Veiligheidsplan Heuvelland is een meerjarig plan. Wij gaan de aankomende jaren de aspecten uit dit plan met de tot het politie basisteam behorende gemeenten in gezamenlijkheid oppakken zodat we hiermee een krachtig signaal afgeven. 1x per 4 weken zitten alle vak-ambtenaren (cluster Veiligheid) bij elkaar en stemmen zaken met elkaar af zodat een integrale aanpak gewaarborgd blijft.

Toezicht op de leefomgeving, handhaven op excessen

Toezicht op wet- en regelgeving voeren we dagelijks uit waarbij -- indien hier aanleiding toe bestaat -- meerdere disciplines (in- en extern) bij elkaar brengen. Op excessen wordt direct handhavend opgetreden met de middelen die ons vanuit het bestuursrecht en/of het strafrecht ter beschikking staan.

Uitvoeren van integrale handhaving, met name op excessen

Los van de handhaving met interne disciplines maken wij bij grotere handhavingsacties gebruik van het ACT!-team. Dit team heeft een groot netwerk van handhavingspartners en maakt op voorhand een inschatting welke partners bij welk type integrale handhaving noodzakelijk is/zijn.

Voortzetting van projecten zoals Veilig buitengebied, intensiveren, communicatie en het versterken van de robuuste driehoek

Ingezette project zoals Veilig Buitengebied (app voor agrariërs) en ondernemers uit de recreatie-sector (app voor campings/vakantieparken) blijven we onder de aandacht brengen. Veiligheid maken we samen en dus is het zaak om elkaar snel te vinden en acties uit te zetten. Binnen de Robuuste Driehoek zullen wij onze acties uitzetten/toelichten en onze ideeën blijven delen/bespreken om hiermee te bewerkstelligen dat we samen moeten optrekken.

Wat willen we bereiken?

Naleving van wet- en regelgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren van integrale handhaving, met name op excessen

Los van de handhaving met interne disciplines maken wij bij grotere handhavingsacties gebruik van het ACT!-team. Dit team heeft een groot netwerk van handhavingspartners en maakt op voorhand een inschatting welke partners bij welk type integrale handhaving noodzakelijk is/zijn.

Wat mag het kosten?

Baten en Lasten Programma 1

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid						
Totaal Baten	490.553	427.255	501.113	426.441	70.229	72.069
Lasten						
- Personele lasten	940.556	680.065	700.925	704.731	711.378	717.983
- Materiële lasten	2.137.302	2.212.130	2.262.972	2.325.220	2.028.945	2.092.192
- Kapitaallasten	41.497	40.912	40.544	39.861	8.998	-
Totaal Lasten	3.119.355	2.933.107	3.004.441	3.069.812	2.749.321	2.810.176
Saldo Bestaand beleid	**-2.628.802**	**-2.505.852**	**-2.503.328**	**-2.643.371**	**-2.679.092**	**-2.738.107**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	592.755	3.570	3.570	3.570	3.570	3.570
Saldo Totaal	**-2.036.047**	**-2.502.282**	**-2.499.758**	**-2.639.801**	**-2.675.522**	**-2.734.537**

Bestaand Beleid

Baten en Lasten Programma 1

Baten	
ACT! Interventieteam, declaratie lasten (saldoneutraal, zie lasten)	€ 358.000
Huur brandweerkazernes	€ 136.319
Leges APV	€ 6.794
Lasten	
Personele lasten	
Salarissen eigen medewerkers	€ 700.925
Materiële lasten	
Bijdrage veiligheidsregio Zuid-Limburg	€ 1.638.548
Criminaliteitsbijdrage Halt en RIEC	€ 59.312
ACT! Interventieteam, declaratie lasten (saldoneutraal, zie baten)	€ 358.000
Brandkranen	€ 20.000
Overige materiële lasten*1	€ 187.112
Kapitaallasten	
Rente en afschrijving investeringen	€ 40.544
Opmerkingen:	
1 o.a. Werkbudgetten, inzet t.b.v. handhaving en verkeersregeling	

Programma 2: Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Het programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Verkeer en Vervoer
- Economische havens en waterwegen
- Openbaar vervoer

Programma samenvatting

In dit programma staat een goede bereikbaarheid van voorzieningen via het gemeentelijke wegennetwerk centraal. Daarbij gaat het in de eerste plaats om een verkeersveilig wegennet, waarbij we rekening houden met de leefbaarheid voor onze inwoners. We onderhouden ons wegennetwerk en openbare verlichting op het kwaliteitsniveau dat door de raad is vastgesteld. Hetzelfde geldt voor de diverse civieltechnische kunstwerken; zoals: bruggen en tunnels, die we tevens beheren. Bij herinrichting houden we rekening met de bepalingen in het mobiliteitsplan, waarin de zogenaamde school-thuisroutes een bijzondere plaats innemen en met de wensen van de bewoners. Een goede bereikbaarheid komt ook tot uitdrukking in een parkeerbeleid, dat is afgestemd op doelgroepen (waaronder gehandicapten) en bezoeklocaties. De kaders van het parkeerbeleid spelen niet alleen een rol bij de daadwerkelijke herinrichting, maar ook bij recreatieve en toeristische evenementen in de diverse kernen. Tevens komt een goede bereikbaarheid tot uitdrukking in het bereikbaar houden van dorpskernen door het openbaar vervoer en het stimuleren van reizen met het openbaar vervoer. Tot slot houden we de wegen en de omgeving schoon.

In de uitvoering is het programma verbonden met programma 5 ten aanzien van het onderhoud openbaar groen en programma 7 met betrekking tot riolering, waarbij wij uitgaan van het principe ‘werk met werk’. Herinrichting van wegen en vervanging van riolering wordt zoveel mogelijk gezamenlijk opgepakt. De uitvoering ligt voor een groot deel bij externe partijen, naast de inzet van onze buitendienst. Er worden meerdere aannemers gecontracteerd voor de uitvoering van de werkzaamheden.

De gemeente Gulpen-Wittem is in het bezit van een kwalitatief hoogwaardig en uniek landschap dat wordt gezien als basiskapitaal. Dit kapitaal wordt gekoesterd.

In het licht van de vele ontwikkelingen die van invloed zijn op mobiliteit in de gemeente en vanuit de Cittaslow-gedachte heeft de gemeente Gulpen-Wittem een visie ontwikkeld op mobiliteit. Deze visie op mobiliteit is als volgt: Gulpen-Wittem verbetert de verkeersleefbaarheid voor haar inwoners, bezoekers en ondernemers door te werken aan het realiseren van een duurzaam bereikbare gemeente.

Het in 2021 door de gemeenteraad vastgestelde Mobiliteitsplan is een visie en beleidsdocument waarin een vertaling gemaakt is van landelijke, provinciale en gemeentelijke ontwikkelingen naar een aanpak voor mobiliteit voor Gulpen-Wittem, passend binnen huidige wet- en regelgeving. Het Mobiliteitsplan:

- Geldt als toetsingskader voor het nemen van besluiten door college en gemeenteraad op het gebied van mobiliteit;
- Geeft koers en richting aan de werkzaamheden van de gemeente op het gebied van mobiliteit;
- Beschrijft de aanpak waarop de gemeente Gulpen-Wittem mobiliteitsvraagstukken benadert.

Het Mobiliteitsplan geeft richting en kaders ten aanzien van het mobiliteitsbeleid van de gemeente Gulpen-Wittem ter ondersteuning van opgaven, kansen en ontwikkelingen in de gemeente en de regio Zuid-Limburg. Een van de actuele opgaven is de aanpak van het toeristisch recreatief verkeer.

De nadere uitwerking van het beleid, vertaald naar concrete maatregelen en activiteiten vindt plaats in het uitvoeringsprogramma.

Beleidskader

Kader
· Wegenbeleidsplan 2023 - 2027
· Gemeentelijk rioleringsplan 2023 - 2027
· Mobiliteitsplan 2020
· Inkoopbeleid 2022 - 2025
· Beheerplan civiele kunstwerken 2020 - 2024

Wat willen we bereiken?

Behoud en verbetering van de mobiliteit binnen de gemeente en tussen de omliggende gemeentes

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan het door de gemeenteraad vastgestelde Uitvoeringsprogramma Mobiliteit

Afhankelijk van de doorloop / termijn van de herinrichting Wittemer Allee wordt aangesloten op de kruising vanuit Partij met vrijliggende fietspaden. Daarnaast wordt de komgrens aangepakt. Verder wordt vervolg gegeven aan de afsluiting van wegen in het buitengebied.

Realiseren van reconstructies en groot onderhoud aan het wegennet

Beheer en onderhoud en projecten worden volgens het uitvoeringsprogramma uitgevoerd. Het vastgestelde Omgevingsprogramma Wegen 2023-2027 vormt hiervoor de basis.

Beheer en onderhoud civiele kunstwerken conform het beheerplan

Het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd volgens het vastgestelde Beheerprogramma Civiele Kunstwerken 2026-2030.

Onderhouden en verbeteren van de fietsroutes binnen de gemeente

Onderhoud (en verbetering) van fietsroutes gebeurt in samenhang met onderhoud wegen (niet langer als een apart thema)

Optimaliseren van de gladheidsbestrijding

De optimalisatie van de gladheidbestrijding moet zijn afgerond voor 1 november 2026.

Inrichten verkeersmeetnetwerk

Het basis verkeersmeetnetwerk is gereed en wordt in stand gehouden

Wat willen we bereiken?

Burger betrokkenheid bij het ontwerp en uitvoering van civiele projecten en groot onderhoud

Wat gaan we daarvoor doen?

Betrekken van burgers en belangorganisaties conform het Burgerparticipatie beleid

Op verschillende inhoudelijke beleidsterreinen worden inwoners betrokken. Aan de hand van het afwegingskader burgerparticipatie wordt vooraf bepaald óf inwoners worden betrokken en, zo ja, waarom, wanneer, op welke manier en met welke rol. De mate van betrokkenheid kan daarbij variëren van informeren en raadplegen tot adviseren, coproduceren en meebeslissen. Omdat elk plan, project of beleidsvraagstuk anders is, blijft inwoners betrekken altijd maatwerk.

Wat willen we bereiken?

Veilige school-thuisroutes en het bevorderen fietsveiligheid

Wat gaan we daarvoor doen?

Verbeteren en onderhouden van school-thuisroutes

Het verbeteren van de school-thuisroutes maakt integraal onderdeel uit van het mobiliteitsplan

Wat willen we bereiken?

Integraal werken

Wat gaan we daarvoor doen?

Het bevorderen van 'werk met werk' maken en het verbeteren van de interne en externe samenwerking

Beheer en onderhoud en projecten worden volgens het uitvoeringsprogramma uitgevoerd. Het vastgestelde Omgevingsprogramma Wegen 2023-2027 vormt hiervoor de basis.

Wat mag het kosten?

Baten en Lasten Programma 2

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid						
Totaal Baten	475.080	155.387	76.362	76.522	76.686	76.855
Lasten						
- Personele lasten	619.574	635.509	421.777	422.929	416.577	414.232
- Materiële lasten	1.606.557	1.278.893	1.128.512	1.129.150	1.130.280	1.131.443
- Kapitaallasten	909.832	1.062.038	1.341.755	1.448.025	1.550.521	1.542.517
Totaal Lasten	3.135.963	2.976.440	2.892.044	3.000.104	3.097.378	3.088.191
Saldo Bestaand beleid	**-2.660.883**	**-2.821.053**	**-2.815.682**	**-2.923.582**	**-3.020.692**	**-3.011.337**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	189.400	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	345.245	189.400	-	-	-	-
Saldo Totaal	**-2.505.038**	**-2.631.653**	**-2.815.682**	**-2.923.582**	**-3.020.692**	**-3.011.337**

Bestaand Beleid	
Baten	
Inconveniententoeslag Enexis	€ 37.000
Overige baten*1	€ 39.362
Lasten	

Baten en Lasten Programma 2

Personele lasten	
Salarissen eigen medewerkers	€ 421.777
Materiële lasten	
Dotatie voorziening groot onderhoud (wegen en kunstwerken)	€ 526.589
Uitbestede (onderhouds)werkzaamheden	€ 485.131
Overige materiële lasten*2	€ 116.792
Kapitaallasten	
Rente en afschrijving investeringen	€ 1.341.755

Opmerkingen:

1 Huuropbrengsten Arriva busstation, parkeerleges

2 o.a. werkbudgetten, kosten energie en strooizout

Programma 3: Economie

Het programma Economie omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Economische ontwikkeling
- Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- Economische promotie

Programma samenvatting

In dit programma stimuleren en faciliteren wij een evenwichtige economische structuur en kwalitatieve groei die bijdragen aan de welvaart van onze bewoners en de leefbaarheid in onze kernen. Bedrijvigheid, toerisme en vrijetijd vormen een belangrijke schakel. Dat doen we in het juiste perspectief: duurzaam en passend in het gebied.

We zetten onze gemeente als excellente bestemming op de toeristische kaart en verlenen daar waar mogelijk ondersteuning om de economische prestaties van bedrijven in Gulpen-Wittem te verbeteren. Hierbij is het van belang dat we de positieve waardes van toerisme versterken en de negatieve effecten van toerisme reduceren. Verder dienen nieuwe ontwikkelingen op toeristisch en recreatief vlak kwalitatief hoogwaardig en duurzaam inpasbaar te zijn binnen de kwaliteitsverbetering op basis van de Cittaslow-waarden. De kaders hiervan worden o.a. vormgegeven door onze gemeentelijke toeristische visie en door het internationale Cittaslow keurmerk met waarden gericht op het authentieke landschap, rust, ruimte, fijnschaligheid en aandacht voor duurzame en innovatieve initiatieven.

Op regionale en Zuid-Limburgse schaal wordt een optimale positionering van de Gulpen-Wittemse (vrijetijds-)economie nagestreefd. Dit krijgt vorm door tezamen met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten projecten aan te pakken die voortvloeien uit de Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid Limburg 2030, maar ook middels samenwerkingsverbanden zoals de Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL). Hiervoor is een goede netwerkstructuur onontbeerlijk en werken we op regionale en Zuid-Limburgse schaal constructief samen om uitvoering te geven aan de grote opgaves in de (EU)regio.

We streven ernaar om signalen uit de markt tijdig op te vangen, met open oog aandacht te geven aan de behoeften van onze ondernemers en waar mogelijk de regeldruk te verlagen en procedures te stroomlijnen. Duurzame, kansrijke initiatieven ondersteunen we vanuit een positieve grondhouding.

Op een inclusieve wijze werken we mee aan het behoud van het mooie landschap voor alle partijen; zijnde inwoners, agrariërs en andere ondernemers, toeristen en recreanten, jonge mensen en senioren. Niet alleen voor nu, maar ook voor de toekomstige generaties.

Evenementen dragen bij aan het imago van Gulpen-Wittem als aantrekkelijke en ontspannende (vakantie)bestemming. Ze verbinden economie, cultuur, sport, toerisme en het sociaal domein en versterken daarmee de leefbaarheid. We streven naar een evenwichtig en passend aanbod, binnen duidelijke kaders en met oog voor de draagkracht van de gemeente.

Gulpen-Wittem heeft een groot buitengebied. Dit buitengebied kent verschillende gebruikers en heeft verschillende functies. De rode draad voor Gulpen-Wittem is het behoud van het landschap voor eenieder en dus ook voor de agrariërs die daar voor een belangrijke mate vorm aan geven. Het landschap speelt een onmiskenbare rol bij het vinden van oplossingen voor het vasthouden en afvoeren van water (klimaatadaptatie).

Landbouw en landschap zijn thema's waarbij hun invloed bijna altijd groter is dan de eigen gemeentegrens. Daarom is regionale en grensoverschrijdende afstemming en samenwerking van groot belang. In dit kader werken we samen met onze grensgemeenten en de provincies in het landschapspark Grenzeloos Bocageland. De doelstelling is het realiseren van een toekomst- en klimaatbestendig agrarisch landschap waarin we kunnen werken, wonen en recreëren. De opgaves die in het buitengebied liggen op gebied van wonen, natuur en klimaat zorgt ervoor dat binnen de landbouwsector gezocht wordt naar nieuwe verdienmodellen zoals bijvoorbeeld de biodiversiteitsmonitor, regeneratieve landbouw en de kansenkaart voor de agrariërs maar ook naar alternatieve teelten (vlas, hennep etc.) die passend zijn binnen het bocagelandschap. Daarnaast wordt de verworven informatie ingezet bij de ontwikkeling van het omgevingsplan.

Beleidskader

Kader
· Visie Vrijetijdseconomie: Bestemming Zuid-Limburg 2030
· Van groen hart tot groene long: Strategisch Actieplan Middengebied Zuid-Limburg 2019
· Toeristische visie gemeente Gulpen-Wittem: middenin het Heuvelland, maart 2016
· Agenda Zuid-Limburg 2024
· Structuur Visie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) 2018
· Beleidsnota evenementen Gulpen-Wittem 2022 – 2025
· Kampeerbeleid 2011 en kampeerbeleid 2011 Aanvullende nota

Wat willen we bereiken?

Een intensieve samenwerking op de regionale agenda

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderzoeken in hoeverre we op Zuid-Limburgse schaal spreiding van toerisme kunnen genereren middels gratis OV vervoer voor verblijfstoeristen

Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie van de pilot Gast Vrij OV (zomer 2026) zal er wel/geen vervolg worden gegeven aan dit project.

Inzetten op het ontwikkelen, sturen en monitoren van bestemmingsmanagement middels datahub

Dataportaal Toerisme Limburg is in zomer 2026 live gegaan en zal nog verder uitgebreid worden met andere monitoren. In 2027 gaan we dan ook verder met de doorontwikkeling van dit Dataportaal, verdere optimalisatie en monitoring.

Verkennen van een regionale aanpak van kwalitatief toeristisch aanbod

In het Interreg-project Connect-2-Cycle werken we in een Nederlands-Duits-Belgisch consortium samen aan een sterk en verbonden grensoverschrijdend fietsnetwerk, met themaroutes, digitale hulpmiddelen en goede voorzieningen voor fietsers.

Wat willen we bereiken?

Toerisme van de toekomst gericht op kwaliteitstoerisme

Wat gaan we daarvoor doen?

Het huidige kampeerbeleid toekomstbestendig maken

Eind 2026 (17 december 2026) wordt het raadsvoorstel voor het kampeerbeleid ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Na de besluitvorming kan dit project in 2027 als afgerond worden beschouwd.

Positief kritisch nieuwe aanvragen van ondernemers beoordelen (middels o.a. de intaketafel)

Het beoordelen van nieuwe aanvragen van ondernemers verloopt o.a. via de intaketafel. Hier worden casussen positief kritisch en integraal bekeken ten einde kwaliteitstoerisme te bevorderen.

Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van een gezond ondernemersklimaat waarin samenwerking centraal staat

Wat gaan we daarvoor doen?

Actief contact onderhouden met ondernemers en een constructieve samenwerking stimuleren

In 2027 wordt actief contact onderhouden met de ondernemers en wordt een constructieve samenwerking, met onder andere de BIZ in de kern Gulpen, gestimuleerd.

Wat willen we bereiken?

Uitdragen en versterken van het Cittaslow gedachtengoed

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzetten op een sterke positionering van Cittaslow

Middels campagnes, activiteiten, het Cittaslow-plein op de Hubertusmarkt en andere uitingen wordt de positionering van Cittaslow versterkt.

Deelnemen als partner van Michelin aan de BBB horecabeurs

Het partnercontract dat is gesloten met Michelin loopt af in 2026. Vanaf 2027 zal er opnieuw een afweging gemaakt worden of Gulpen-Wittem partner blijft/wordt van Michelin. In de bezuinigingsvoorstellen is het partnerschap opgenomen als bezuinigingsmaatregel.

Wat willen we bereiken?

Behoud van het landschap middels regionale samenwerking

Wat gaan we daarvoor doen?

In het kader van het programma "grenzeloos Bocagelandschap" is een regionale samenwerking opgezet, die we willen voortzetten en stimuleren in de uitvoering van de doelstellingen

In 2027 blijven de gemeente GW aangesloten bij het Parkbureau Bocageland. Vanuit de Regiodeal, Tranche 4 vindt cofinanciering plaats van de gemeentelijke bijdrage aan het Parkbureau.

Wat willen we bereiken?

Stimulering van landbouwtransitie op het gebied van verduurzaming, korte ketens in de landbouw en reductie van stikstofuitstoot (klimaatmitigatie)

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen van aanvragen voor duurzaamheidsinitiatieven

Onderzoeken of we boeren kunnen betrekken bij ondersteuning in de verduurzaming, middels het project Agro-energy. Daarnaast wordt gewerkt aan het opzetten van een kennisinstituut dat de circulaire economie binnen onze regio gaat stimuleren, waarbij de gehele keten van landbouw tot aan consument betrokken wordt.

Aansluiting zoeken bij de provinciale aanpak & kaders om uitstoot van stikstof te verminderen & de natuur te verbeteren, waarbij versterken van natuurgebieden & het ondersteunen van de landbouwsector in de transitie naar natuur inclusieve landbouw

In 2027 volgen wij de provinciale aanpak en nemen wij deel aan de gebiedsgerichte processen die binnen onze gemeente opgestart worden. Daarnaast begeleiden (en faciliteren) wij agrarische ondernemers die aan de slag gaan met een gebiedsgerichte aanpak.

Wat mag het kosten?

Baten en Lasten Programma 3

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid						
Totaal Baten	2.555.997	2.974.161	2.971.598	2.974.106	2.976.687	2.979.342
Lasten						

Baten en Lasten Programma 3

- Personele lasten	337.736	368.809	385.350	393.170	399.437	404.615
- Materiële lasten	521.469	449.914	430.198	437.665	434.825	434.825
- Kapitaallasten	116.474	116.478	129.316	127.626	125.936	124.245
Totaal Lasten	975.679	935.201	944.864	958.461	960.197	963.685
Saldo Bestaand beleid						**2.015.657**
	1.580.318	**2.038.960**	**2.026.734**	**2.015.645**	**2.016.489**	
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	100.000	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	282.411	198.793	215.136	43.938	-	-
Saldo Totaal						**2.015.657**
	1.762.729	**2.237.753**	**2.241.870**	**2.059.583**	**2.016.489**	

Bestaand Beleid	
Baten	
Toeristenbelasting	€ 2.870.421
Forensenbelasting	€ 86.477
Leges (evenementen, week- en jaarmarkten)	€ 14.700
Lasten	
Personele lasten	
Salarissen eigen medewerkers	€ 385.350
Materiële lasten	
Subsidie Visit Zuid-Limburg	€ 134.188

Baten en Lasten Programma 3

Afwikkeling toeristen- en forensenbelasting BsGW	€ 88.242
Budget bevordering toerisme	€ 59.133
Bijdrage Stichting Limburg Economic Development	€ 42.750
Budget jaar- en weekmarkten	€ 39.185
Bijdrage Bedrijven InvesteringsZone	€ 33.000
Dotatie voorziening LEADER	€ 15.000
Overige materiële lasten*1	€ 18.700
Kapitaallasten	
Rente en afschrijving investeringen	€ 129.316

Opmerkingen:

1 o.a. Bijdrage Grensinformatiepunt, subsidie starterscentrum

Programma 4: Onderwijs

Het programma Onderwijs omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- Onderwijshuisvesting

Programmasamenvatting

In dit programma staat onderwijsachterstandenbeleid, basisvaardigheden en onderwijshuisvesting centraal. Door onderwijs bieden we kansen aan kinderen, jongeren en volwassenen om zich optimaal te ontwikkelen. De ontwikkelingen en ambities vanuit het programma onderwijs raken het programma Sociaal Domein.

Binnen de totale begroting van programma onderwijs vallen de volgende onderdelen:

1. Onderwijshuisvesting (primair onderwijs en voorgezet onderwijs);
2. Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (inclusief voor- en vroegschoolse educatie (VVE));
3. Toezicht en handhaving kinderopvang;
4. Peuterspeelzaalwerk;
5. Leerlingenvervoer;
6. Leerplicht;
7. Laaggeletterdheid;
8. Volwasseneducatie.

Onderwijsachterstandenbeleid

Vanaf 2027 start landelijk de nieuwe beleidsperiode voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). In aansluiting op de gemeenten in Maastricht-Heuvelland zal in 2027 het huidige OAB worden herzien.

Basisvaardigheden

In Nederland heeft 20%van de bevolking tussen de 16 en 75 jaar lage basisvaardigheden. In de gemeente Gulpen-Wittem is dit percentage onder de inwoners 13%. In de landelijke aanpak is nu een regierol weggelegd voor gemeenten om de aanpak van laaggeletterdheid zelf in te vullen met hun eigen beleid en budgetverantwoordelijkheid. In aansluiting op het regionale plan lage basisvaardigheden 2025-2030 is de gemeente Gulpen-Wittem eind 2026 gestart met de gezinsaanpak geletterdheid. De gezinsaanpak is een aanvulling op de lokale uitvoeringsplan laaggeletterdheid 2022 e.v.. Hiermee gaan we door op de ingeslagen weg om ons te richten op inclusie met heldere taal, aandacht voor vroege taalverwerving, preventie van taalachterstand bij kinderen, en het opsporen en verhelpen van laaggeletterdheid en beperkte basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden).

Onderwijshuisvesting

Met ingang van 1 januari 2027 wordt de wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting ingevoerd. Vanwege deze wet moet de verordening onderwijshuisvesting worden aangepast. Daarnaast bevat deze wet eisen voor het Integrale Huisvestingsplan (IHP). Naar verwachting zal hierdoor het in 2020 door de gemeenteraad vastgestelde Integrale Huisvestingsplan 2020-2035 herzien moeten worden.

Beleidskader

Kader
· Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid 2022 - 2026
· Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gulpen-Wittem 2022
· Regionaal plan Onderwijsvoorzieningen 2021 - 2026
· Integraal Huisvestingsplan 2020 – 2035
· Verordening bekostiging leerlingenvervoer Maastricht-Heuvelland 2025

Wat willen we bereiken?

Kwalitatief goede onderwijshuisvesting

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan het integraal huisvestingsplan
Realiseren van een toekomstbestendige en duurzame locatie voor basisschool Klavertje Vier Eys.

Wat willen we bereiken?

Verminderen van onderwijsachterstanden bij kinderen en (jong)volwassenen

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid

Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid GOAB wordt herzien. In dit beleid wordt ingezet op het bestrijden van onderwijsachterstanden, het bevorderen van gelijke (onderwijs)kansen en een doorgaande lijn tussen kinderopvang/voorscholen en scholen.

Basisscholen en peuter-/kinderopvang ondersteunen bij het project taalbevordering
Vergroten van kennis op het gebied van spraak-taalontwikkeling en taalstimulering ter voorkoming van onderwijsachterstanden.

Opstellen van een gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid
In het kader van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs van regio Zuid-Limburg is de regionale plan van aanpak basisvaardigheden en volwassenenonderwijs vastgesteld. In dit plan is het thema basisvaardigheden en gezin opgenomen. De gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid is een onderdeel van dit thema.

De gezinsaanpak is erop gericht ouders te leren om hun kinderen te ondersteunen en stimuleren in de taalontwikkeling. Daarnaast kunnen ouders binnen de gezinsaanpak ook werken aan hun eigen basisvaardigheden. Het opstellen van het gezinsaanpak geletterdheid gebeurt in samenwerking met ketenpartners (zoals CJG, basisscholen, bibliotheek, Stichting Lezen & Schrijven) en de beleidsmedewerker onderwijs. Het plan gezinsaanpak geletterdheid wordt een onderdeel van het lokale plan basisvaardigheden.

vernieuwing van het lokale plan voor lage basisvaardigheden
In 2025 is het regioplan basisvaardigheden vastgesteld. Om de lokale plan hierop aan te sluiten is vernieuwing van het lokale plan noodzakelijk. Het vernieuwde plan zal aansluiten bij de focus thema's uit het regioplan basisvaardigheden , namelijk: thema basisvaardigheden en werk en het thema basisvaardigheden en gezin.

Wat willen we bereiken?

Goede samenhang tussen onderwijs, zorg en gemeente

Wat gaan we daarvoor doen?

(Door)ontwikkeling van de (voor)schoolmaatschappelijk werk
Intensiveren van de samenwerking met voorschoolse ketenpartners en het versterken van de ondersteuning aan jonge gezinnen.

Wat mag het kosten?

Baten en Lasten Programma 4

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid						
Totaal Baten	385.137	239.305	269.946	270.616	271.306	272.016

Baten en Lasten Programma 4

Lasten						
- Personele lasten	85.712	91.292	92.374	92.374	92.374	92.374
- Materiële lasten	2.112.454	1.178.484	1.231.810	1.231.810	1.231.810	1.231.810
- Kapitaallasten	270.428	709.363	731.612	795.277	785.323	762.033
Totaal Lasten	2.468.594	1.979.139	2.055.796	2.119.461	2.109.507	2.086.216
Saldo Bestaand beleid	**-2.083.457**	**-1.739.834**	**-1.785.850**	**-1.848.844**	**-1.838.201**	**-1.814.200**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo Totaal	**-2.083.457**	**-1.739.834**	**-1.785.850**	**-1.848.844**	**-1.838.201**	**-1.814.200**

Bestaand Beleid	
Baten	
Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid	€ 192.830
Bijdragen huisvesting basisonderwijs	€ 54.000
Verhuur gymzalen en basisonderwijs	€ 23.116
Lasten	
Personele lasten	
Salarissen eigen medewerkers	€ 92.374
Materiële lasten	

Baten en Lasten Programma 4

Overdrachten onderwijshuisvesting en -beleid*1	€ 323.500
Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid	€ 297.830
Jaarlijkse bijdrage LVO	€ 194.218
Belastingen huisvesting onderwijs	€ 133.298
Onderhoud gymzalen	€ 82.484
Subsidie weerbaarheid	€ 60.000
Groot onderhoud Kindercirkel	€ 55.000
Onderhoud en vervanging sportmaterialen	€ 53.040
Logopedie	€ 22.000
Overige materiële lasten*2	€ 10.440
Kapitaallasten	
Rente en afschrijving investeringen	€ 731.612

Opmerkingen:

1 Leerlingenvervoer en leerplichtzaken

2 o.a. Werkbudgetten

Programma 5: Sport, Cultuur en Recreatie

Het programma Sport, Cultuur en Recreatie omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Sportbeleid en activering
- Sportaccommodaties
- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Musea
- Cultureel Erfgoed
- Media
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Programma samenvatting

In dit programma staat het initiëren en in stand houden van voorzieningen op de gebieden van kunst, cultuur, cultureel erfgoed, sport, bibliotheekwerk, speelvoorzieningen en het onderhoud van het openbaar groen, het landschap en de natuur centraal. In samenhang met andere programma's levert dit programma een grote bijdrage aan de leefbaarheid en attractiviteit in en van onze gemeente.

In Gulpen-Wittem werken we samen met diverse partners om dromen en ambities te realiseren, kansen te benutten en uitdagingen aan te gaan. We zetten ons in voor concrete activiteiten die zoveel mogelijk inwoners stimuleren om te sporten en te bewegen, nu en in de toekomst. Sport en beweging spelen een belangrijke rol in het bevorderen van ontspanning, sociale contacten, een gezonde levensstijl, deelname en plezier.

Waar mogelijk ondersteunen en faciliteren wij vrijwilligers en sportverenigingen, zodat zij zich kunnen blijven ontwikkelen en toekomstbestendig blijven. Verenigingen zijn immers het hart van onze gemeenschap. Wanneer verenigingen besluiten samen te werken of te fuseren, bieden wij ondersteuning bij het fusieproces.

Onze gemeente heeft een enorm aanbod aan kunst en cultuur. Evenementen, stichtingen, verenigingen en particuliere initiatieven op dit gebied geven het dagelijks leven kleur. We streven ernaar dit aanbod beter zichtbaar te maken en verbindingen te leggen waar te veel versnippering optreedt. Door in stand te houden wat er is en ruimte te creëren voor vernieuwing draagt kunst en cultuur bij aan leefbaarheid en levensgeluk. Het is dan ook vanzelfsprekend dat kunst en cultuur steeds meer worden ingezet voor andere beleidsdoelen zoals bijvoorbeeld het terugdringen van eenzaamheid en bevorderen van inclusiviteit.

Gulpen-Wittem is een parel op het gebied van cultureel erfgoed. Het in stand houden van dit erfgoed is van groot belang voor de (eigen) identiteit van de gemeente en draagt bij aan het aantrekken van de door ons gewenste toerist. Jaarlijks worden er steeds meer (geldelijke) aanvragen gedaan om bij te dragen aan het onderhoud voor religieus erfgoed, begraafplaatsen, historische kunstwerken, typische landschapselementen e.d. Ook is er steeds meer vraag naar informatie(voorziening) over ons gevarieerde erfgoed.

We streven naar het behoud van archeologie en instandhouding van klein niet-beschermd erfgoed, dat tevens past bij ons gebiedsgericht cultuurhistorisch kwaliteitsbeheer. Bovendien versterken we de kwaliteit in de leefomgeving door het behouden en promoten van ons cultureel erfgoed.

Bibliotheekwerk

De herziene vernieuwde Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (Wsob) treedt naar verwachting op 1 juli 2027 in werking. De voornaamste wijzing is dat elke gemeente verplicht is om te zorgen voor een volwaardige lokale bibliotheekvoorziening. . Een ander verplicht onderdeel van de nieuwe wet is het opstellen van een meerjarenbeleidsplan. In 2027 zal in samenwerking met de bibliotheek Gulpen Wittem gestart worden met het opstellen van het meerjarenplan.

Beleidskader

Kader
· Beleidskader Kunst en Cultuur Gulpen-Wittem 2025-2028
· Regionaal sportakkoord, Heuvelland in beweging 2023
· Archeologiebeleid 2016
· Erfgoedbeleid 2023-2029
· Subsidieverordening 2021
· Lokaal sportakkoord 2023
· Groenbeleidsplan 2023

Wat willen we bereiken?

Betere kansen voor onze jeugd om veilig, gezond en kansrijk op te groeien

Wat gaan we daarvoor doen?

Het uitvoeren van de JOGG-aanpak (Jongeren op Gezond Gewicht) op de school en schoolomgeving waar de jeugd zich bevindt

Uitvoering van de JOGG-aanpak op en rondom scholen gebeurt onder andere middels de Gezonde School Aanpak. Deze aanpak richt zich op de thema's voeding, sport en beweging, welbevinden, mediawijsheid en verantwoord middelengebruik. In overleg met de scholen en kinderopvanglocaties wordt bepaald waar aandacht aan besteed wordt. Hierbij ondersteunt de JOGG-regisseur de scholen. Daarnaast worden door het jaar heen verschilkende activiteiten

georganiseerd door JOGG. Hierbij worden scholen, peuterspeelzalen en kinderopvanglocaties betrokken.

Het organiseren van gezamenlijke evenementen, zowel in de gemeente als in de regio
JOGG organiseert zowel op lokaal als regionaal verschillende evenementen in het kader van preventie en gezondheid. Denk hierbij aan de peuter- en kleuter4daagse. De uitvoering wordt gedaan door JOGG. Als Heuvelland gemeenten stellen wij hier budget beschikbaar voor en hebben we op gemeentelijk niveau maandelijks overleg. In 2027 zal deze werkwijze voortgezet worden.

Inzetten op meer rookvrije speelplekken
In 2026 is het voorplein van het gemeentehuis en de speeltuinen in de gemeente rookvrij geworden. In 2027 zal dit uitgebreid worden naar andere locaties. Specifiek in de buurt van kwetsbare locaties (zoals scholen). Denk aan de bibliotheek en sportverenigingen.

Inzetten op meer gezonde sportverenigingen (voeding, roken en alcohol)
In 2026 heeft wederom een nalevingsonderzoek plaatsgevonden. De resultaten hiervan zullen in september 2026 bekend worden gemaakt. Naar aanleiding van de resultaten van dit nalevingsonderzoek wordt een strategie opgesteld op het inzetten van een gezonde sportvereniging in 2027. Hierbij zal worden samengewerkt met JOGG, Mondriaan, de Verenigingsondersteuner en team Veiligheid. Daarnaast zal hierbij de koppeling gelegd worden met het beleids- en uitvoeringsplan preventie en handhaving jeugd & middelen.

Wat willen we bereiken?

Zoveel mogelijk inwoners laten sporten en bewegen

Wat gaan we daarvoor doen?

Het uitvoeren van het lokaal en regionaal sportakkoord
Uitvoer gegeven aan hetgeen dat is opgenomen in het lokaal en regionaal sportakkoord.

Beweeggroepen stimuleren en faciliteren om inwoners te laten bewegen en voldoende sport- en beweegaanbod te realiseren
Voor jeugdigen wordt in samenwerking met Bureau Negen en de basisscholen de MQ Scan afgenomen. Op basis van de resultaten kunnen leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben deelnemen aan aanvullende beweegactiviteiten die aansluiten bij hun behoeften en mogelijkheden.

Voor ouderen organiseert de gemeente het programma Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO). Met een gevarieerd aanbod aan beweegactiviteiten, zoals yoga en zowel staande als zittende beweeglessen, wordt gestimuleerd dat zoveel mogelijk inwoners actief blijven en op een passende manier kunnen bewegen. Voor inactieve ouderen is daarnaast het programma *Samen Bewegen* beschikbaar. Binnen dit programma ontvangen deelnemers een persoonlijk beweegprogramma en individuele begeleiding. Het doel is om het vertrouwen in het eigen lichaam te vergroten, zodat zij weer met plezier en vertrouwen kunnen bewegen. Na afloop wordt samen met de deelnemer gekeken welk regulier of voorliggend beweegaanbod het beste aansluit, zodat de deelnemer het bewegen duurzaam kan voortzetten.

Daarnaast zetten vitaliteitsmakelaars zich in om inwoners te stimuleren meer te bewegen. Zij ondersteunen inwoners bij het vinden van een passend beweegaanbod dat aansluit bij hun persoonlijke situatie, wensen en mogelijkheden.

De ketenaanpak van Valpreventie binnen de gemeente Gulpen-Wittem verder te ontwikkelen, organiseren en uitvoeren

Het uitvoeren van de ketenaanpak valpreventie, waarbij verschillende organisaties en zorgprofessionals samenwerken om valrisico's bij ouderen vroegtijdig te signaleren, te beoordelen en aan te pakken. De ketenaanpak bestaat uit het opsporen van ouderen met een verhoogd valrisico, het uitvoeren van een valrisicobeoordeling, het doorverwijzen naar passende erkende valpreventieve interventies en het bieden van passende nazorg en monitoring.

Binnen deze keten wordt nauw samengewerkt met lokale zorg- en welzijnspartners. Gezamenlijk worden erkende valpreventieve interventies uitgevoerd en wordt gezorgd voor een goede afstemming, zodat ouderen de juiste ondersteuning ontvangen om het risico op vallen te verminderen en zo lang mogelijk veilig en zelfstandig thuis te kunnen wonen.

Onderzoeken van vernieuwend sport- en beweegaanbod

Samen met de tennisverenigingen in Gulpen en Wijlre wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor de realisatie van padelbanen.

Faciliteren en ondersteunen van lokale verenigingen door middel van het vraaggericht aanbieden van verschillende services en verenigingsondersteuning

Verenigingen kunnen voor vragen, advies en ondersteuning terecht bij het Verenigingsloket van Bureau Negen. Het loket biedt ondersteuning op uiteenlopende onderwerpen die spelen binnen verenigingen. Contact opnemen kan via verenigingen@negen.nl.

Het twee keer per jaar organiseren van een sportcafé waar verenigingen kunnen aansluiten

Bureau Negen organiseert minimaal twee keer per jaar een (digitaal) sportcafe.

Opstellen van nieuw beleid spelen en bewegen in de openbare ruimte/speeltuinenbeleid

Een inventariserende Quickscan is uitgevoerd in 2026, e.e.a. conform de Begroting. De vertaling van deze inventarisatie naar concreet nieuw beleid vindt plaats binnen het daarvoor geldende beleidsveld Spelen & Bewegen.

Renoveren van sportvelden afhankelijk van raadsbesluit omtrent nieuw accommodatiebeleid

Het renoveren van sportvelden is mede afhankelijk van het nog vast te stellen accomodatiebeleid inclusief de hierbij behorende sportvelden.

Onderhouden nieuw aan te planten bomen conform toezegging en begroting 2024-2027

Het verzorgen en duurzaam in stand houden van nieuwe aangeplante bomen.

Starten met de samenwerking met Iedereen Kan Sporten

Sinds 1 januari 2026 is Gulpen-Wittem aangesloten bij Iedereen Kan Sporten. In dit eerste jaar is veel aandacht besteed aan het creëren van naamsbekendheid binnen de gemeente. Zowel bij organisaties als inwoners. In 2027 zal verder uitvoering worden gegeven aan Iedereen Kan Sporten.

Wat willen we bereiken?

Het in stand houden van ons ruimtelijk (materieel) erfgoed

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan het door de gemeenteraad vastgestelde Erfgoedbeleid

Uitvoering geven aan het door de raad vastgestelde Erfgoedbeleid:

1. (H) Erkennen van erfgoed
2. Uitdragen en beleefbaar maken van erfgoed
3. Verbeteren van de kwaliteit en duurzaamheid van erfgoed

Wat willen we bereiken?

Doeltreffend groenbeheer met een goede instandhouding van het openbaar groen en eenduidige communicatie richting inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren van het landschappelijk groenonderhoud in het buitengebied zoals: blokhagen, struweelhagen wandelpaden, graften, holle wegen, bos, en bermen

Uitvoeren van het landschappelijk groenonderhoud in het buitengebied vindt plaats o.b.v. werkzaamheden aan blokhagen, struweelhagen langs wandelpaden, graften, holle wegen, bos en bermen.

Uitvoeren van het reguliere groendonderhoud binnen de kernen zoals: blokhagen, gazons, perken, boomspiegels en struweel

Uitvoeren van het reguliere groendonderhoud binnen de kernen vindt plaats o.b.v. werkzaamheden aan blokhagen, gazons, perken, boomspiegels en struweel.

Uitvoeren van onderhoud aan gemeentelijke bomen zoals: boomveiligheidscontrole, onderzoek en snoeiwerkzaamheden

Uitvoeren van onderhoud aan gemeentelijke bomen vindt plaats overeenkomstig een boomveiligheidscontrole en onderzoek en snoeiwerkzaamheden gericht op de risicobomen uit het boomveiligheidsrapport.

Herplanten van bomen verspreid door de gemeente ter vergroening van de leefomgeving en vervanging van gevelde bomen

Herplanten van bomen verspreidt door de gemeente ter vergroening van de leefomgeving én als een vervanging van gevelde bomen.

Vergroenen en onderhouden van kernen en landschap tijdens civiele projecten en reconstructies

Vergroenen en onderhouden van kernen en landschap tijdens civiele projecten en reconstructies.

Inventariseren van kleine landschapselementen en historische waardevol groen

Inventariseren van kleine landschapselementen en historisch waardevol groen.

Uitvoeren van KleurKeur-beheer in verschillende bermen

Uitvoeren van ecologisch beheer in verschillende bermen.

Verkennen van opties voor 10% uitbreiding van gemeentelijke bos

Verkennen van opties voor 10% uitbreiding van gemeentelijke bos.

Verkennen van opties voor 10% uitbreiding van aantal gemeentelijke bomen

Verkennen van opties voor 10% uitbreiding van aantal gemeentelijke bomen.

Verkennen van opties voor het herstel van groenstructuren langs wegen in het buitengebied

Verkennen van opties voor het herstel van groenstructuren langs wegen in het buitengebied.

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur integraal inbedden in beleid

Wat gaan we daarvoor doen?

Organiseren van cultuurcafés waar onderwerpen worden behandeld die door verenigingen en andere cultuurmakers worden aangedragen

In 2025 en 2026 zijn diverse cultuurcafés georganiseerd. Na een zeer succesvolle start met gemiddeld meer dan 30 deelnemers loopt de interesse terug. Deze trend is ook te zien bij bijvoorbeeld de evenementencafés. We zijn op zoek naar een nieuwe formule en hopen hier in 2027 een vervolg aan te kunnen geven. Wel blijft de vraag naar individuele ondersteuning (van verenigingen en cultuurmakers) groot.

Initiëren en stimuleren van activiteiten op het snijvlak van cultuur en samenleving

In 2026 is hier al succesvol aan gewerkt, in 2027 zal dit worden voortgezet. Daarnaast zal ook aanbod op dit vlak worden ontwikkeld. denk hierbij aan projecten waarbij kunst en cultuur worden ingezet om bijvoorbeeld eenzaamheidsproblematiek te doorbreken.

Ondersteunen van verenigingen, stichtingen en andere cultuurmakers door middel van vraaggericht aanbieden van diverse vormen van ondersteuning

Onze cultuurcoach is hier in 2026 al volop mee aan de slag gegaan. De vraag blijkt groot. In 2027 zullen we dit zeker voortzetten.

Wat willen we bereiken?

Toegang tot een openbare bibliotheek voor inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen van een meerjarenplan bibliotheekbeleid

In navolging van de vernieuwde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorziening (Wsob) die naar verwachting in 2027 in werking treedt, wordt in samenwerking met de bibliotheek een meerjarenplan opgesteld.

De Bieb op School (dBos) op alle basisscholen

Duurzame verankering van de Bibliotheek op school (dBos) op alle basisscholen ter behoeve van leesbevordering.

Wat mag het kosten?

Baten en Lasten Programma 5

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid						
Totaal Baten	277.017	121.111	229.379	127.742	131.203	134.764
Lasten						
- Personele lasten	438.221	715.553	886.775	890.243	891.387	892.555
- Materiële lasten	4.155.229	3.092.786	3.047.393	2.913.393	2.908.393	2.908.393
- Kapitaallasten	330.101	355.720	453.721	447.580	441.442	435.304
Totaal Lasten	4.923.552	4.164.059	4.387.889	4.251.215	4.241.222	4.236.251
Saldo Bestaand beleid	**-4.646.535**	**-4.042.948**	**-4.158.510**	**-4.123.474**	**-4.110.019**	**-4.101.487**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-

Baten en Lasten Programma 5

Saldo Nieuw beleid	-	-	-	-	-	-
Stortingen in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	91.500	-	-	-	-	-
Saldo Totaal	**-4.555.035**	**-4.042.948**	**-4.158.510**	**-4.123.474**	**-4.110.019**	**-4.101.487**

Bestaand Beleid	
Baten	
Verhuur sportaccommodaties	€ 115.979
Uitkering bibliotheken	€ 105.000
Overige baten*1	€ 8.400
Lasten	
Personele lasten	
Salarissen eigen medewerkers	€ 494.069
Ingeleend personeel (openbaar groen)	€ 392.706
Materiële lasten	
Groenonderhoud (openbaar groen, natuurbescherming)	€ 1.364.339
Subsidies (o.a. verenigingen, evenementen, bibliotheek)	€ 652.580
Onderhoud sportaccommodaties	€ 239.720
Exploitatie Sporthal Gulpen	€ 216.436
Historisch archief	€ 177.000
Monumentenzorg	€ 123.809
Kosten algemene plannen bibliotheek	€ 105.000
Bijdrage Optisport	€ 100.000
Uitbestede werkzaamheden Natuurbescherming	€ 51.005
Overige materiële lasten*2	€ 17.504
Kapitaallasten	

Baten en Lasten Programma 5

Rente en afschrijving investeringen	€ 453.721

Opmerkingen:

1 o.a. Bijdrage Provincie Natuurbescherming

2 Kermissen, belastingen sportaccommodaties en toeristische bewegwijzering

Programma 6: Sociaal Domein

Het programma Sociaal Domein omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Samenkracht en burgerparticipatie
- Samenkracht en burgerparticipatie / Gulpen-Wittem helpt
- Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
- Inkomensregelingen
- WSW en beschut werk
- Arbeidsparticipatie
- Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- Maatwerkdienstverlening 18+
- Maatwerkdienstverlening 18-
- Jeugdhulp crisis / LTA / GGZ-verblijf
- Gesloten plaatsing
- Geëscaleerde zorg 18+
- Geëscaleerde zorg 18-
- Volksgezondheid

Programma samenvatting

Het sociaal domein is een breed programma en bestaat op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

- Jeugdhulp
- WMO
- Participatiewet (Werk en Inkomen)
- Armoede en schuldhulpverlening
- Volksgezondheid

Vanuit de programma's sociaal domein, volksgezondheid, onderwijs en veiligheid wordt samen gewerkt om een samenleving te creëren waarin iedereen de kans krijgt om mee te doen en zich te ontwikkelen. De gemeente biedt vrij toegankelijke voorzieningen en individuele ondersteuning aan, gericht op maatwerk voor de inwoners. We handelen proactief en leveren de benodigde ondersteuning waar en wanneer nodig. Door in te zetten op preventie, samenwerking, verbinding en maatwerk bouwen we aan een veerkrachtige en inclusieve gemeenschap die klaar is voor de toekomst.

In 2027 zal er een visie op het sociaal domein worden opgesteld. In deze visie zal de samenwerking met het domein veiligheid op het gebied van beleid verder worden uitgewerkt.

Beleidskader

Kader

Algemeen

- Beleidsplan Sociaal Domein 'Iedereen doet mee' 2022 – 2024

Jeugd

- Regiovisie Jeugdhulpregio Zuid- Limburg
- Beleidskader Jeugd Zuid- Limburg
- Verordening Jeugd versie 2025 gemeente Gulpen- Wittem
- Centrumregeling jeugdhulp Zuid- Limburg
- Overeenkomst Gesloten en Intensief Klinische Jeugdhulp (GIKJ)
- Samenwerkingsafspraken Veilig Thuis 'samenwerken aan veiligheid en herstel'

WMO

- Beleidsplan Zicht op Thuis 2021 - 2024
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Gulpen-Wittem 2020
- Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Gulpen-Wittem 2023
- Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning Maastricht-Heuvelland 2023-2026
- Gemeenschappelijke (GR) Omnibuzz
- Lokaal Uitvoeringsplan Wet Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Gulpen-Wittem 2024-2026
- Centrumregeling verwerving WMO ondersteuning Maastricht-Heuvelland

Participatiewet en re-integratie

- Beleidsplan Armoede 2021 - 2025
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2022 - 2025
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Gulpen-Wittem 2021 e.v.
- Beleidsregels Schuldhulpverlening gemeente Gulpen-Wittem 2022 e.v.
- Uitvoeringsplan 'Welkom in Maastricht-Heuvelland'
- Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023
- Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2025 e.v.
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.
- Beleidsregel Social return Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg 2020
- Beleidsregels terug- en invordering bedrijfskapitaal TOZO 2023
- Beleidsregels Scholing Maastricht-Heuvelland 2023
- Beleidsregels vrijlating giften Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023
- Uitvoeringsbesluit aanvullende bijzondere bijstand levensonderhoud 18 t/m 20 jaar Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2019 e.v.
- Beleidsregels beschut werk Maastricht-Heuvelland 2024
- Uitvoeringsbesluit Hoogwaardig handhaven en debiteuren Participatiewet, IOAW, IOAZ Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.
- Uitvoeringsbesluit krediethypotheek Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.

Kader

- Uitvoeringsbesluit vermogensvaststelling Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.
- Uitvoeringsbesluit inkomstenvrijlating parttime werkzaamheden Participatiewet, IOAW en IOAZ Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.
- Uitvoeringsbesluit individuele inkomenstoeslag Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 e.v.
- Centrumregeling Sociale Zaken Maastricht Heuvelland (SZMH)
- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg (WOZL)
- Beleidsregels persoonsgebonden re-integratiebudget Maastricht-Heuvelland 2023
- Beleidsregels gesubsidieerde arbeid Maastricht Heuvelland 2023

Volksgezondheid

- Regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031, "Samen sterk, iedereen veilig"
- Lokale Inclusie Agenda 2024-2028
- Preventie- en handhavingsplan jeugd & middelengebruik 2025-2028
- Beleidsregels scholing Maastricht-Heuvelland 2023
- Regionaal Gezondheidsbeleid 'Gezondheid nu, voor later!' 2025-2030

Wat willen we bereiken?

Intensiveren samenwerking tussen sociaal domein en domein veiligheid
Sociaal Domein

Wat gaan we daarvoor doen?

De eigen hulpverlening en schoolmaatschappelijk werk van team jeugd versterken en preventief inzetten. Hierdoor worden hulpvragen tijdig begeleid en wordt erger voorkomen

Professionalisering jeugdconsulenten middels bijscholing, coaching van een gedragswetenschapper en deze ondersteuningsvormen actief onder de aandacht brengen bij partners.

Wat willen we bereiken?

Een goed dekkend preventief aanbod voor jeugdhulp, zowel op lokaal als (sub)regionaal vlak
Jeugd

Wat gaan we daarvoor doen?

De samenwerking met welzijnsorganisaties intensiveren waarbij de sociale basis wordt versterkt

Netwerkbijeenkomsten organiseren en actieve afstemming overleggen met welzijnsorganisaties om kansen te ontdekken en op in te zetten.

Online hulpvormen preventief inzetten

Aanbod is bekend. De komende periode mogen de online hulpvormen meer plaats krijgen in de werkprocessen.

Collectieve en preventieve hulpvormen voor jeugd, in samenwerking met Maastricht-Heuvellang gemeenten, optimaliseren

Afstemming met de Maastricht-Heuvelland gemeenten om het collectieve en preventieve aanbod zorgvuldig af te stemmen, op de actuele uitdagingen waar jeugdigen mee kampen.

Wat willen we bereiken?

Normaliseren van jeugdhulp waarbij het verhogen van de eigen kracht en zelfredzaamheid van zowel ouders als jeugdigen centraal staat
Jeugd

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren van het lokale uitvoeringsplan Jeugd

Verschillende doorontwikkeling uitwerken en uitvoeren, zoals online aanbod inzetten en versterken, activiteiten/samenkomsten voor jeugdigen ontwikkelen en actief informeren en actief samenwerken met de beweegmakelaar om jeugdigen deel te laten nemen aan sport/hobby clubjes.

Voorliggend veld en bijbehorende voorzieningen/activiteiten onder de aandacht brengen bij ouders en jeugdigen

Actief bekendmaking creëren voor de leerzame en leuke voorzieningen en activiteiten voor jeugdigen en ouders. Samen zijn en van elkaar leren, bevordert de ontwikkeling en het welzijn.

Wat willen we bereiken?

Een goed aansluitende hulpverlening tussen onderwijs en jeugd door het leggen van de juiste verbindingen
Jeugd

Wat gaan we daarvoor doen?

(door)Ontwikkeling van de (voorschoolse/ kansrijke start) knooppunten

Stimuleren en optimaliseren samenwerking en afstemming van ketenpartners

Wat willen we bereiken?

Een brede vraagverheldering uitvoeren en in de aanpak domein overstijgend (samen)werken
Jeugd

Wat gaan we daarvoor doen?

Het toevoegen van partner(s) uit verschillende domeinen om de hulpvraag te exploreren en samenwerking tussen de verschillende domeinen te versterken

Aan de voorkant bij een melding inzetten op de deskundigheid van partners uit verschillende domeinen, indien nodig. Daarnaast wordt er in het sociaal team integraal gewerkt tussen de verschillende domeinen heen.

Wat willen we bereiken?

Onze inwoners mogelijkheden bieden om zo lang mogelijk zelfstandig en in hun eigen vertrouwde omgeving te kunnen blijven wonen en te participeren in de samenleving
WMO

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewustwording bij inwoners omtrent langer thuis blijven wonen structureel onder de aandacht brengen

Op diverse manieren wordt het thema 'zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen' onder de aandacht gebracht bij burgers. Gelet op het (rijksoverheids)beleid, is dit geen eenmalige actie, maar een structureel aandachtspunt.

Uitvoering geven aan het lokale uitvoeringsplan WMO

De verwachting is dat actiepunten uit het uitvoeringsplan Wmo zullen doorlopen in 2027.

Voorliggend veld en bijbehorende voorzieningen/activiteiten meer onder de aandacht brengen bij burgers, zodat meer burgers deze activiteiten beter weten te vinden en er gebruik van maken

De activiteiten en voorzieningen in het voorliggend veld dienen beter vindbaar te zijn. Dit vergt doorlopend aandacht en wordt in 2027 verder vormgegeven.

Verbeteren van de overgang van Wmo naar Wlz

Burgers ervaren de overgang van Wmo naar Wlz als lastig en onduidelijk. Dit thema wordt op verschillende manieren onder de aandacht gebracht bij burgers.

Opstellen beleidsplan WMO

In 2027 wordt een nieuw beleidsplan Wmo opgesteld.

Wat willen we bereiken?

Een bredere aanpak in het voorkomen van armoede
Participatiewet

Wat gaan we daarvoor doen?

Gebruik van verwijzers om inwoners in armoede in beeld te krijgen. Zowel interne verwijzers als externe verwijzers

Investeren in een sterk netwerk van verwijzers signaleren problemen eerder, waardoor schulden en armoede minder snel escaleren. Denk hierbij aan SZMH consulenten, wmo- en jeugdconsulenten signaleren regelmatig financiële problemen en kunnen inwoners (warm) doorverwijzen. Daarnaast hebben huisartsen, scholen, maatschappelijk werk etc. inwoners in verborgen armoede in beeld die niet bij de gemeente bekend zijn.

Meer bekendheid geven aan minimaregelingen voor inwoners, maatschappelijke en vrijwilligersorganisaties

Veel inwoners die in aanmerking komen voor de minimaregelingen maken hier geen gebruik van. Dat kan verschillende oorzaken hebben, zoals onbekendheid met de regelingen, ingewikkelde aanvraagprocedures of schaamte. Meer bekendheid van minimaregelingen zorgt ervoor dat mensen die ondersteuning nodig hebben deze ook ontvangen. SZMH gemeenten, waaronder Gulpen-Wittem zijn bezig om de BerekenJeRecht-Applicatie in richten. De applicatie helpt inwoners om eenvoudig te ontdekken voor welke regelingen, toeslagen en voorzieningen zij in aanmerking komen. Daarnaast kan de applicatie mensen ondersteunen bij het aanvragen van deze regelingen of hen doorverwijzen naar passende hulp. Hierdoor wordt de drempel om gebruik te maken van minimaregelingen lager.

Daarnaast continueren wij de structurele communicatie over de minimaregelingen via de gemeentelijke communicatiekanalen, zodat inwoners blijvend worden geïnformeerd over de beschikbare ondersteuning.

Onderzoeken naar mogelijkheden om de bereikbaarheid van de minimaregelingen te vergroten

We willen graag onderzoeken waarom inwoners regelingen niet kennen, niet aanvragen of niet gebruiken. Daarbij willen we graag meer inzicht krijgen in niet-gebruik, achterhalen welke belemmeringen bestaan, en het versterken van het netwerk rondom minimaregelingen. Kennen de verwijzers en partners de regelingen voldoende, en verwijzen zij de inwoners (warm) door.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren van de preventie en vroeg signalering binnen de schuldhulpverlening
Participatiewet

Wat gaan we daarvoor doen?

Vroeg signalering op basis van ervaringen en ervaringscijfers nog verder verbeteren en doorontwikkelen

We willen graag o.b.v. de ervaringen van de consulent vroegsignalering , ketenpartners en vaste lasten partners de aanpak beter aansluit bij de praktijk. Door structureel de resultaten te monitoren en ervaringen te evalueren, ontstaat inzicht in wat goed werkt en waar verbeteringen mogelijk zijn. Hierdoor kunnen wij de werkwijze beter afstemmen en inwoners eerder en beter bereiken om problematische schulden zoveel mogelijk te voorkomen.

Begrijpelijke en structurele communicatie over het ondersteuningsaanbod binnen de schuldhulp

Aandacht vragen voor het thema schulden, waarbij het doel is om de drempel om hulp te zoeken te verlagen. Duidelijke en eenvoudige communicatie over het ondersteuningsaanbod van Kredietbank Limburg, Stichting Trajekt (klapperproject), gemeente (consulent vroegsignalering) en de Financial Coach van SZMH.. (Wie zijn ze, wat doen ze en hoe zijn ze te bereiken?)

Inzetten op preventie, bewustwording en financiële zelfredzaamheid bij jongeren

Voor jongeren ligt de grootste winst vaak in het voorkomen van schulden. We willen ons meer inzetten op een combinatie van preventie, bewustwording en financiële vaardigheden. Dit gebeurt in samenwerking met het Sophianum, jongerenwerk en maatschappelijke partners.

Een laagdrempelige en toegankelijke schuldhulpverlening
Om de drempel voor inwoners te verlagen om ondersteuning te zoeken, willen wij i.s.m. o.a. netwerkpartners onderzoeken wat passend is voor onze inwoners. Daarbij is een toegankelijke locatie ook van belang. Dit kan een vaste locatie zijn, of een reizend spreekuur, afwisselend in verschillende kernen. Het gaat hierom het uitbreiden van de inloopspreekuren (buiten het gemeentehuis).

Wat willen we bereiken?

Stimuleren van (begeleide) arbeidsparticipatie of arbeidsmatige dagbesteding
Participatiewet

Wat gaan we daarvoor doen?

Het stimuleren van (arbeids)participatie bij de doelgroep met een lage werkfitheid
Binnen de Participatiewet in Balans ligt de nadruk om een meer mensgerichte en evenwichtige benadering, waarbij arbeidsparticipatie het uitgangspunt blijft. Voor inwoners met een lage werkfitheid is directe toeleiding naar een betaalde baan vaak nog niet haalbaar. Daarom wordt er in samenwerking met SZMH onderzocht hoe de maatschappelijke participatie ingezet kan worden als onderdeel van een stapsgewijze aanpak richting arbeid. Ook gaan we onderzoeken om laagdrempelige ontwikkel- en werkervaringsplekken lokaal aan te bieden. Dit kan worden ingezet als een passende tussenstap om vaardigheden, zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving te versterken.

Inzetten op het vergroten van de arbeidsparticipatie van gevestigde statushouders
Het inzetten van arbeidsparticipatie van gevestigde statushouders is een voortdurend proces. Ook in 2027 zal er ingezet worden op arbeidsparticipatie van gevestigde statushouders via diverse bestaande trajecten, buurtteam etc. Mocht arbeidsparticipatie nog niet mogelijk zijn dan zal begonnen worden met vrijwilligerswerk.

Wat willen we bereiken?

Een optimale aanpak om statushouders te laten inburgeren
Participatiewet

Wat gaan we daarvoor doen?

Het aanbieden van duale trajecten aan inburgeraars. Dit zijn trajecten waarbij inburgering (taallessen) gecombineerd wordt met een traject naar werk of vrijwilligerswerk

De duale trajecten aan inburgeraars (taal en werk, taal en vrijwilligerswerk) worden al toegepast door Sociale Zaken Maastricht Heuvelland (SZMH), maar nog niet voldoende. Vandaar dat we SZMH daar steeds op moeten blijven wijzen.

Wat willen we bereiken?

In 2030 de achterstand van Zuid-Limburg op het gebied van Volksgezondheid t.o.v. de rest van Nederland met 25% te hebben ingelopen, zodat kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien
Volksgezondheid

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan het regionaal gezondheidsbeleid 2025 - 2030
Aan de hand van de vier pijlers (gezond opgroeien, gezond blijven, gezonde geest en gezonde leefomgeving) in het regionale gezondheidsbeleid wordt uitvoering gegeven aan dit beleid. Dit gebeurt op lokaal en regionaal niveau. Dit regionaal gezondheidsbeleid is de paraplu waar alle activiteiten in het kader van preventie en gezondheid onder vallen.

Uitvoering geven aan de lokale en regionale opgaven uit het Gezond en Actief Leven Akkoord en Integraal Zorg Akkoord
In 2027 worden het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorg Akkoord vervangen door het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA). Dit AZWA is een akkoord tussen de overheid en organisaties uit de zorg- en welzijnssector om de zorg ook in de toekomst toegankelijk, betaalbaar en uitvoerbaar te houden.

Op regionaal wordt nog een werkagenda opgesteld. Deze zal worden vastgesteld in november 2026. Aan de hand van deze agenda zullen er regionale- en lokale middelen richting de gemeenten komen. Deze middelen gaan dan ingezet worden om de zorgvraag aan de achterkant te verkleinen.

Uitvoering geven aan het preventie- en handhavingsplan jeugd & middelengebruik 2025-2028
Het uitvoeringsplan dat is opgesteld en vastgesteld bepaalt de richting in de uitvoering. Hiervoor wordt ook gebruik gemaakt van de resultaten van het nalevingsonderzoek 2026. De uitvoering wordt samen opgepakt met JOGG, Mondriaan en team Veiligheid.

Uitvoering geven aan het programma Kansrijke Start
Stimuleren en en optimaliseren inzet knooppunt Kansrijke Start. Bestendigen coalitie en samenwerking op het gebied van Kansrijke Start.

Wat willen we bereiken?

Het voorkomen, tijdig signaleren en duurzaam stoppen van geweld in afhankelijkheidsrelaties
Volksgezondheid

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 "Samen sterk, iedereen veilig", met aandacht voor vergroten van bewustwording, deskundigheidsbevordering en verbeteren van de samenwerking

Acties uitvoeren uit de regiovisie Samen sterk, iedereen veilig.

Wat willen we bereiken?

De samenleving zo inclusief mogelijk maken waarin iedereen naar vermogen mee kan doen
Volksgezondheid

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering gegeven aan de Lokale Inclusie Agenda 2024-2028

Ieder kwartaal wordt samengezeten met de Kerngroep Lokale Inclusie. Daarin wordt besproken wat speelt en waar behoefte aan is. Leidraad is de Lokale Inclusie Agenda, maar actualiteiten kunnen altijd naar voren komen. In overleg wordt dan besloten waar aandacht aan besteed wordt en welke acties uitgezet worden. Een jaarlijks terugkerend punt is de week van de toegankelijkheid in oktober.

Wat mag het kosten?

Baten en Lasten

Programma 6

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid						
Totaal Baten	5.147.309	4.986.395	3.458.897	3.624.365	3.739.913	3.556.872
Lasten						
- Personele lasten	1.167.675	1.449.161	1.355.059	1.384.119	1.409.941	1.435.768
- Materiële lasten	16.163.399	16.518.885	15.625.395	15.662.548	15.579.297	15.186.090
- Kapitaallasten	182.775	185.094	314.602	396.048	390.953	385.857
Totaal Lasten	17.513.848	18.153.140	17.295.056	17.442.715	17.380.190	17.007.715
Saldo Bestaand beleid	**-12.366.539**	**-13.166.744**	**-13.836.159**	**-13.818.351**	**-13.640.277**	**-13.450.843**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-

Baten en Lasten

Programma 6

Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	61.373	81.973	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	166.773	76.773	15.400	15.400	15.400	15.400
Saldo Totaal	**-12.261.139**	**-13.171.944**	**-13.820.759**	**-13.802.951**	**-13.624.877**	**-13.435.443**

Bestaand Beleid	
Baten	
Gebundelde doeluitkering BUIG	€ 2.926.784
SPUK AZWA	€ 192.751
Eigen bijdrage sociale uitkeringen	€ 178.805
Debiteurenontvangsten SZMH	€ 75.000
Huuropbrengsten gemeenschapshuizen	€ 43.012
Impulsgelden	€ 20.394
Eigen bijdrage 'Meer bewegen voor ouderen'	€ 20.000
Gehandicaptenparkeerkaarten	€ 2.151
Lasten	
Personele lasten	
Salarissen eigen medewerkers	€ 1.350.059

Baten en Lasten

Programma 6

Ingeleend personeel (kernenbeleid, schuldhulpverlening, vrijwilligerswerk)		€ 5.000
Materiële lasten		
PGB en uitkeringen in natura WMO		€ 3.381.000
Jeugd		€ 3.139.171
PGB en uitkeringen in natura Jeugd	*€ 2.466.282*	
Uitvoeringskosten Jeugd	*€ 344.613*	
Jeugdbescherming / Jeugdreclassering	*€ 180.000*	
Jeugdhulp Crisis	*€ 68.269*	
Leerlingenvervoer: Jeugdwet	*€ 57.000*	
Centrum voor jeugd en gezin	*€ 23.007*	
Sociale uitkeringen Algemene en Bijzondere Bijstand		€ 3.055.500
Bijdrage WOZL (Sociale werkvoorziening)		€ 1.705.189
Bijdrage inkomensregelingen (SZMH)		€ 1.181.272
Bijdrage Omnibuzz (WMO)		€ 501.586
Bijdrage Trajekt (Maatschappelijk Werk)		€ 467.789
Bijdrage Arbeidsparticipatie		€ 301.475
Bijdrage GIA (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties)		€ 231.739
Bijdrage schuldhulpverlening (o.a. Kredietbank Limburg)		€ 227.825
Bijdrage clientondersteuning (MEE Zuid-Limburg)		€ 202.760
SPUK AZWA		€ 192.751
Bijdrage Samen Doen		€ 160.000
Subsidies		€ 130.000
Bijdrage Mantelzorg		€ 101.717
Overige bijdragen en materiële lasten*1		€ 645.621
Kapitaallasten		

Baten en Lasten

Programma 6

Rente en afschrijving investeringen	€ 314.602

Opmerkingen:

1 o.a. kinderopvang, gemeenschapsvoorzieningen, huren, uitvoeringskosten, belastingen, werkbudgetten, AED voorziening

Programma 7: Volksgezondheid en Milieu

Het programma Volksgezondheid en Milieu omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Riolering
- Afval
- Milieubeheer
- Begraafplaatsen en crematoria

Programma samenvatting

In dit programma staat de algehele gezondheid van onze inwoners, milieubeheer en duurzaamheid centraal. Voor de gemeente Gulpen-Wittem zijn relevante thema's en aandachtspunten binnen dit programma:

Afval

In de komende jaren zal de gemeente, vanuit de circulaire economie gedachte, richting geven aan het beheer van grondstoffen. Hierbij verandert de dienstverlening van afvalinzameling en afvalverwerking naar grondstoffenbeheer. Uitgangspunten hierbij is het behouden en verbeteren van de kwaliteit en service richting onze inwoners.

Omgevingsdienst Zuid-Limburg

De Omgevingsdienst Zuid-Limburg geeft uitvoering aan de landelijke afspraken die zijn gemaakt over de (kwaliteit van de) uitvoering van vergunningverlening en toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving. Het gaat hier in eerste instantie om bedrijfsactiviteiten die een aanzienlijke milieubelasting (kunnen) hebben op de omgeving en externe veiligheid aspecten kennen (de zogenaamde basistaken). Door een bundeling van kennis en expertise wordt de kwaliteit verhoogd en is kennis voor gemeenten beschikbaar die er voorheen niet was of extern ingehuurd werd.

Omgevingswet

De Omgevingswet is een nieuwe wet die op 1 januari 2024 in werking is getreden. . Hoewel steeds duidelijker wordt welke consequenties deze nieuwe wet heeft voor onze organisatie, is ook nog veel onduidelijk. Dit omdat de effecten en impact van deze nieuwe wet pas duidelijk zullen worden als de transitietermijn, die loopt tot 2032, volledig is doorlopen.

Zo is duidelijk dat de bodemtaken van de provincie naar de gemeente komen. Alle gemeenten worden onder het regiem van de Omgevingswet bevoegd gezag voor bodem. Gemeenten zijn dan primair beheerder van de bodemkwaliteit voor hun grondgebied. Door deze bevoegdheidswijziging komen alle taken en de daarmee gepaard gaande kosten voor de bodem(sanering) bij de gemeenten te liggen.

Ook dienen ten gevolge van de Omgevingswet alle inrichtingen (bedrijven) omgezet te worden naar milieubelastende activiteiten (mba) op een locatie. Daar waar voorheen werd gesproken van een inrichting waarin het gehele bedrijfsproces via een vergunning of melding werd gereguleerd, wordt een bedrijfslocatie nu opgeknipt in verschillende mba's. Voor deze omzetting is ook extra inzet nodig de komende jaren.

Energietransitie/duurzaamheid

De gemeente zet met partners stevig in op de verduurzaming van de regio. Een integrale aanpak in de wijken staat daarbij centraal: opgaven en uitdagingen worden gekoppeld, waardoor de verduurzaming van de gebouwde omgeving en de energie- en warmtetransitie dichter bij elkaar komen. Het doel is om in 2050 te beschikken over een betaalbaar, decentraal en robuust duurzaam energiesysteem met een lokaal herkenbare stempel, dat aansluit bij de kracht van de regio.

Binnen de energie- en warmtetransitie krijgen de doelen uit het RES-Zuid-Limburg bod 1.0, onder begeleiding van de RES-ZL, steeds concreter vorm. Dit omvat onder andere de uitwerking van de mogelijkheden voor zonnecarports op (semi)openbare parkeerterreinen. De Transitievisie Warmte (TVW) 1.0 wordt doorontwikkeld tot een regionaal warmteprogramma, waarin alle alternatieve warmtebronnen en individuele oplossingen worden verkend. Het best passende scenario voor Gulpen-Wittem wordt uitgewerkt in wijkuitvoeringsplannen.

Voor inwoners en ondernemers komt er een centraal gelegen, fysiek energieloket met meerdere partners als eerste aanspreekpunt voor verduurzamingsvragen. Gulpen-Wittem vertaalt daarnaast de landelijke aanpak isolatie naar de lokale aanpak via het programma "Gulpen-Wittem IsolatieKLAAR". De samenwerking met Energiecoöperatie Geuldal wordt verder verdiept. Ook de vergroening van wijken krijgt nadrukkelijk aandacht, om zowel de leefomgeving te verbeteren als klimaatadaptatie te stimuleren.

Samen met interne en externe partners werken we aan een transitie naar een circulaire landbouw, met behoud van natuur, landbouw en landschap. Vanuit duurzaamheid worden de mogelijkheden rondom Agro-Energy verkend, binnen de wettelijke kaders van Rijk en Provincie, zoals zonnepanelen op stallen en een lokale biomestvergister die kan bijdragen aan energiegemeenschappen. Met de ontwikkeling van biobased bouwmaterialen versterken landbouw en bouw elkaar.

Water

Binnen dit thema willen we het milieu en de volksgezondheid beschermen door te zorgen voor adequate afvalwaterinzameling en transport naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Verbetering van de oppervlakte waterkwaliteit is daarbij één van onze doelstellingen naast het voorkomen van wateroverlast bij (hevige) regenbuien. We realiseren ons daarbij dat waterbeheer geen lokale aangelegenheid is en onze gemeentegrenzen en zelfs landsgrenzen overschrijdt. En dat het hoge maatschappelijke kosten veroorzaakt. De wateroverlast in juli 2021 heeft duidelijk gemaakt, dat er maatregelen nodig zijn om Gulpen-Wittem te beschermen tegen wateroverlast. Het provincie breed Programma Waterveiligheid en Ruimte is gestart. De Provincie Limburg werkt hierin samen met het Rijk, het Waterschap Limburg en alle Limburgse gemeenten om het watersysteem meer robuust te maken, water en bodem sturend te maken bij ruimtelijke ontwikkelingen en meer klimaatbewustzijn en zelfredzaamheid te creëren bij inwoners.

In de uitvoering heeft dit thema een relatie met programma 2, vooral daar waar het gaat om de vernieuwing en het onderhoud aan ons rioolstelsel. Daarnaast zijn er relaties met datzelfde programma, daar waar het gaat om een veilige leefomgeving. En met programma 8, daar waar het gaat om veiligheid en milieutechnische aspecten van bedrijfseigendommen en particulier eigendom.

Samen Groen

Met het programma Samen Groen blijven we werken aan een duurzame toekomst. Het platform bereikt inwoners, bedrijven en andere stakeholders via laagdrempelige initiatieven en geeft participatieve initiatieven een impuls. Momenteel werken we aan een communicatie- en participatiestrategie, waarbinnen Samen Groen een plek krijgt.

Stikstof

Op 29 september 2025 heeft de provincie Limburg het Limburgs Offensief Stikstof (LOS) vastgesteld. De provincie geeft hierdoor richting aan de aanpak van de stikstofproblematiek. De aanpak is gebaseerd op het eerder opgestelde Limburgs Programma Landelijk Gebied. Gedeputeerde Staten heeft met het LOS de ambitie om concrete resultaten te bereiken voor reductie van de stikstofdeposities, natuurherstel en perspectief op vergunningverlening voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen. In het LOS worden doelen gesteld voor niet alleen de lange termijn maar ook voor op kort termijn. De uitwerking van het LOS vindt plaats via gebiedsprocessen, met speciale aandacht voor vier focusgebieden: De Peel, Sarsven en de Banen, Maasduinen en het Geuldal/Mergelland. In deze gebieden worden maatwerkmaatregelen getroffen om natuurherstel en economische ontwikkeling slim te combineren. De Mechelderbeek is binnen LOS als een focusgebied aangemerkt en zal door de provincie vanaf 2026 opgepakt gaan worden. Als gemeente blijven we aangehaakt bij het proces en combineren we de verschillende opgaves zoals klimaat, landbouw en natuurherstel, die in het gebied spelen. De gemeente heeft regulier overleg met het projectteam van de provincie en zal bij initiatieven in het buitengebied onderzoeken of er in kader van LOS koppelkansen gemaakt kunnen worden. In kader van de stikstof-opgave zal de rol aansluiten op de landelijke en provinciale opgaven en werken we binnen de regio en op lokale schaal samen. Projecten zoals het onderzoek naar de landschapselementen en het behoud van grasland dragen bij aan de opgaves voor natuurherstel en klimaat.

Beleidskader

Kader
· Grondstoffenplan 2022 – 2026
· Regionale energiestrategie 2.0
· Transitievisie Warmte 2021 - 2030
· Laadpalenbeleid 2022 - 2030
· Nationaal klimaatakkoord 2019
· Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg
· Omgevingswet
· Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
· Klimaatadaptatiestrategie Gulpen-Wittem 2023 -2027
· Omgevingsprogramma Water Gulpen-Wittem 2023 - 2027

Wat willen we bereiken?

Inzameling van schone grondstoffen waarbij het voorkomen van afval nadrukkelijk aandacht krijgt

Wat gaan we daarvoor doen?

SUP-vergoeding

- De beschikbare SUP-middelen inzetten voor activiteiten gericht op het voorkomen en verminderen van zwerfafval en het bevorderen van afvalscheiding.
- Projecten uitvoeren die bijdragen aan gedragsverandering, bewustwording en afvalpreventie.
- De besteding en verantwoording van de SUP-vergoeding monitoren conform de landelijke voorwaarden.

Introductie BEST-tas

- De mogelijkheden voor de introductie van de BEST-tas in Gulpen-Wittem verkennen, in samenwerking met Rd4.
- Inwoners stimuleren om herbruikbare goederen gescheiden aan te bieden voor hergebruik.
- De BEST-tas positioneren als aanvullende voorziening naast kringloopwinkels en het grondstoffenpark in Margraten.
- Inzetten op bewustwording over afvalpreventie, hergebruik en circulariteit.
- Inwoners informeren over de mogelijkheden en voordelen van de BEST-tas.

Invulling geven aan projecten ter bevordering van kwalitatieve afvalscheiding, in samenwerking met Rd4 en de overige deelnemende gemeenten, conform het Grondstoffenplan Rd4

- Samen met Rd4 en de deelnemende gemeenten uitvoering geven aan het Grondstoffenplan Rd4.
- De ontwikkelingen rondom het Circulair Materialenplan (CMP) en producentenverantwoordelijkheid volgen en vertalen naar gemeentelijk beleid.
- De ingebruikname en doorontwikkeling van het grondstoffenpark Margraten ondersteunen.
- In samenwerking met Rd4 inzetten op afvalpreventie, afvalscheiding en circulaire initiatieven.
- Verkennen en uitvoeren van projecten gericht op zwerfafvalreductie, gedragsverandering, en het bevorderen van afvalscheiding waaronder de pilot *Prullenbakken met Pensioen*.

Aanpassing van de inzamelfrequentie van GFT-afval (mini-containers) in de wintermaanden (december, januari, februari) vanaf 2026

- De aangepaste inzamelfrequentie voor GFT-afval in de wintermaanden continueren.
- Samen met Rd4 de effecten op service, kosten, inzamelresultaten en CO2-reductie monitoren.
- Inwoners informeren over de aangepaste inzamelfrequentie via de gebruikelijke communicatiekanalen.

Toddy's Plasklas, initiatief gericht op vermindering van restafval (luiers) door kinderen eerder zindelijk te maken. Opgestart in kwartaal 2 2025

- Deelnemen aan het regionale project Toddy's Plasklas in samenwerking met GGD Zuid-Limburg, ASL en Rd4.
- Inwoners via GGD, kinderopvanglocaties en bibliotheken informeren over de beschikbare materialen.
- De resultaten van de evaluatie volgen en bijdragen aan de besluitvorming over de structurele borging van het project.

Deelname aan het project Preventie en Gedragsverandering onder de koepel van Afval Samenwerking Limburg (ASL)

- Deelnemen aan het regionale project Preventie en Gedragsverandering onder de koepel van ASL.
- Aansluiten bij regionale campagnes gericht op afvalpreventie, gedragsverandering en bewustwording.
- Nieuwe regionale initiatieven ondersteunen zodra hiervoor voldoende capaciteit beschikbaar is.

Wat willen we bereiken?

Bewustwording (creëren) bij onze inwoners over de mogelijkheden voor afvalscheiding en grondstoffenbeheer

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren educatieprogramma voor voortgezet onderwijs

- In samenwerking met het Sophianum en De Bries een educatieprogramma uitvoeren gericht op zwerfafval, afvalpreventie en circulariteit.
- De themadag omvat gastlessen, praktijkopdrachten en opruimactiviteiten, met aandacht voor toerisme en zwerfafval in Gulpen-Wittem.
- Leerlingen actief betrekken bij bewustwording en gedragsverandering rondom afval en grondstoffen.
- De concrete invulling van het programma wordt in het najaar van 2026 uitgewerkt. De uitvoering staat gepland voor het voorjaar van 2027.
- De activiteiten worden gefinancierd uit de beschikbare SUP-vergoeding.

Pilot 'Adopteer je Buurt' (Adoptielocaties Schone Leefomgeving)

- Inwoners, scholen en verenigingen stimuleren om een locatie te adopteren en schoon te houden.
- Bewustwording creëren over zwerfafval, afvalpreventie en afvalscheiding.
- Samenwerken met verenigingen en scholen.
- De pilot evalueren en bij succes uitbreiden naar andere locaties binnen de gemeente.

Uitvoeren van een educatieprogramma voor de basisschoolleerlingen

- Samen met Rd4 en De Bries educatieprogramma's voor basisschoolleerlingen uitvoeren.
- Gastlessen en opruimactiviteiten organiseren rondom afvalpreventie, grondstoffen en circulariteit.
- Scholen ondersteunen bij lokale opschoonacties en stimuleren om deel te nemen aan de pilot *Adoptielocaties Schone Leefomgeving*, met als doel bewustwording te vergroten over zwerfafval, afvalpreventie en afvalscheiding.
- Kinderen actief betrekken bij het verminderen van zwerfafval en het bevorderen van afvalscheiding.

Inzetten van communicatiemiddelen en het stimuleren van burgerparticipatie

Omdat burgerparticipatie altijd maatwerk geven wij advies aan de inhoudelijke projectleider. Aan de hand van de gekozen participatieaanpak van het project bepalen we op welke manier we de verschillende stakeholders, via de beschikbare gemeentelijke middelenmix, inhoudelijk en procesmatig geïnformeerd en betrokken over het te doorlopen burgerparticipatietraject.

Wat willen we bereiken?

Een duurzame woningvoorraad, waarbij het gebruik van fossiele brandstoffen steeds verder wordt teruggedrongen

Wat gaan we daarvoor doen?

In samenwerking met de Heuvelland gemeentes uitgevoerd onderzoek naar alternatieve warmtebronnen & -alternatieven doorvertalen naar een regionaal warmteprogramma

Dit warmteprogramma vormt op den duur de basis voor de wijkuitvoeringsplannen, waarin per wijk wordt aangegeven hoe we van het gas af gaan.

Het isoleren van koopwoningen stimuleren en subsidiëren middels de campagne "Gulpen-Wittem IsolatieKLAAR"

In 2027 blijven de huidige isolatie-tranches voortbestaan. Daarnaast gaan we op zoek naar mogelijkheden om ook monument- & VvE eigenaren te ondersteunen bij hun verduurzamingsopgave.

Samen met de overige Heuvelland gemeentes een regionaal energieloket optuigen welke onze inwoners voorziet van advies op het gebied van verduurzaming

Het energieloket is per Q1 2026 actief. Gedurende 2027 zullen we bekijken of het mogelijk zal zijn een permanente fysieke locatie in de gemeente in te richten waar de gemeenschap terecht kan voor vragen over en ondersteuning bij de verduurzamingsopgave.

Wat willen we bereiken?

Beschikbaarheid over voldoende hernieuwbare energie en capaciteit binnen de regio

Wat gaan we daarvoor doen?

De samenwerking met de lokale energiecoöperatie verder formaliseren en professionaliseren om zodoende een gedegen partner in de energietransitie te kunnen creëren

EC Geuldal heeft de afgelopen jaren een flinke professionaliseringsslag gemaakt. In 2027 blijven we de samenwerking verder uitbreiden en ondersteunen en gaan we actief op zoek naar projecten waarin we samen kunnen optrekken en de energietransitie lokaal kunnen verankeren.

Stimuleren van de kleinere doelgroepen zoals monumenten, ouderen met particuliere woningen, en VVE's en deze van informatie voorzien

Voor zover als mogelijk worden deze doelgroepen door de Beleidsmedewerker Wonen van (relevante) informatie voorzien. Als hun vraag te complex is, dan wordt dit intern besproken/afgestemd zodat zij de juiste informatie krijgen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan hulp bij het aanvragen van bepaalde zaken.

In RES-ZL verband samen onderzoek doen naar & vorm geven aan de regionale energietransitie

We blijven aangehaakt bij regionale overleggen en zoeken daar waar mogelijk de samenwerking op om gezamenlijk invulling te geven aan de lokale energie- & warmtetransitie.

De mogelijkheid rondom energieopwekking middels Solar-Carports onderzoeken en, met ondersteuning van de RES-ZL, invulling geven aan een pilot-project binnen onze gemeente

We blijven aangehaakt bij het Zuid-Limburg brede onderzoek, dat wordt uitgevoerd en begeleid door de RES-ZL. Bij een haalbare businesscase volgt de uitwerking van een Plan van Aanpak, waarin alle facetten zoals financiering & participatie, aan bod komen.

De mogelijkheid rondom het betrekken van agrarische ondernemers bij de energietransitie verder onderzoeken en uitwerken, in samenwerking met Enter Next Level & RES-ZL

In 2027 zullen we het betrekken van de agrariër bij de energietransitie voortzetten. We blijven aangehaakt bij regionale & provinciale onderzoeken en samenwerkingen en verkennen de opwek- & opslagpotentie bij de agrariër op het erf.

Onderzoek naar de inrichting van een energie-hub in de kern Gulpen onderzoeken en verder vorm geven

De energy-hub in de kern Gulpen hangt nauw samen met de verduurzaming van het gemeentehuis & de potentiële realisatie van de solar-carport aan de Witteweg. Na realisatie kan de solarcarport verder worden uitgebreid naar een energy-hub. We zoeken de samenwerking op met RES-ZL om dit te kunnen bewerkstelligen.

Wat willen we bereiken?

Duurzame mobiliteit voor onze inwoners en bezoekers

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorgen voor een dekkend laadpalennetwerk, waarbij de uitrol plaatsvindt op basis van laadbehoefte

De consessieovereenkomst met Vattenfall zal voort blijven bestaan. In nauw overleg zal bekeken worden hoe de pro-actieve uitrol tot uitvoering kan blijven worden gebracht.

Intern stimuleren van het inzetten van duurzame mobiliteit voor zowel woon-werkverkeer als dienstreizen

In 2027 zullen wij adviserend en faciliterend aan de slag gaan om duurzame mobiliteit verder te implementeren.

Wat willen we bereiken?

Beschikbaarheid over duurzame accommodaties

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor alle accommodaties inzichtelijk maken welke stappen noodzakelijk zijn om te komen tot een duurzame accommodatie

Deze worden in een stappenplan en meerjarenonderhoudsprogramma opgenomen.

Wat willen we bereiken?

Samen met de omgevingsdienst Omgevingsdienst Zuid-Limburg werken aan een veilige en gezonde leefomgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan de nieuwe wettelijke taken die op ons afkomen

De komende jaren zullen we alert moeten zijn op nieuwe wet- en regelgeving die op ons afkomt en wat dit procesmatig en organisatorisch voor ons betekent. Zo zal bouwregelgeving aangepast worden in het kader van de versnelling van woningbouw, zullen digitalisering (o.a. het Omgevingsplan en de (Omgevings-) programma's) en AI (het digitaal toetsen van vergunningen) een belangrijke rol gaan spelen in ons werk, maar ook actieve openbare bekendmaking en wetten en regels rondom privacy/anonimiseren gaan impact hebben op ons werk.

Verbeteren samenwerking met de Omgevingsdienst Zuid-Limburg

Deze kan er ook uit. De tekst suggereert dat de samenwerking niet goed is en dat dit verbeterd dient te worden. De Omgevingsdienst heeft zich de afgelopen jaren in het kader van het inter bestuurlijk programma VTH ontwikkeld van een uitvoeringsorganisatie naar een omgevingsdienst die ook adviseert en ondersteunt. De samenwerking verloopt al de nodige jaren positief en op eenzelfde niveau.

Wat willen we bereiken?

Een veilige en klimaatrobuuste leefomgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergroten van de fysieke robuustheid van het watersysteem

Op de voormalige voetbalvelden te Nijswiller willen wij in 2027 een Hoogwatergeul realiseren. De (voorbereidende) werkzaamheden zijn vertraagd in verband met de doorlooptijd i.h.k.v. de benodigde onderzoeken voor het verkrijgen van een natuurvergunning.

De raad periodiek informeren over de voortgang van het provincie brede Programma Waterveiligheid en Ruimte

Op 9 en 13 april 2026 waren er voor de acht betrokken gemeenten, het algemeen bestuur van het Waterschap Limburg en de Provinciale Staten gezamenlijke informatiebijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast wordt periodiek een nieuwsbrief verstuurd door het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. U kunt zich hiervoor aanmelden bij de website: wachtnietopwater.nl

In overleg met het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg opstellen van een stroomgebiedsplan voor de Geul en haar zijbeken

Momenteel wordt gewerkt aan de PlanMER (MilieuEffectRapportage), deze PlanMER gaat de effecten van diverse maatregelen op de omgeving in kaart brengen zodat uiteindelijk de bestuurders een weloverwogen keuze kunnen maken tussen de diverse maatregelpakketten.

Uiteindelijk wil het Programma WRL in 3 stappen komen tot een voorkeursvariant. Deze voorkeursvariant wordt vervolgens door alle overheden gezamenlijk vastgesteld in het zogenaamde Stroomgebiedsplan. Dit Stroomgebiedsplan is een programma onder de Omgevingswet.

Inwoners informeren hoe men zich beter kan voorbereiden en beschermen tegen extreme wateroverlast

Het informeren van inwoners hoe men zich (beter) kan beschermen tegen wateroverlast blijft een aandachtspunt. Bij alle watergerelateerde projecten en bijeenkomsten verstrekken wij folders van WRL en promoten wij de website: wachtnietopwater.nl

Op deze website staat weergegeven hoe men zich (beter) kan voorbereiden op de gevolgen van extreme wateroverlast.

Water en bodem sturend maken bij ruimtelijke ontwikkelingen en verkeer

Ieder ruimtelijk plan wordt getoetst op de eventueel aanwezige (negatieve) effecten op de waterhuishouding. In overleg met het Waterschap Limburg worden zo nodig/mogelijk aanpassingen doorgevoerd. Ook zullen bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen in inundatiegebieden niet meer mogelijk zijn.

Wat willen we bereiken?

Een duurzame en gezonde ecologische toestand van onze beken

Wat gaan we daarvoor doen?

Afkoppelen, bufferen en infiltreren van schoon regenwater in de grond en vertraagd afvoeren naar de beken

Voor 2027 staat het afkoppelen en vertraagd afvoeren van regenwater van de Industrieweg in Wijlre op de planning.

Bufferen en vertraagd afvoeren van afvalwater naar de rioolwaterzuivering

In 2027 stellen wij in het werkgebied Maas & Mergelland een nieuw Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) op. In dit SSW wordt de riolering per rioolwaterzuiveringsgebied opnieuw hydraulisch doorgerekend. Uit deze berekening volgt of wij meer afvalwater moeten bergen of juist meer afvalwater mogen afvoeren naar de rioolwaterzuivering.

Integraal uitvoeren van projecten in samenwerking met andere programma's zoals wegen en verkeer

Voor 2027 staat het integrale werk "Reconstructie Industrieweg" te Wijlre op de planning.

Wat willen we bereiken?

Een duurzame gemeente (middels het programma Samen Groen)

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen Groen zal het communicatieplatform gaan vormen om inwoners van de gemeente actief te informeren over de werkzaamheden en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Hiermee wordt de inwoner handelingsperspectief geboden

Hiervoor wordt de samenwerking met het Regionale Energieloket Heuvelland opgezocht.

Samen Groen gaat bekijken hoe er, samen met de gemeenschap, op laagdrempelige wijze invulling kan worden gegeven aan lokale klimaats- & duurzaamheidsopgaven

In 2027 zal de ontsteen-je-tuin actie opnieuw leven worden ingeblazen en zullen we op een laagdrempelige wijze bekijken hoe we de gemeenshap kunnen informeren en betrekken bij de verduurzamingsopgave.

Wat mag het kosten?

Baten en Lasten Programma 7

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid						
Totaal Baten	5.381.726	5.498.149	5.894.336	5.678.077	6.064.097	6.476.644
Lasten						
- Personele lasten	995.691	940.018	803.576	806.905	809.841	820.416
- Materiële lasten	3.352.754	4.180.101	4.487.331	4.138.098	4.466.540	4.770.878
- Kapitaallasten	964.703	1.099.926	1.281.289	1.531.579	1.509.817	1.512.742
Totaal Lasten	5.313.147	6.220.045	6.572.196	6.476.583	6.786.198	7.104.035
Saldo Bestaand beleid	**68.579**	**-721.895**	**-677.860**	**-798.506**	**-722.101**	**-627.391**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	7.000	-	155.391	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	336.000	7.000	-	-	-	-
Saldo Totaal	**397.579**	**-714.895**	**-833.251**	**-798.506**	**-722.101**	**-627.391**

Bestaand Beleid	
Baten	
Rioolheffing	€ 2.869.166
Afvalstoffenheffing	€ 2.425.705
CDOKE ontvangsten	€ 566.391
Leges (Lijkbezorgingsrechten)	€ 22.000
Mutatie voorzieningen riolering en afval	€ 11.074
Lasten	
Personele lasten	
Salarissen eigen medewerkers	€ 799.102
Ingeleend personeel (milieubeleidsplan)	€ 4.474
Materiële lasten	
Bijdrage Rd4 (inzameling huisvuil)	€ 1.981.357
Bijdrage GGD	€ 842.337
Duurzaamheid	€ 675.595
Bijdrage Omgevingsdienst Zuid-Limburg	€ 380.685
Werkbudgetten riolering	€ 343.237
Overige bijdrages en materiële lasten*1	€ 264.120
Kapitaallasten	
Rente en afschrijving investeringen	€ 1.281.289
Opmerkingen:	
1 o.a. werkbudgetten, energieproprojecten milieubeheer, watersysteemheffing, verduurzaming, energieloket, afdracht riooolrecht en afvalstoffenheffing BsGW	

Programma 8: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Het programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing omvat voor de gemeente Gulpen-Wittem de volgende taakvelden:

- Ruimtelijke ordening
- Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
- Wonen en bouwen

Programma samenvatting

In dit programma staat het voorzien in de woningbehoefte van burgers en de inrichting van het grondgebied in onze gemeente centraal. Daarbij sturen wij op een aantrekkelijk, veilig, gezond, bruikbaar en energiezuinig woon- en leefklimaat van een goede ruimtelijke kwaliteit én kwalitatieve huisvesting voor onze burgers. Daar waar in programma 2 (wegen) en programma 5 (groen) de kwalitatieve inrichting van de gemeentelijke eigendommen (ofwel kapitaalgoederen) centraal staat, gaat het in dit programma veel meer om de beïnvloeding van de ruimtelijke kwaliteit van eigendommen van onze burgers en bedrijven. De Omgevingswet biedt het wettelijk kader voor dit taakveld. Hoewel de Omgevingswet meerdere programma's raakt, is het begrotingstechnisch onder het programma 8 ondergebracht.

Daar waar we in de voornoemde programma's dan ook de rol van beheerder van de openbare ruimte hebben, zijn we in dit programma (nog) vooral kaderstellend / handhavend als vergunningverlener of als handhaver, waarbij bestemmings-/omgevingsplannen en (omgevings)visie op ruimtelijke kwaliteit en wettelijke kaders onze belangrijkste hulpmiddelen zijn. Deze rolinvulling gaat fundamenteel wijzigen. Met de komst van de omgevingswet worden wij meer en meer facilitator. De facilitator die zijn informatievoorziening naar de burgers op orde moet hebben, zodat de burgers hun rol in de toekomst kunnen pakken.

Ruimtelijke Ordening

Met de inwerkintreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is er veel verandert in de wijze waarop we vergunningsaanvragen en meldingen moeten afhandelen. Er is een nieuw landelijk loket (DSO) voor het indienen van aanvragen, processen verlopen anders, we worden bevoegd gezag voor nieuwe taken, we gaan van 26 wetten naar 1 wet, lokale systemen zijn veranderd etc. Kortom: we zijn anders moeten gaan werken dan voorheen. Onze werkwijze ten aanzien van vergunningverlening is hierop aangepast Zo werken we momenteel met een casemanager voor complexe aanvragen en gaan we naar integraal en samenhangend werken. Hiervoor zijn n op de werkvloer een aantal nieuwe overleggen en samenwerkingsvormen geïntroduceerd (intaketafel/omgevingstafel). Ook moeten we meer en meer gaan samenwerken met onze ketenpartners en andere gemeentelijke disciplines om tot weloverwogen besluiten te komen. Tevens wordt het zaakgericht en digitaal werken versterkt. Al met al een behoorlijke verandering die op ons af is gekomen. De grootste verandering van de Omgevingswet zit hem naast de cultuurverandering vooral in de digitalisering. De Omgevingswet is daarom bovenal een digitaliseringswet. Naast de verandering in de vergunningverleningsprocessen gaat de Omgevingswet ook een verandering te weeg brengen rondom de ruimtelijke planvormen. Het omgevingsplan zal straks alle regels omvatten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving en vervangt de huidige bestemmingsplannen en de lokale verordeningen die regels bevatten over de fysieke leefomgeving. Gelijktijdig met de nieuwe Omgevingswet is de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen ingevoerd. Deze wet heeft als doel de kwaliteit van de bouw te verbeteren en de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit beter te beleggen. Met de introductie van deze nieuwe wetgeving wordt er een knip gemaakt in de huidige omgevingsvergunning voor het bouwen. Dit wordt opgesplitst in een technische vergunning en een ruimtelijke vergunning. Voor een deel van de technische vergunning is een bouwmelding in de plaats gekomen. Een deel van de technische toetsing die voorheen door de gemeente gebeurde, komt nu bij een externe kwaliteitsborger te liggen. Met het gedeeltelijk wegvallen van deze taken bij de gemeente zullen de legesopbrengsten ook teruglopen. Echter komen er door de Omgevingswet ook weer nieuwe taken op de gemeente af. Omdat dit meldingen betreffen, mogen we hiervoor geen leges meer in rekening brengen

Naast de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging zijn er binnen dit taakveld nog andere maatschappelijke opgaves die in het ruimtelijk domein een plek vinden. In dat kader zijn o.a. de regionale samenwerking rondom het plan van aanpak NOVI-ZL, NOVEX-ZL, Panorama Zuid-Limburg, RES en de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg te noemen.

<u>Volkshuisvesting</u>

Gemeente Gulpen-Wittem staat voor een omvangrijke opdracht op het gebied van Volkshuisvesting (VHV) in de periode 2023-2030.

Voor 2027 zal verder invulling gegeven gaan worden aan:

1. Het Volkshuisvestingsprogramma
2. Huisvestingsverordening dit zal in 2027 opgepakt worden.

De nieuwe Wet versterking regie volkshuisvesting (in werking sinds 1 juli 2026) dwingt tot scherpe keuzes. De wet brengt stevige volkshuisvestelijke uitdagingen en prestatieafspraken met zich mee waar we als gemeente mee aan de slag moeten.

In het verlengde hiervan geldt dat naar verwachting vanuit migratie (Oekraïners, statushouders en asielzoekers) alsmede de opbouw van onze bevolkingssamenstelling, o.a. steeds ouder wordende en zelfstandig wonende ouderen, samengestelde gezinnen, meer 1-persoonshuishoudens etc., de taken en opgaven op het gebied van volkshuisvesting alleen maar zullen toenemen.

Anderzijds heeft de gemeente onafhankelijk van de val van het kabinet reeds een VHV-opdracht via de Woondeal Limburg en Prestatieafspraken. Ook zal de gemeente in 2026 het Volkshuisvestingsprogramma gereed hebben.

Gulpen-Wittem is een sterk vergrijzende gemeente. Wij willen echter ook voor de jeugd een aantrekkelijke gemeente zijn waar zij met plezier willen (blijven) wonen. Dat is ook goed voor de leefbaarheid en het instandhouding van voorzieningen. Wij zetten dus niet alleen in op woningen voor senioren maar zeker ook voor starters.

Geografie

Ook de geografie valt onder dit programma: het vertalen van de buitenruimte op de (basis) kaart Tot slot vallen (onder andere) de wettelijk verplichte basisregistraties adressen en gebouwen (BAG), grootschalige topografie (BGT) en ondergrond (BRO) onder dit programma.

Beleidskader

Kader
· Omgevingswet
· Omgevingsplan
· Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)
· Wet kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb)
· Welstandnota
· De Lokale Woonvisie 2018 - 2025
· Grondbeleid 2024 tot en met 2027
· Prestatieafspraken 2024 - 2027
· Bestemmings(omgevings)plannen
· Intergemeentelijke structuurvisie
· Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg
· Structuurvisie ruimtelijke economie Zuid-Limburg
· Klimaat- en energievisie
· Plan van aanpak NOVI-ZL
· Agenda Zuid-Limburg
· Beleid VTH
· Informatievisie Gulpen-Wittem 2022
· GEO-visie 2022 – 2024
· Omgevingsvisie Lijn50
· Verordening Fysieke Leefomgeving
· Woondeal Limburg

Wat willen we bereiken?

Bijdragen aan een veilige, gezonde, bruikbare en energiezuinige fysieke leefomgeving van een goede ruimtelijke kwaliteit door het verlenen van vergunningen en het houden van toezicht hierop

Wat gaan we daarvoor doen?

Afhandelen van ingediende aanvragen omgevingsvergunning en meldingen binnen de wettelijke kaders

Het afhandelen van aanvragen, meldingen en informatieplichten is een wettelijke taak en wij zijn hierin dienstverlenend aan onze inwoners en bedrijven. Dit is een continu proces waarbij wij onderscheid maken tussen eenvoudige en complexe aanvragen. Bij de eenvoudige aanvragen streven wij een snelle afhandeling na, zodat de verzoeker snel duidelijkheid krijgt en verder kan met zijn initiatief. Bij complexe aanvragen streven wij naar en kwalitatief goede vergunning/afhandeling die juridisch stand houdt. Een goede samenwerking met interne adviseurs als ook onze ketenpartners is hierbij cruciaal. Het is dan ook van belang om continu op deze processen te sturen, te evalueren en bij te sturen waar nodig.

Toetsen van initiatieven en aanvragen inclusief de advisering van de gemeentelijke adviescommissie

Naast de formele aanvragen komen ook initiatieven en verzoeken via het DSO binnen die wij toetsen op haalbaarheid. Dit is een continu proces waarbij wij het initiatief beoordelen en de initiatiefnemer zo goed en volledig mogelijk adviseren over het te doorlopen proces en welke stappen genomen dienen te worden om een zo volledig mogelijke vergunningsaanvraag in te dienen. Op basis van onze ervaringen evalueren wij onze adviezen en verbeteren deze continu. Hierbij werken wij ook samen met de Gemeentelijke Adviescommissie Mergelland die ons adviseert over monumenten, redelijke eisen van welstand en landschappelijke inpassing. Samen met onze buurgemeenten evalueren wij jaarlijks de werking van deze commissie en houden wij korte lijnen met het secretariaat voor een kwalitatief goede en duidelijke advisering binnen de gestelde termijnen.

Toezicht houden op de verleende omgevingsvergunningen

Wat willen we bereiken?

Voldoen aan de wettelijke taken die binnen 'Bouwen en Wonen' op ons afkomen

Wat gaan we daarvoor doen?

Afhandelen en beoordelen meldingen in het kader van de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb)

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking getreden. In eerste instantie is de wet slechts op een klein deel van de aanvragen van

toepassing, namelijk Gevolgklasse 1 exclusief verbouw, dit om ervaringen op te doen met het nieuwe stelsel en te evalueren. In de toekomst zullen er meer Gevolgklassen en ook verbouw onder het regime van deze wet moeten worden afgehandeld. Inmiddels hebben we de eerste meldingen in het kader van deze wet ontvangen en kunnen we ervaringen opdoen met deze wet en hierop onze processen en werkwijzen bijstellen waar nodig.

Wat willen we bereiken?

Verbeterde beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Een proactief woonbeleid voeren door te stimuleren, te bemiddelen en waar nodig te reguleren

Vanaf 2027 gaan wij uitvoering geven aan het dan vastgestelde Volkshuisvestingsprogramma. Ook in 2027 geven wij starters de mogelijkheid om gebruik te maken van een Starterslening.

Uitvoering geven aan reguliere grondzaken

Initiatieven van buitenaf alsook gemeentelijke projecten waarbij al dan niet gemeentelijke aankopen nodig zijn, worden doorlopend getoetst op haalbaarheid en (financiële) risico's. Door de toegenomen druk op de fysieke ruimte vanuit diverse opgaven worden in gebruikgeving/verkoop van gemeentelijk eigendom zorgvuldig afgewogen en terughoudend toegepast. Het grondbeleid wordt in 2027 geëvalueerd en in Q4 2027 voor een nieuwe periode ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd.

Handelen als private partij bij reguliere grondtransacties

Naast uitvoering geven aan reguliere grondtransacties worden locaties/objecten vanuit strategische aankopen, doorlopend onderzocht/beoordeeld op ontwikkelmogelijkheid waarbij ruimtelijke en (financiële) risico's worden afgewogen.

Wat willen we bereiken?

Versterkte leefbaarheid en veiligheid van onze inwoners en bijdragen aan duurzaamheid

Wat gaan we daarvoor doen?

De Prestatieafspraken 2024-2027 jaarlijks evalueren en waar nodig bijsturen aan de hand van de opgestelde jaarschijf

De Prestatieafspraken worden per kwartaal met de woningcorporaties gemonitord en bestuurlijk vindt 3 keer per jaar overleg plaats. Medio 2027 gaan wij nieuwe meerjarige prestatieafspraken maken.

Wat willen we bereiken?

Voldoen aan de wettelijke taken en verplichtingen die de Omgevingswet met zich meebrengt

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen Volkshuisvestingsprogramma

Het Volkshuisvestingsprogramma wordt -volgens planning- in 2026 vastgesteld. In 2027 pakken wij de Uitvoeringsagenda op en bepalen wij welke thema's als eerste gepland zijn.

Optimaliseren/aanpassen van bedrijfsprocessen op basis van praktijkervaringen Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben we de belangrijkste processen en werkwijzen ingeregeld. De komende jaren staan met name in het teken van het omzetten van beleid en bestemmingsplannen naar het digitale Omgevingsplan. Ook komt er steeds meer jurisprudentie beschikbaar en wordt steeds meer duidelijk rondom de werking van de wet en het digitale stelsel. Hierop zullen we onze processen en werkwijzen evalueren en bijsturen waar dat nodig is. Dit is een continu proces.

Opstellen en beheren van toepasbare regels ter verbetering van de dienstverlening

We voegen bij wijzigingen van het omgevingsplan nieuwe activiteiten toe aan de toepasbare regels. Daarnaast blijven we de regels verbeteren en aanpassen aan wijzigingen vanuit het Rijk en signalen uit de praktijk.

Praktijkervaringen opdoen onder de Omgevingswet gedurende de transitieperiode

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben we de belangrijkste processen en werkwijzen ingeregeld. De komende jaren staan met name in het teken van het omzetten van beleid en bestemmingsplannen naar het digitale Omgevingsplan. Ook komt er steeds meer jurisprudentie beschikbaar en wordt steeds meer duidelijk rondom de werking van de wet en het digitale stelsel. Hierop zullen we onze processen en werkwijzen evalueren en bijsturen waar dat nodig is. Dit is een continu proces.

Implementeren nieuwe functionaliteiten en ontwikkelingen van omgevingswet softwarepakketten RX mission en Tercera (zowel technisch als functioneel)

Met de introductie van de Omgevingswet is overgegaan op een nieuwe VTH-applicatie, te weten Rx.Mission. Dit was een geheel nieuw ontwikkeld softwarepakket. Nu de werking van de Omgevingswet steeds duidelijker wordt, past de leverancier zijn pakket op deze ontwikkelingen en de gebruikerservaringen aan. Nieuwe updates zullen moeten worden getest en geïmplementeerd op de werkvloer. Dit is een continu proces en vraagt om voortdurend in meer of mindere mate aandacht. Voor wat betreft de plansoftware is gebleken dat de huidige software niet of niet voldoende meebeweegt met de functionaliteiten die benodigd zijn voor de werking met het Omgevingsplan. Wij gaan dan ook op zoek naar een software pakket dat beter aansluit op de eisen en wensen voor het opstellen en wijzigen van het Omgevingsplan.

Verzorgen van opleidingen en cursussen rondom de Omgevingswet

Deze kan er wat mij betreft eruit voor 2027. De Omgevingswet is inmiddels ons reguliere werk. Daarbij horen cursussen en opleidingen, maar niet meer specifiek omdat de wet nieuw is, maar

meer in het kader van (door-) ontwikkeling van individuele personen of waar een gezamenlijke behoefte is organiseren we dit voor een grotere groep.

Verzorgen van externe Ondersteuning t.b.v. uitvoering Omgevingswet (o.a. communicatie over de Omgevingswet, extra werkdruk, piekbelasting, ondersteuning DSO)

Wat willen we bereiken?

Versterking van de aanpakken voor verduurzaming van de industrie en economie, stedelijke transformatie en het landschap met optimale benutting van grensoverschrijdende kansen binnen de NOVI Zuid-Limburg

Wat gaan we daarvoor doen?

Inhoudelijke bijdrage leveren aan de regionale samenwerking rondom NOVI-ZL

Wij particperen, binnen de fomatieve mogelijkheden, binnen de regionale samenwerkingen rondom de NOVI-ZL en leveren via het strategennetwerk een bijdrage in de uitvoering van de regionale samenwerking op proces en inhoud wat betreft de maatschappelijke vraagstukken die worden aangestuurd vanuit NOVI-ZL/Agenda Zuid-Limburg.

Opstellen landschapsfonds

In 2025 is gestart met het inventariseren en waarderen van de bestaande landschapselementen. In 2027 willen wij de mogelijkheden onderzoeken om juist de aanleg en het beheer van landschapselementen te stimuleren met bijvoorbeeld een gemeentelijk Landschapsfonds. Hiervoor is samen met de overige Heuvellandgemeenten een aanvraag ingediend binnen de Regiodeal Tranche 6.

Bijdrage leveren aan de regiodeal Zuid-Limburg

Wij participeren in de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg en geven op die wijze mede invulling /uitvoering aan de Regiodeal Zuid-Limburg. Binnen de 3 programmalijnen van de Regiodeal 6e tranche sluiten we waar mogelijk aan met (regionale) uitvoeringsprojecten.

Wat willen we bereiken?

Versterking van de regionale samenwerking rondom het thema 'Wonen' binnen de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg

Wat gaan we daarvoor doen?

Inhoudelijke bijdrage leveren aan de regionale samenwerking rondom het thema 'Wonen'

Via het ROVH Maastricht-Heuvelland (Regionaal Overleg Volkshuisvesting Maastricht-Heuvelland), dat maandelijks plaatsvindt, worden belangrijke regionale thema's besproken en afgestemd. Uiteindelijk worden de bestuurders hiermee op de hoogte gehouden en daarmee in de gelegenheid gesteld om besluiten te nemen via het Bestuurlijk Overleg Wonen (BO Wonen).

Actualisering structuurvisie wonen Zuid-Limburg

Het actualiseren van de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg zal via "De subsidie Versnelling woningbouw en regionale samenwerking – Plan van Aanpak Maastricht-Heuvelland" bekostigd worden. Die subsidie is onlangs door de Provincie Limburg toegekend.

Nadere uitwerking en uitvoering van de regionale woondeal

Het aantrekken van een onafhankelijke partij die de subregio Maastricht-Heuvelland helpt bij de uitvoering van de afspraken uit de Woondeal waarmee woningbouw versneld wordt.

Verkenning uitbreiding dorpsranden (straatje erbij)

Wat willen we bereiken?

Meer woningen voor senioren en starters

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen van aanvragen van particuliere initiatieven

Wij ontvangen doorlopend verzoeken van initiatiefnemers om te mogen bouwen/verbouwen of andere ruimtelijk gerelateerde plannen. Wij ondersteunen en adviseren initiatiefnemers over de geldende regelgeving en vergunningplichten. Dit doen wij telefonisch, op afspraak, maar ook schriftelijk. Wij stimuleren initiatieven en helpen initiatiefnemers op weg in de regelgeving en procedures.

Het oppakken c.q. afronden van woningbouwprojecten in een aantal kernen

Nieuwe en lopende private initiatieven worden conform de daarvoor geschikte procedures (omgevingsvergunning, bopa of wijziging omgevingsplan) behandeld. Het initiëren en/of verder ontwikkelen van publieke woningbouwprojecten is mede afhankelijk van de daarvoor beschikbare personele capaciteit.

De gebiedsontwikkeling in Eys wordt eind 2026 ter besluitvorming (lees: start haalbaarheidsfase inclusief voorbereidingskrediet) aan de raad voorgelegd. In 2027 dient de ruimtelijke procedure, behorende bij deze ontwikkeling, opgestart en doorlopen te worden. Hieraan voorafgaand dient eveneens een uitgebreid participatietraject doorlopen te worden.

Verder worden enkele potentiële ontwikkellocaties, waaronder de voormalige voetbalvelden Slenaken, het tenniscomplex te Gulpen, nader beschouwd en in 2027 enkele mogelijke varianten uitgewerkt. Let wel, binnen publieke/gemeentelijke woningbouwontwikkelingen wordt, waar mogelijk, gebouwd naar behoefte o.b.v. het geldende Woonbehoefteonderzoek uit december 2025.

Onderzoek naar de mogelijkheden van functiewijziging van vrijkomende c.q. leegstaande gebouwen

Dit onderwerp hoort bij verschillende vakdisciplines en geldt afdelingsbreed. Zodra vastgoed vrijkomt of leegstaat, dan wordt het eventueel daarbij behorende initiatief door alle vakdisciplines binnen de Afdeling Omgeving beoordeeld.

Opstellen woon- en woonzorg visie (Volkshuisvestingsprogramma)

Wat willen we bereiken?

Een kwalitatief goed, beschikbaar en toekomstbestendig informatielandschap
Waarbij er voldaan wordt aan de formele en wettelijke verantwoordelijkheden o.a. op het gebied van de GEO basisadministraties.

Wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren van een integrale basiskaart, die een weerspiegeling is van de fysieke werkelijkheid 'buiten' en die door eenieder gebruikt kan worden

Wat mag het kosten?

Baten en Lasten Programma 8

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bestaand beleid						
Totaal Baten	667.400	578.153	552.169	552.169	552.169	552.169
Lasten						
- Personele lasten	1.152.172	1.715.990	1.708.051	1.564.273	1.570.494	1.574.132
- Materiële lasten	463.493	551.015	436.509	442.956	456.531	476.411
- Kapitaallasten	11.355	11.355	13.247	89.759	89.512	89.265
Totaal Lasten	1.627.019	2.278.360	2.157.807	2.096.988	2.116.537	2.139.808
Saldo Bestaand beleid	**-959.619**	**-1.700.207**	**-1.605.638**	**-1.544.819**	**-1.564.368**	**-1.587.639**
Nieuw beleid						
Totaal Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten						
- Personele lasten	-	-	-	-	-	-
- Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
- Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-	-	-
Saldo Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stortingen in reserves	107.153	107.153	-	-	-	-

Baten en Lasten Programma 8

Onttrekkingen aan reserves	310.153	207.153	55.000	-	-	-
Saldo Totaal	**-756.619**	**-1.600.207**	**-1.550.638**	**-1.544.819**	**-1.564.368**	**-1.587.639**

Bestaand Beleid	
Baten	
Leges (voornamelijk Bouwleges)	€ 552.169
Lasten	
Personele lasten	
Salarissen eigen medewerkers	€ 1.483.051
Ingeleend personeel (o.a. grondbeleid)	€ 225.000
Materiële lasten	
Deelname GR Gegevenshuis	€ 195.354
Omgevingswet	€ 100.000
Kadastrale informatie	€ 59.655
Bijdrage aan 'Grenzeloos Bocagelandschap'	€ 20.000
Omgevingsvergunningen	€ 17.000
Overige materiële lasten*1	€ 44.500
Kapitaallasten	
Rente en afschrijving investeringen	€ 13.247
Opmerkingen:	
1 Werkbudgetten Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	

Totale baten en lasten

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de totale baten en lasten van het programmaplan en een nadere verbijzondering hiervan. Deze verbijzondering bestaat uit een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van overhead, het bedrag aan vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien. Deze onderdelen dienen in het kader van het BBV verplicht in het programmaplan opgenomen te worden.

Totalen baten en lasten per programma

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten per programma. Deze gegevens komen overeen met de grafieken per programma.

Programma		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
0	Bestuur en Ondersteuning	40.526.103	39.053.027	40.183.981	39.968.163	40.163.430	41.641.228
1	Veiligheid	490.553	427.255	501.113	426.441	70.229	72.069
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	475.080	155.387	76.362	76.522	76.686	76.855
3	Economie	2.555.997	2.974.161	2.971.598	2.974.106	2.976.687	2.979.342
4	Onderwijs	385.137	239.305	269.946	270.616	271.306	272.016
5	Sport, Cultuur en Recreatie	277.017	121.111	229.379	127.742	131.203	134.764
6	Sociaal domein	5.147.309	4.986.395	3.458.897	3.624.365	3.739.913	3.556.872
7	Volksgezondheid en Milieu	5.381.726	5.498.149	5.894.336	5.678.077	6.064.097	6.476.644
8	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	667.400	578.153	552.169	552.169	552.169	552.169
Totaal van baten		**55.906.321**	**54.032.944**	**54.137.781**	**53.698.201**	**54.045.720**	**55.761.958**
0	Bestuur en Ondersteuning	14.831.293	15.487.031	14.373.387	13.355.152	13.308.389	13.383.985
1	Veiligheid	3.119.355	2.933.107	3.004.441	3.069.812	2.749.321	2.810.176
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	3.135.963	2.976.440	2.892.044	3.000.104	3.097.378	3.088.191
3	Economie	975.679	935.201	944.864	958.461	960.197	963.685
4	Onderwijs	2.468.594	1.979.139	2.055.796	2.119.461	2.109.507	2.086.216
5	Sport, Cultuur en Recreatie	4.923.552	4.164.059	4.387.889	4.251.215	4.241.222	4.236.251

Programma		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
6	Sociaal domein	17.513.848	18.153.140	17.295.056	17.442.715	17.380.190	17.007.715
7	Volksgezondheid en Milieu	5.313.147	6.220.045	6.572.196	6.476.583	6.786.198	7.104.035
8	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	1.627.019	2.278.360	2.157.807	2.096.988	2.116.537	2.139.808
Totaal van lasten		**53.908.450**	**55.126.521**	**53.683.480**	**52.770.492**	**52.748.940**	**52.820.064**
Saldo van baten en lasten		**1.997.872**	**-1.093.577**	**454.301**	**927.709**	**1.296.780**	**2.941.894**
Stortingen in de reserve		-1.542.716	-189.126	-155.391	-	-	-
Onttrekkingen aan de reserve		2.291.616	1.195.019	296.628	70.430	26.492	26.492
Totaal resultaat		**2.746.772**	**-87.684**	**595.538**	**998.139**	**1.323.272**	**2.968.386**

Algemene dekkingsmiddelen

In dit overzicht lichten wij de algemene dekkingsmiddelen toe. Algemene dekkingsmiddelen zijn de inkomsten van een gemeente, waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden, in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen.

In 2027 hebben we meer middelen vrij ter beschikking dan in 2026. Het totale verschil is € 699.126. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere algemene uitkering in 2027 dan in 2026. Daarnaast zijn ook de belastingenopbrengsten gestegen. Voor de OZB volgt dit de vaste indexatie van 2.9% en de aanvullende verhoging van 5% die in de begroting van 2026 reeds is vastgesteld door de gemeenteraad. Voor forensenbelasting betreft dit een verhoging met de vaste indexatie van 2.9%.

Voor de dividenduitkeringen NV Enexis en NV BNG is aangesloten bij de eigen doorrekening en eerdere opgave vanuit de betreffende organisaties en de Provincie Limburg. Afhankelijk van het daadwerkelijke dividend wordt dit in het begrotingsjaar bijgesteld.

Omschrijving	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
NV Enexis	320.154	257.325	257.325	257.325	257.325	257.325
NV BNG	73.797	38.100	38.100	38.100	38.100	38.100
OZB woningen	3.114.430	3.182.206	3.438.214	3.537.923	3.640.522	3.746.098
OZB niet woningen	1.432.682	1.460.744	1.578.261	1.624.030	1.671.127	1.719.590
Algemene uitkeringen gemeentefonds	30.523.515	31.068.267	31.391.430	31.957.391	32.085.604	33.539.573
Toeristenbelasting	2.446.904	2.870.421	2.870.421	2.870.421	2.870.421	2.870.421
Forensenbelasting	84.983	84.040	86.477	88.985	91.566	94.221
Totaal resultaat	**37.996.465**	**38.961.103**	**39.660.229**	**40.374.175**	**40.654.665**	**42.265.328**

Overhead

Overhead zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Al deze kosten zijn verantwoord onder het taakveld 0.4 ‘Overhead’. Het zijn de kosten voor personeel, gemeentelijke gebouwen en voertuigen, ICT en algemene kosten. In de onderstaande tabel is de uitsplitsing van dit taakveld weergegeven.

Omschrijving	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Personeel	7.013.031	7.869.591	7.524.363	7.607.934	7.616.020	7.629.150
Hardware en Software	1.899.328	2.396.322	1.521.273	1.520.024	1.488.805	1.481.207
Gemeentelijke gebouwen	726.475	733.659	679.520	670.917	614.392	603.529
Voertuigen	326.615	351.993	366.266	362.987	359.776	367.370
Werkbudget	500.107	422.944	305.944	305.944	305.944	305.944
Telefonie	143.130	149.648	148.714	72.681	72.681	72.681
Algemene kosten	59.687	60.482	60.482	60.482	60.482	60.482
Klein materieel buitendienst	26.967	30.660	30.185	30.635	45.635	45.635
Ondernemingsraad	30.982	27.736	44.654	44.654	44.654	44.654
Totaal resultaat	**10.726.321**	**12.043.035**	**10.681.401**	**10.676.258**	**10.608.390**	**10.610.652**

Vennootschapsbelasting

Als gevolg van de invoering van de 'Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen' zijn gemeenten verplicht vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen als zij een fiscale onderneming hebben. Deze wet is, mede onder druk van de Europese Commissie, ingevoerd om een gelijk speelveld te maken tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. De

vennootschapsbelasting is opgenomen onder taakveld 0.9 'Vennootschapsbelasting'. Voor de gemeente Gulpen-Wittem is de enige activiteit die Vpb-plichtig is exploitatie van grond.

Onvoorzien

Een post voor onvoorziene uitgaven is bedoeld voor het opvangen van onvoorzienbare, niet uitstelbare en onvermijdbare uitgaven, die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien. Het BBV schrijft voor dat een bedrag voor onvoorzien in de begroting dient te worden opgenomen en dit apart inzichtelijk gemaakt dient te worden. Het bedrag wordt geraamd voor de begroting in zijn geheel.

Omschrijving	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Onvoorzien	-	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal resultaat	**-**	**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**

1.2 Paragrafen

Paragraaf 1 - Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door onze gemeente geheven belastingen, heffingen en leges. De paragraaf geeft inzicht in de tariefontwikkeling, de opbrengsten, de lokale lastendruk, de waardeontwikkeling van onroerende zaken en de kostendekking van heffingen.

Overzicht van de lokale heffingen

De gemeenteraad kan besluiten tot het invoeren, aanpassen of afschaffen van een gemeentelijke belasting. In Gulpen-Wittem zijn de volgende belastingen van kracht:

- onroerendezaakbelastingen;
- forensenbelasting;
- toeristenbelasting;

Voor het in gebruik geven van gemeentelijke eigendommen of voor de door de gemeente verleende diensten kan de gemeente een vergoeding vragen. Dat noemen we dan 'rechten'. In de gemeente worden de volgende rechten geheven:

- rioolheffing;
- reinigingsheffingen (te onderscheiden in de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht);
- lijkbezorgingrechten;
- marktgelden;
- leges (zijnde vergoedingen voor diensten die de gemeente verleent).

Het beleid lokale heffingen

De kaders voor de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen zijn vooral te vinden in de Gemeentewet, de Wet Waardering Onroerende Zaken, de Algemene Wet betreffende Rijksbelastingen, de Algemene Wet Bestuursrecht en de Invorderingswet 1990. De belastingverordeningen van de gemeente zijn hierop gebaseerd. Daarnaast is een aantal uitvoeringszaken geregeld in beleids- en uitvoeringsregels. De gemeentelijke kaders waren vastgesteld in de 'Nota Lokale Heffingen 2023-2026'. De geactualiseerde 'Nota Lokale heffingen 2023-2026' (G.23.00615) werd in de vergadering van 20 april 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.

Nota Lokale Heffingen

Op 20 april 2023 stelde de raad de Nota Lokale Heffingen 2023-2026 vast. Hiermee heeft de raad het beleidskader aangegeven.

Belastingopbrengsten

In deze begroting 2027 wordt, in overeenstemming met de 'Nota Lokale Heffingen 2023-2026' en in consistentie met het beleid van de afgelopen jaren gekozen voor een zo beperkt mogelijke stijging van de tarieven. Tegelijkertijd dienen ook extra inkomsten te worden genereerd om de begroting sluitend te maken. Dit heeft gevolgen voor de tarieven per 2027.

	2027*
OZB	8,00%
Rioolheffing	7,00%
Afvalstoffenheffing	7,00%

Tabel I. Procentuele stijging tarief / opbrengst per 2027

** De meicirculaire en de daarin opgenomen index betreft de basis.*

Gelet op de meicirculaire gemeentefonds die per 2026 is gepresenteerd dient rekening te worden gehouden met 2,9% (prijs bruto binnenlands product) echter, zoals vorenstaand staatje laat zien, stijgt de lastendruk voor 2027 met meer dan 2,9%. Voor de onroerende-zaakbelastingen geldt, dat het tarief stijgt met 5% en vervolgens nog extra met 2,9% omdat het noodzakelijk is om meer inkomsten te genereren. De extra 5% is in lijn met de eerdere besluitvorming tijdens de algemene beschouwingen in 2026, waarbij besloten is de OZB niet vanaf 2026, maar vanaf 2027 met 5% te verhogen. Hoewel voor de riool- alsook voor de afvalstoffenheffing geldt, dat hiervan alle (lees: 100 %) lasten mogen worden 'doorbelast in het tarief, beperkt onze gemeente de 'doorbelasting tot afgerond 99,62% respectievelijk 98,05%, waardoor verdere stijgingen van deze tarieven voor de burgers voorkomen kunnen worden.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Per 1 januari 2015 heeft de gemeente Gulpen-Wittem de heffing en inning van de lokale belastingen en de uitvoering van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) ondergebracht in de GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). De heffing van de leges, de marktgelden en de lijkbezorgingsrechten zijn niet uitbesteed. De samenwerking tussen gemeenten en waterschappen biedt mogelijkheden tot een efficiëntere inrichting en uitvoering van de belastingheffing en -inning. Naast deze heffing en inning voert BsGW voor Gulpen-Wittem de kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing uit. De bevoegdheden van de gemeenteraad op het gebied van lokaal belastingbeleid en lokale belastingverordeningen zijn door de toetreding tot de

BsGW niet gewijzigd. De gemeenteraad blijft bevoegd tot het vaststellen van de verordeningen, de soorten belastingen, de grondslagen voor de belastingen en de tarieven.

1. Onroerendezaakbelastingen

De beleidsuitgangspunten die vastgesteld waren in de Nota Lokale Heffingen waren als volgt:

Nagestreefd wordt dat de ontwikkeling van de WOZ-waarde niet leidt tot extra opbrengst, bovenop de hierboven genoemde indexeringsgrondslag. Bij de jaarlijkse vaststelling van het tarief wordt de gewenste prijsindex (op basis van stijging van het bruto binnenlands product voor 2026) zijnde 2,9% gecorrigeerd met de ontwikkeling van de WOZ-waarde. Dit geldt gemeentebreed en niet voor individuele objecten. Los hiervan wordt voorgesteld om een extra verhoging van 5% qua inkomsten onroerendezaakbelastingen door te voeren om zodoende in algemene zin extra inkomsten te genereren. De onroerendezaakbelastingen (OZB) is een zogenaamd algemeen dekkingsmiddel: er is geen relatie tussen de belastingheffing en een bepaalde taak of verleende dienst van / door de gemeente. Over onroerende zaken heft de gemeente de volgende onroerende zaakbelastingen:

· Gebruikersbelasting, betalen alleen degenen die onroerende zaken gebruiken, die niet in hoofdzaak tot woning dienen.

· Eigenarenbelasting legt de gemeente op aan degenen die eigenaar zijn van onroerende zaken (zowel woningen als niet-woningen). De hoogte van de belasting is afhankelijk van de waarde van de onroerende zaak (de WOZ- waarde). De WOZ-waarde van ieder object wordt jaarlijks vastgesteld. De uitvoering van de wet WOZ is opgedragen aan BsGW. De onroerende zaakbelastingen voor 2027 is verschuldigd over de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2026. De indicatieve marktontwikkeling, zoals door de Waarderingskamer is gecommuniceerd betreft 6,6% voor woningen en voor "niet-woningen" wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode gemiddeld geschat op 2,75%. Dit zijn echter gemiddelden voor héél Nederland. De waardeontwikkeling voor woningen en niet-woningen binnen de gemeente Gulpen-Wittem zijn ten tijde van het schrijven van deze begroting nog niet bekend. In onderstaande tabel wordt dan ook voor wat betreft het begrotingsjaar 2027 gerekend met 6,6% voor woningen en 2,75% voor niet-woningen. Omdat de daadwerkelijke waardeontwikkeling pas na de begrotingsbehandeling door de BsGW bekend wordt gemaakt, zal met een separaat raadsvoorstel wat zich richt op belastingen de definitieve tariefstelling voor de OZB aan u worden aangeboden.

	Rekening 2025	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Woningen	3.114	3.182	3.438
Niet-woningen gebruikers	562	580	640
Niet-woningen eigenaren	870	880	948
Totaal	**4.546**	**4.642**	**5.016**

Tabel II Opbrengst onroerendezaakbelastingen in € 1.000

Voor de heffing in het betreffende belastingjaar (2027) geldt de waarde peildatum 1 januari van het voorafgaande jaar (1 januari 2026). Het tarief van de onroerendezaakbelasting wordt berekend aan de hand van een percentage van de WOZ-waarden. Het tarief wordt voor 2027 gecorrigeerd met het percentage van de stijging of daling van de WOZ-waarde-ontwikkeling, zodat de netto stijging gemiddeld op +/- 2,9% uitkomt: een hogere stijging van de WOZ-waarden wordt gecompenseerd door een lager OZB-tarief (een eventuele daling van de WOZ-waarden betekent een extra stijging van het tarief). Daarnaast is voorgesteld om een extra verhoging door te voeren van 5%.

Deze geprognosticeerde ontwikkeling van de WOZ-waarden in combinatie met de vorige uitgangspunten, resulteert in de tarieven voor de OZB, zoals in de navolgende tabel gepresenteerd:

	Belastingjaar 2025	**Belastingjaar 2026**	**Belastingjaar 2027**
woningen:			
- eigenarenbelasting	0,12%	0,11%	0,11%
niet-woningen:			
- gebruikersbelasting	0,30%	0,30%	0,32%
- eigenarenbelasting	0,39%	0,38%	0,41%

Tabel III ontwikkeling tarief onroerendezaakbelastingen in % van de WOZ-waarde

De definitieve bepaling van de tarieven voor 2027 wordt gebaseerd op de meest actuele / beschikbare gegevens met betrekking tot de waardeontwikkeling, zoals BsGW deze medio november beschikbaar zal stellen: hierbij blijft het uitgangspunt een toename van + 2,9 % waarbij een grotere stijging van de (gemiddelde) WOZ-waarde wordt gecompenseerd door een lager tarief voor de OZB, een en ander zoals vorenstaand aangegeven met inbegrip van de 5% extra stijging van de inkomsten OZB.

2. Forensenbelasting

De gemeente heft forensenbelasting van personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er gedurende het jaar meer dan negentig malen nachtverblijf houden of er op meer dan negentig dagen van dat jaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

	Rekening 2025	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Forensenbelasting	85	84	86

Tabel IV Opbrengst forensenbelastingen in € 1.000

Per 2025 is de belastingverordening voor de forensenbelasting verder aangepast. Gekozen is dan ook om meer een relatie te leggen tussen het gemis van de inkomsten qua gemeentefonds. Verder wordt nog steeds rekening gehouden met de stijging van het bruto binnenlands product en het

daarmee gepaarde stijgingspercentage van 2,9%. Nu de exacte doorwerking op het gebied van de WOZ waarde nog niet bekend is wordt voor nu rekening gehouden met de stijging van 2,9%. Ten tijde van het belastingvoorstel zal dit onderdeel meer op detail worden toegelicht.

3. Toeristenbelasting

Bij de voorbereiding van de begroting 2027 is door het college voorgesteld om de tarieven voor toeristenbelasting (extra) te verhogen om zodoende inkomsten te genereren in breedste zin. Het tarief voor toeristenbelasting 2027 ten opzichte van 2026 wordt niet verhoogd en blijft € 3,00 per overnachting voor de overige verblijven. Het tarief voor camping/kampeerboerderij wordt ook niet verhoogd en blijft € 2,65.

	Rekening 2025	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Toeristenbelasting	2.447	2.870	2.870

Tabel V Opbrengst toeristenbelasting in € 1.000

4. Rioolheffing

De beleidsuitgangspunten voor de rioolheffing zijn als volgt:

- De uitvoering van het Waterprogramma Gulpen-Wittem 2023 - 2027 wordt bekostigd vanuit de rioolheffing, waarbij voortdurend de aandacht gericht blijft op kostenbesparing om de verhoging van de tarieven te minimaliseren.
- Jaarlijks zal bij de aanbieding van de begroting worden geadviseerd over een aanpassing van de tarieven.

Rioolheffing wordt geheven van eigenaren en gebruikers van een perceel van waaruit water (direct of indirect) op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd dan wel belang heeft bij de nakoming van de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater-, hemel- en grondwater. Onderstaande tabel VI geeft inzicht in de opbouw van de lasten en de baten uit de heffing voor de rioolheffing en het dekkingspercentage; dit is een mate waarin de baten bijdragen in de totale lasten, die de gemeente maakt in het kader van de rioolheffing; wettelijke voorschriften bepalen dat de gemeentelijke baten in beginsel structureel niet hoger mogen zijn dan de lasten.

Specificatie	Begroting 2026	Begroting 2027
Salariskosten + overhead	645	665
Afschrijvingskosten	644	741
Rentekosten	718	770
Uitbestede werkzaamheden	351	362
Extracomptabele bijtelling BTW	218	241
Energiekosten en ICT kosten	*42*	43
Betaalde belastingen-bijdrage GR	72	58
Kosten riolering (totaal)	**2.690**	**2.880**
Opbrengsten rioolheffing	**2.685**	**2.869**
Totaal	**99,80%**	**99,62%**

Tabel VI Dekking Rioolheffing in € 1.000

Alle rioolinvesteringen en onderhoud aan het riool zijn gebaseerd op het in 2022 door de Raad vastgestelde Waterprogramma Gulpen-Wittem 2023–2027. Op basis van een meerjarige doorrekening (waarbij salariskosten + overhead, rentelasten en energiekosten stijgen) wordt een dekkingsgraad tussen de 96% en 99% gehaald. De tekorten die hierdoor tussen de 1% en 4% liggen, kunnen gedekt worden uit de voorziening riolering. Voor een geprognotiseerd verloop van deze voorziening, zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.5 van deze begroting.

	2025	2026	2027
woningen	314	330	353
niet-woningen	624	655	701
grootwaterverbruikers	1.790	1.880	2012

Tabel VII Tarief rioolheffing in € 1

5. Reinigingsheffingen

De beleidsuitgangspunten zijn als volgt:

1. Op begrotingsbasis wordt gestreefd naar 100% kostendekkende tarieven. Hierbij prevaleert kostenbeheersing boven tariefsverhogingen;
2. Overschotten en tekorten op rekeningbasis worden verrekend met de Voorziening Afvalverwijdering;
3. Jaarlijks zal bij de aanbieding van de begroting worden geadviseerd over een aanpassing van de tarieven;
4. Continueren van de vermindering van afvalstoffenheffing wegens medische indicatie.

Onze gemeente kent twee reinigingsheffingen: de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten.

De afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld. De inwoners betalen afvalstoffenheffing niet alleen voor het ophalen van huishoudelijk afval, maar ook voor het gebruik mogen maken van het milieupark. Deze betreft een gemeentelijke taak. Anders is het voor de reinigingsrechten: dit betreft géén wettelijke gemeentelijke taak en deze worden geheven van bedrijven waarvoor de gemeente op verzoek afvalstoffen inzamelt.

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Kosten inzameling en verwerking	1.945	2.291	2.454
Overhead	11	27	30
Kosten (totaal)	**1.956**	**2.318**	**2.474**
Opbrengsten	**2.027**	**2.317**	**2.425**
Dekkingspercentage	**103,66%**	**99,92%**	**98,05%**

Tabel VIII. Dekking reinigingsheffingen in € 1.000

In de vorenstaande tabel staan de baten en lasten en het dekkingspercentage met betrekking tot de reinigingsheffingen. De stijging van de kosten voor inzameling en verwerking, wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage aan de RD4. De stijging van kosten bij de RD4 zijn voornamelijk hogere salariskosten en verwerkingskosten. Bij een tariefstijging van 7,0% wordt een dekkingspercentage van 98,05% gehaald. De resterende 1,95% (ad. € 48.222) kunnen gefinancierd worden uit de voorziening afvalstoffenheffing. Voor een verloop van de voorziening afvalstoffenheffing, zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.5 van deze begroting.

Invoering volume / frequentiesysteem

Per 1 januari 2018 is in de gemeente Gulpen-Wittem voor de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten het zogenaamde “Diftar” ingevoerd. Diftar staat voor gedifferentieerd afvaltarief. In Gulpen-Wittem bestaat de heffing uit een vast deel, gebaseerd op een vast bedrag (het vastrecht) en een variabel deel, gebaseerd op het aantal aanbiedingen van de restafvalcontainer. Binnen de gemeente wordt per huishouden het aantal aanbiedingen geregistreerd van de restafvalcontainer. Hoe meer aanbiedingen c.q. ledigingen van de restafvalcontainer, hoe hoger het variabele deel van de afvalstoffenheffing is. Omgekeerd levert een betere afvalscheiding en het aanbieden van minder restafval een lagere variabele afvalstoffenheffing op.

Afvalbeleid

Bij het volume / frequentiesysteem geldt voor de afrekening met de burger naast een vast tarief per aansluiting een tarief voor het aanbieden van restafval in minicontainers.

De gehanteerde beleidsuitgangspunten zijn als volgt:

1. Beleidsmatig is ervoor gekozen dat het variabele (ledigings-) tarief voor het aanbieden van gft-afval, € 0,00 bedraagt, dit ter stimulering van het gescheiden inzamelen van gft-afval;

2. Het vaste tarief bestaat uit een gedeelte ter dekking van de kosten die Rd4 maakt alsook voor de kosten die de gemeente maakt;

3. Met de inkomsten van de variabele tarieven worden de verwerkingskosten voor gft- en restafval afgedekt. Zijn de begrote inkomsten uit de variabele heffing hoger dan de kosten voor de verwerking van het ingezamelde gft-restafval, dan kan de gemeente dit bedrag in mindering brengen op de vaste kosten. Hierdoor daalt het vaste tarief;

4. Zowel het vaste- als het variabele tarief worden door de BsGW opgelegd en geïnd. Rd4 draagt zorg voor de registratie van de inzamelmiddelen en ledigingen op adresniveau.

	2026	2027
Vast tarief per perceel per belastingjaar:		
Eenpersoonshuishouden	218,1	233,4
Meerpersoonshuishouden	303,6	324,9
Recreatiewoning of 2e woning	303,6	324,9
Het vaste tarief wordt als volgt vermeerderd per lediging:		
Container restafval 140 liter	10,8	10,8
Container gft-afval 140 liter	0	0
Container gft-afval 240 liter	0	0
Voor huishoudens die zijn aangewezen op een verzamelcontainer wordt het vaste tarief vermeerderd per aanbieding van maximaal 60 liter huishoudelijke afvalstoffen.	3,3	3,3

Tabel IX Tarief reinigingsheffingen 2025 en 2026 in €

6. Lijkbezorgingrechten

De beleidsuitgangspunten werden in de nota 'Lokale Heffingen 2023-2026' opnieuw geformuleerd. Op basis van de Verordening Lijkbezorgingsrechten Gulpen-Wittem worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en over de door de gemeente verleende diensten in verband met de begraafplaats. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de diensten gebruik maakt.

	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten begraafplaats	34	37	38
Overhead en kapitaallasten	4	4	5
Baten lijkbezorgingsrechten	18	30	22
Dekkingspercentage	**47%**	**73%**	**51%**

Tabel X Dekking lijkbezorgingrechten in € 1.000

Zoals uit vorenstaande opstelling blijkt, wordt slechts deels dekking gevonden in de tarieven van de lijkbezorgingsrechten ter dekking van de jaarlijkse totale gemeentelijke lasten.

7. Marktgelden

De beleidsuitgangspunten zijn in de nota 'Lokale Heffingen 2023-2026' opnieuw geformuleerd. Onder de naam "marktgelden" wordt in de gemeente Gulpen-Wittem een recht geheven voor het innemen van een standplaats op het daartoe aangewezen marktterrein gedurende de voor de markt bestemde tijd. Het marktgeld wordt geheven van degene die de plaats op het marktterrein inneemt voor het plaatsen, uitstallen of verkopen van goederen en voorwerpen.

	Rekening 2025	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Lasten houden van markten	32	36	31
Overhead	23	43	44
Opbrengsten marktgelden	9	8	8
Dekkingspercentage	**16%**	**11%**	**11%**

Tabel XI Dekking marktgelden in € 1.000

De heffing gebeurt volgens de "Marktgeldenverordening Gulpen-Wittem". Hieronder zijn de nieuwe tarieven per 2027 weergegeven. Uitgegaan wordt van een stijging van de tarieven met 2,9%.

	Belastingjaar 2025	**Belastingjaar 2026**	**Belastingjaar 2027**
Weekmarkt Gulpen			
Vaste standplaats	€ 1,87 per marktdag	€ 1,91 per marktdag	€ 1,96 per marktdag
Dagplaats	€ 10,00 per marktdag	€ 10,26 per marktdag	€ 10,55 per marktdag
Per strekkende meter front	+ 1,25 per m	+ 1,28 per m	+ 1,28 per m
Weekmarkt Epen/Mechelen			
Vaste standplaats	€ 1,87 per marktdag	€ 1,91 per marktdag	€ 1,96 per marktdag
Dagplaats	€ 5,84 per marktdag	€ 5,99 per marktdag	€ 6,16 per marktdag
Per strekkende meter front	+ 0,73 per m	+ 0,74 per m	+ 0,76 per m

Tabel XII Tarief marktgelden in € 1

8. Leges

Onder de naam "leges" wordt een aantal verschillende rechten geheven voor, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. Hieronder zijn de belangrijkste leges vermeld, namelijk de opbrengsten voor hoofdstuk 1 (algemene dienstverlening), hoofdstuk 2 (dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet) en hoofdstuk 3 (dienstverlening vallen onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2). Per 2027 kan het geheel als volgt nader worden uitgesplitst:

		Recapitulatie kostendekkendheid leges 2027						
		Personeelslasten	Overhead	Lasten OD	Overige lasten	Totale lasten	Baten	Kostendekkendheid
Totaal		€ 821.496	€ 1.111.972	€ 11.033	€ 272.177	€ 2.216.677	€ 1.019.523	46%
Hoofdstuk 1	Algemene dienstverlening	€ 116.309	€ 171.325		€ 229.605	€ 517.238	€ 461.286	89%
Paragraaf 1.1	Burgerlijke stand	€ 8.600	€ 12.668		€ 17.310	€ 38.578	€ 28.770	75%
Paragraaf 1.2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 58.083	€ 85.528		€ 150.492	€ 294.083	€ 270.296	92%
Paragraaf 1.3	Rijbewijzen	€ 23.617	€ 34.788		€ 34.553	€ 92.958	€ 88.349	95%
Paragraaf 1.4	Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	€ 3.015	€ 4.441		€ 2.796	€ 10.252	€ 5.658	55%
Paragraaf 1.5	Gereserveerd: Bestuursstukken							
Paragraaf 1.6	Vastgoedinformatie							
Paragraaf 1.7	Overige publiekszaken	€ 6.052	€ 8.914		€ 16.520	€ 31.486	€ 18.525	59%
Paragraaf 1.8	Gemeentearchief							
Paragraaf 1.9	Bijzondere wetten	€ 16.962	€ 24.985		€ 7.933	€ 49.881	€ 49.688	100%
Paragraaf 1.10	Diversen							
Hoofdstuk 2	Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet	€ 699.111	€ 931.982	€ 11.033	€ 42.572	€ 1.684.698	€ 552.169	33%
Paragraaf 2.1	Algemene bepalingen							
Paragraaf 2.2	Voorfase	€ 87.432	€ 116.555	€ 944		€ 204.931	€ 32.540	16%
Paragraaf 2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 415.993	€ 554.558		€ 42.572	€ 1.013.122	€ 406.799	40%
Paragraaf 2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 7.478	€ 9.969			€ 17.446	€ 4.525	26%
Paragraaf 2.5	Milieubelastende activiteiten							
Paragraaf 2.6	Lozingsactiviteiten							
Paragraaf 2.7	Aanlegactiviteiten	€ 15.531	€ 20.704			€ 36.235	€ 13.890	38%
Paragraaf 2.8	Overige activiteiten	€ 52.344	€ 69.780			€ 122.124	€ 16.425	13%
Paragraaf 2.9	Maatwerkvoorschriften							
Paragraaf 2.10	Gelijkwaardigheid							
Paragraaf 2.11	Overige tarieven	€ 92.954	€ 123.917			€ 216.871	€ 33.492	15%
Paragraaf 2.12	Modaliteiten	€ 27.380	€ 36.500	€ 10.089		€ 73.969	€ 44.498	60%
Paragraaf 2.13	Gereserveerd: Vermindering							
Paragraaf 2.14	Teruggaaf							
Hoofdstuk 3	Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	€ 6.075	€ 8.665			€ 14.740	€ 6.069	41%
Paragraaf 3.1	Horeca	€ 4.839	€ 6.901			€ 11.740	€ 4.260	36%
Paragraaf 3.2	Seksbedrijven							
Paragraaf 3.3	Winkeltijdenwet							
Paragraaf 3.4	Gereserveerd: Organiseren evenement of markt							
Paragraaf 3.5	Standplaatsen	€ 484	€ 690			€ 1.174	€ 623	53%
Paragraaf 3.6	Gereserveerd: Huisvestigingswet 2014							
Paragraaf 3.7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	€ 753	€ 1.074			€ 1.826	€ 1.186	65%

Tabel XIII leges

De kostendekkendheid komt integraal uit op 46% en daarmee wordt voldaan aan de opbrengstlimiet (maximaal 100%).

9. Kwijtschelding en reductie afvalstoffenheffing

Met ingang van 1 januari 2018 is de "Regeling kwijtschelding afvalstoffenheffing" van toepassing. Op grond van deze regeling kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing. Voor de overige heffingen in de gemeente Gulpen-Wittem zijn geen regelingen voor kwijtschelding. Op de regeling kwijtschelding afvalstoffenheffing zijn bij het beoordelen van aanvragen de normen en bepalingen, zoals vastgelegd in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, overeenkomstig van toepassing, met dien verstande dat voor de kosten van bestaan wordt gehanteerd 100% van de bijstandsuitkeringen voor de categorie waartoe de belastingplichtige hoort. De kwijtschelding van de afvalstoffenheffing is van toepassing op het vast en het variabel deel van de gemeentelijke belasting zoals genoemd in de tarieventabel behorende bij de "Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten Gulpen-Wittem."

Voor het vaste deel kan kwijtschelding worden verkregen tot 100% van het tarief conform tarieventabel. Het variabel deel is de belasting van € 10,80 berekend per lediging van de container bestemd voor fijn huishoudelijk restafval. Hiervoor kan kwijtschelding worden verleend tot een maximum van € 75,60 per jaar. Dit komt neer op 7 ledigingen per jaar. De uitvoering van de heffing, invordering en de kwijtschelding afvalstoffenheffing is ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (GR BsGW). Voor 2027 en volgende jaren wordt een bedrag van € 55.000 aan kwijtschelding geraamd.

Vermindering van afvalstoffenheffing wegens medische indicatie

In de verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten Gulpen-Wittem is nog steeds (evenals voorgaande jaren) een bepaling opgenomen voor vermindering van afvalstoffenheffing wegens medische indicatie. Op grond van deze verordening bestaat de mogelijkheid voor belastingplichtigen om vermindering aan te vragen voor het vaste of het variabele deel van de afvalstoffenheffing. Men komt voor vermindering in aanmerking indien een belastingplichtige of een huisgenoot vanwege een chronische ziekte of handicap extra medisch afval moet aanbieden aan de gemeentelijke inzameldienst. Voorgesteld wordt deze reductie te continueren in de verordening van 2027. De vermindering bedraagt 60% van de totaal verschuldigde belasting als gevolg van het aantal aangeboden ledigingen restafval, met een maximum van € 63,00 per belastingjaar 2027.

10. Geraamde inkomsten / meerjarenraming

Baten	Rekening	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
60.061/062 Onroerende-zaakbelasting	4.546	4.642	5.027	5.162	5.312	5.466
OZB woning eigenaar	3.114	3.182	3.438	3.538	3.641	3.746
OZB niet-woning eigenaar/gebruiker	1.432	1.460	1.588	1.624	1.671	1.720
OZB niet-woning gebruiker						
67.020 rioolheffing	2.552	2.685	2.874	3.074	3.289	3.289
Heffing huishoudens	2.200	2.318	2.481	2.654	2.840	2.840
Heffing producenten	352	367	393	420	449	449
67.030 afvalstoffen en reinigingsrecht	2.232	2.317	2.411	2.509	2.612	2.612
63.040 toeristenbelasting	2.447	2.870	2.870	2.870	2.870	2.870
6.37.00 leges	810	753	983	983	983	983
leges Publiekszaken	324	345	412	412	412	412
leges Omgevingswet	471	396	552	552	552	552
leges Parkeren / APV	15	12	19	19	19	19
63.030 marktgelden	8	8	8	8	8	8
63.040 forensenbelasting	85	84	86	89	92	94
67.050 lijkbezorgingsrechten	18	30	22	22	22	22
Totaal	**12.698**	**13.389**	**14.281**	**14.717**	**15.188**	**15.344**

De in grijs weergegeven rubrieken en bedragen zijn een specificatie van het betreffende taakveld

en worden als zodanig uiteraard niet meegenomen in de telling, aangezien zou leiden tot dubbeltellingen

*Tabel XIV Totaaloverzicht belastingbaten 2027 e.v. * € 1.000*

11. Lokale lastendruk

Om een beeld te krijgen van de ontwikkeling van de lokale lastendruk zijn de belastingen in ogenschouw genomen die elke inwoner in elk geval moet betalen. Het gaat om de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Verder is uitgegaan van een gezin van drie personen (meerpersoonshuishouden). Voor de afvalstoffenheffing is uitgegaan van 12 ledigingen per jaar. De bedragen zijn afgerond op één euro.

Tabel XV Lokale lastendruk huurders (% stijging/daling t.o.v. voorgaand jaar)

	2026	2027
Afval vast	304	325
Afval variabel	130	130
Totaal	**434**	**455**
Stijging/daling		**4,60%**

Tabel XVI Lokale lastendruk eigenaren (% stijging/daling t.o.v. voorgaand jaar)

	2026	2027
OZB	443	451
riool	330	353
afval	434	455
Totaal	**1.207**	**1.259**
Stijging/daling		**4,30%**

Voor de WOZ-waarde ontwikkeling in 2027 is uitgegaan van een verwachte waardestijging van 6,6% voor woningen en 2,75% voor niet-woningen. BsGW maakt de definitieve waardeontwikkeling medio november bekend.

12. Vergelijking lastendruk 2025 provinciaal gemiddelde en lijn-50 gemeenten

In de tabellen XVII en XVIII is de lokale belastingdruk 2026 opgenomen voor huurders en woning-eigenaren van de gemeente Gulpen-Wittem. Tevens zijn ter vergelijk de gegevens van de omliggende lijn-50 gemeenten en de gemiddelde lastendruk van de provincie Limburg opgenomen.

Bron: Provincie Limburg, Belastingoverzicht 2026 (maart 2026)

Tabel XVII Vergelijk lokale lastendruk 2026 huurders regio; gemiddelden in Limburg in € 1

	Provincie Limburg	Lijn 50	Lijn 50	Lijn 50
Huurders	**Gemiddeld**	**Gulpen-Wittem**	**Eijsden-Margraten**	**Vaals**
Totaal	**437**	**453**	**371**	**578**

Tabel XVIII Vergelijk lokale lastendruk 2026
woningeigenaren regio; gemiddelden in Limburg
in € 1

Bron:	**Provincie Limburg**	**Provincie Limburg**	**Provincie Limburg**	**Provincie Limburg**
Eigenaren	**Gemiddelde provincie**	**Lijn-50 Gulpen-Wittem**	**Lijn-50 Eijsden-Margraten**	**Lijn-50 Vaals**
OZB-tarief	*0,11%*	*0,11%*	*0,11%*	*0,12%*
WOZ-Waarde	*347.212*	*392.268*	*450.797*	*257.208*
OZB-aanslag	386	445	482	296
Riool	254	330	319	270
Afval	340	433	371	482
Totaal	**980**	**1.208**	**1.172**	**1.048**

Paragraaf 2 - Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing weerspiegelt halfjaarlijks in welke mate het vermogen van de gemeente Gulpen-Wittem toereikend is om in de toekomst mogelijke financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het gemeentelijk beleid daarvoor noodzakelijkerwijs aangepast moet worden. Door de financiële risico's te beheersen en het weerstandsvermogen hierop af te stemmen, wordt normaliter voorkomen dat de gemeente door elke nieuwe financiële tegenvaller gedwongen wordt tot het nemen van substantiële bezuinigingsmaatregelen. Om het weerstandsvermogen zorgvuldig te kunnen beoordelen, is het noodzakelijk om de aanwezige gemeentelijke weerstandscapaciteit volledig in samenhang te analyseren met zowel de omvang van de gemeentelijke risico's alsook de achtergrond van de gemeentelijke risico's.

Het kader voor een gemeentelijk beleid

Het kader voor een gemeentelijk beleid voor het weerstandsvermogen en de risicobeheersing wordt door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gevormd. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten in afzonderlijke paragrafen worden vastgelegd, waaronder het weerstandsvermogen (art. 9. en art. 26. BBV). Het Besluit Begroting en Verantwoording definieert het weerstandsvermogen als volgt:

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen en mogelijkheden, waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken;
- alle risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die voor de gemeente van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (art 11 BBV).

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording bevat de paragraaf weerstandsvermogen minimaal:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Een praktische toelichting voor de toepassing van dit wettelijk kader door de gemeente Gulpen-Wittem heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) beschikbaar gesteld in de vorm van de Handreiking duale begroting. Deze handreiking laat zien hoe de gemeentelijke begroting en de daaropvolgende jaarrekening goed op de rolverdeling tussen raad en college in het duale tijdperk zouden moeten kunnen aansluiten. Dit geldt eveneens voor de kaderstelling en de uitvoering met betrekking tot het weerstandsvermogen in het duale tijdperk.

Door het aanwenden van de twee onderstaande methoden kan een gemeente invulling geven aan zowel de kaderstelling alsook de uitvoering van het weerstandsvermogen:

Methode 1. De paragraaf weerstandsvermogen bevat zowel de beleidsmatige kaderstelling alsook de uitvoering ervan.

Methode 2. Een aparte nota voor de beleidsmatige kaderstelling en in de paragraaf weerstandsvermogen de planning en verantwoording van de uitvoering, de voortgang en een beoordeling van de actualiteit van het beleidsmatige kader.

De gemeente Gulpen-Wittem maakt structureel gebruik van bovenstaand genoemde methode 2.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De (beschikbare) weerstandscapaciteit is de verzamelnaam voor de beschikbare bronnen waaruit de niet-voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden. Het gaat hierbij om de financiële buffers die vrijgemaakt kunnen worden in het eigen vermogen respectievelijk de gemeentelijke exploitatie om kosten, die zowel zonder enige financiële dekking alsook onverwacht én substantieel zijn, te dekken zonder dat dit gevolgen heeft voor zowel het bestaande beleid alsook de uitvoering van de huidige taken door de gemeente Gulpen-Wittem.

De functie van weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit kan op 2 manieren worden ingezet:

1. De weerstandscapaciteit wordt gebruikt om structurele tegenvallers met meerjarige effecten af te dekken.
2. De weerstandscapaciteit wordt gebruikt om incidentele tegenvallers met uitsluitend effecten voor het lopende jaar af te dekken.

Primair wordt de weerstandscapaciteit gerelateerd aan financiële risico’s die zich in het desbetreffend lopende jaar kunnen voordoen. De meerjarige effecten van structurele tegenvallers worden betrokken in de politieke besluitvorming bij de eerstvolgende behandeling van de gemeentelijke begroting.

Incidentele versus structurele weerstandscapaciteit

Ten behoeve van het inzicht in het duurzame karakter van het vermogen teneinde financiële tegenvallers te kunnen opvangen, wordt expliciet onderscheid gemaakt in incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de gemeentelijke taken. Kort samengevat zijn dit de direct beschikbare en zodoende onmiddellijk aan te wenden middelen voor financiële tegenvallers. De structurele weerstandscapaciteit betreft de financiële middelen die structureel ingezet kunnen worden om financiële tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit bij de gemeente Gulpen-Wittem ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

De componenten van weerstandscapaciteit

De gemeente Gulpen-Wittem hanteert, zoals in gemeenteland alom gebruikelijk is, als onderdeel van de beschikbare structurele en incidentele weerstandscapaciteit de volgende componenten:

Structurele weerstandscapaciteit:

- onbenutte belastingcapaciteit;
- onvoorzien;
- resultaat na bestemming.

Incidentele weerstandscapaciteit:

- vrij aanwendbare deel van de algemene reserve;
- stille reserves.

Stille reserves behoren over het algemeen tot de weerstandscapaciteit, voornamelijk wanneer sprake is van verhandelbare activa. Bij een verkoop van activa (bijvoorbeeld gemeentelijke gebouwen) is doorgaans sprake van een verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde (de verkoopprijs), te weten een zogenaamde boekwinst of -verlies. De positieve nog niet gerealiseerde c.q. ongerealiseerde verschillen tussen de huidige boekwaarden en de actuele marktwaarden vormen de zogenaamde stille reserves die uiteindelijk bij een verkoop definitief tot uitdrukking gaan komen. Er zijn verschillende elementen bepalend voor de aanwezigheid respectievelijk de hoogte van stille reserves. De keuze van de toegepaste afschrijvingsperiode heeft grote invloed op de hoogte van de boekwaarde van vaste activa. Door activa in een korte periode af te schrijven, zal de boekwaarde van de activa sneller verminderen terwijl de economische waarde tegelijkertijd veel minder daalt. Daarnaast wordt de marktwaarde sterk beïnvloed door het wel of niet courant zijn van de activa en de specifieke onderhoudssituatie. Bij de gemeente Gulpen-Wittem wordt geen rekening gehouden met eventuele stille reserves. De post stille reserves wordt zodoende structureel op € 0 bepaald.

De **bestemmingsreserves** worden niet tot het weerstandsvermogen gerekend. Deze reserves kennen reeds een min of meer definitieve bestemming. Inzet van de gemeentelijke bestemmingsreserves zou een aanpassing van het beleid vereisen.

Beschikbare weerstandscapaciteit gemeente Gulpen-Wittem

De toepassing van bovenstaand genoemde uitgangspunten met betrekking tot de beschikbare weerstandscapaciteit maakt dat de weerstandscapaciteit van de gemeente Gulpen-Wittem er als volgt uit ziet:

Bedragen in € 1.000	**Begroting 2027**	**Begroting 2026**	**Begroting 2025**	**Rekening 2024**
Structurele weerstandscapaciteit:				
Onbenutte belastingcapaciteit	449	307	138	4
Onvoorzien	15	15	25	25
Resultaat na bestemming	596	158	47	997
Totaal structurele weerstandscapaciteit	1060	*480*	*210*	*1.026*
Incidentele weerstandscapaciteit:				
Vrij aanwendbare deel van de algemene reserves	9.315	7.918	6.433	6.433
Stille reserves	0	0	0	0
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	*9.315*	*7.918*	*6.433*	*6.433*
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**10.375**	**8.398**	**6.606**	**7.459**

Risico's en benodigde weerstandscapaciteit

Voor het begrip risico wordt de volgende definitie gehanteerd: *"Een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente Gulpen-Wittem".*

Het manifesteren van een risico kan ertoe leiden dat de nagestreefde realisatie van de doelstellingen van de gemeente Gulpen-Wittem (uitvoeren van de geplande programma's met bijbehorende producten en activiteiten) in mindere mate dan wel in het geheel niet haalbaar is. Het is derhalve van belang dat de doelstellingen van de programma's in de begroting eenduidig en goed meetbaar i.c. 'smart' zijn vastgelegd én in voldoende mate (intern) bekend zijn.

Risico's kunnen onderverdeeld worden in structurele en incidentele risico's en in externe en interne risico's.

Structurele risico's zijn risico's die zich uitstrekken over meerdere jaren.

Incidentele risico's zijn risico's die zich normaliter slechts een keer in een bepaald jaar voordoen. Over het algemeen betreft het hierbij voornamelijk risico's met financiële aspecten.

Externe risico's komen vooral voort uit de omgeving van de gemeente Gulpen-Wittem. Dit betreft bijvoorbeeld economische ontwikkelingen, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, wijzigingen in de wet- en regelgeving, maar ook natuurgeweld en beïnvloeding van / door belanghebbende.

Interne risico's moeten doorgaans gezocht worden op de volgende vlakken:

- organisatorisch (bijvoorbeeld: integriteit, procesmanagement, klachtenafhandeling);
- arbeid (bijvoorbeeld: arbeidsomstandigheden, bezetting, kwaliteit, competenties);
- financieel (bijvoorbeeld: debiteuren, treasury, garantstellingen, activabeleid);
- informatie (bijvoorbeeld: communicatie, juistheid, volledigheid en tijdigheid, post / archief);
- imago (bijvoorbeeld: gemeente, politiek / bestuurlijk);
- milieu (bijvoorbeeld: verontreiniging, vergunningen);
- product (bijvoorbeeld: tijdige realisatie, kostenoverschrijdingen);
- juridische aansprakelijkheid (bijvoorbeeld: onderhoudsplicht bij wegen, speelvoorzieningen e.d., planschade);
- proces (bijvoorbeeld: naleving procedures, inkoop en aanbesteding, projectmanagement);
- materieel (bijvoorbeeld: gebruik, onderhoud, beschikbaarheid, afschrijving).

Om te kunnen bepalen naar welke risico's binnen de gemeente de meeste aandacht dient uit te gaan, is aan elk risico een specifieke prioriteit meegegeven. Risico's die de grootste invloed op het realiseren van de doelstellingen hebben, krijgen vanzelfsprekend de hoogste prioriteit toebedeeld. Voor de prioriteitsbepaling is voor alle geïnventariseerde risico's een inschatting gemaakt van zowel wat de waarschijnlijkheid is dat een risico zich daadwerkelijk voordoet alsook een inschatting van wat de mogelijke schadeomvang hierbij kan zijn. Op basis daarvan is aan elk risico afzonderlijk een prioriteit gegeven. Voor het prioriteren van de risico's zijn de volgende stappen gezet:

1. Het omschrijven van de gevolgen in grote lijnen als het genoemde risico zich voordoet;

2. Het schatten van de kans (de waarschijnlijkheid) dat het risico zich voordoet;

De score is toegekend op basis van ervaringen. De subjectiviteit die aan deze inschatting gekoppeld is, is deels ondervangen door de inschatting door meerdere medewerkers tegelijkertijd, geheel onafhankelijk van elkaar, te laten maken en zodoende ook anderen dan uitsluitend de direct betrokkene(n) te betrekken bij het identificeren en actualiseren van risico-informatie. Hierbij wordt de onderstaande scoretabel gebruikt:

Kans	***Score***
Gering (minder als 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

3. Het bepalen hoe ernstig de gevolgen zijn.

Hiervoor zijn de onderstaande scoringstabellen gebruikt:

Impact op politiek, product of doelstelling	***Score***
Gering	1
Beperkt	2
Groot	3

Financieel gevolg	***Score***
Gering (< 0,1% omzet = < € 30.000)	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = Tussen € 30.000 en € 150.000)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 150.000)	3

4. Het berekenen van de risicoscores:

De risicoscore is per impactcategorie berekend door de kans-score te vermenigvuldigen met de gevolgscore. Hoe hoger de uitkomst, hoe groter het risico. Met deze methode wordt voorkomen dat risico's met lage financiële gevolgen worden verwaarloosd. Deze risico's kunnen door een mogelijk hogere kans dat de gebeurtenis zich voordoet alsnog een hogere score (en dus prioriteit) krijgen dan wanneer men zonder deze methode risico's prioriteert.

5. Het toepassen van een ranking:

Op volgende wijze zijn de risico's per impactcategorie voorzien van een ranking:

Ranking	**Gevolg**
Score 10 en hoger.	Hoog risico. Als het een financieel risico betreft, dient weerstandsvermogen aanwezig te zijn.
Score hoger dan 5, maar lager dan 10.	Beperkt risico. Als het een structureel financieel risico betreft, wordt dit voor 25% meegeteld voor het aanhouden van een weerstandsvermogen (spreiding over 4 jaar).
Score van 5 en lager	Gering risico. Voor zover het financiële gevolgen betreft, worden die binnen de reguliere bedrijfsvoering geacht gedragen te kunnen worden.

In de navolgende tabellen wordt het risicoprofiel van de gemeente Gulpen-Wittem, dat de basis voor zowel de beheersing van de essentiële risico's alsook het bepalen van de behoefte aan weerstandscapaciteit voor de financiële risico's vormt, aangevuld met de benodigde weerstandscapaciteit per afzonderlijk risico.

Risico's met een hoge kans van voordoen:

Incidenteel

RISICO	VEROORZAKENDE GEBEURTENIS	Risico-score (kans x impact)	Prognose bruto bedrag	benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)	I / S	PROGRAMMA / paragraaf
		Financieel				
Beveiligingsincidenten i.h.k.v. gemeentelijke Informatieveiligheid	Vanaf 15 augustus 2026 is de Cyberbeveiligingswet en Baseline Informatiebeveiliging Overheid versie 2 van kracht. Kans op incidenten blijft te allen tijde reëel en het niet voldoen aan de Cyberbeveiligingswet kan boetes met zich meebrengen	15	100.000	100.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Doelstellingen op langere termijn niet behalen	Regelmatig ad-hoc werk	15	100.000	100.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Grote financiële nadelen; publicitaire/politieke gevolgen; calamiteit	Onvoldoende informatievoorziening naar college	15	100.000	100.000	I	Paragraaf Weerstandsvermogen
Stilstand / terugval; de aanwezige kennis verdwijnt	Door uitval van éénpitters, uitstroom door pensionering, krapte op de arbeidsmarkt, toename van taken en afname van middelen, werkdruk.	15	250.000	250.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Extra kosten of claims uit onderhandelingsproces privaatrechtelijke sfeer.	Onderhandelingsrisico's onvoldoende doordacht en ondervangen	10	50.000	50.000	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
Mogelijke sancties vanuit Europa op basis van de Wet Hof	Door de Wet Hof zijn sancties mogelijk voor gemeenten indien zij gezamenlijk boven hun deel van de Europese norm van 3% uitkomen. Het Rijk kan besluiten (een gedeelte van) de boete	10	50.000	50.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering

Incidenteel

	door te belasten aan gemeenten.					
Onjuist genomen besluiten met mogelijke imagoschade en aansprakelijkheidsschade	Onvoldoende kennis(deling) m.b.t. afdelingsspecifieke bijzondere wet- en regelgeving	10	30.000	30.000	I	Algemeen bestuur
Planschade	Wijziging bestemmingsplan	10	50.000	50.000	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
TOTAAL			**730.000**	**730.000**		

Structureel

RISICO	**VEROORZAKENDE GEBEURTENIS**	**Risico-score (kans x impact)**	**Prognose bruto bedrag**	**benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)**	**I / S**	**PROGRAMMA / paragraaf**
		Financieel				
Wet Markt en Overheid (op 1 juli 2012 in werking getreden)	Om onwenselijke concurrentievervalsing te voorkomen, moeten alle overheden zich aan 4 wettelijke gedragsregels houden, te weten kostendoorberekening, bevoordelingsverbod, gegevensgebruik en functiescheiding	10	50.000	50.000	S	Paragraaf Weerstandsvermogen
TOTAAL			**50.000**	**50.000**		

Risico's met een gemiddelde kans van voordoen

Incidenteel

RISICO	**VEROORZAKENDE GEBEURTENIS**	**Risico-score (kans x impact)**	**Prognose bruto bedrag**	**Benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)**	**I / S**	**PROGRAMMA / paragraaf**
		Financieel				
Maatschappelijke weerbaarheid n.a.v. geopolitieke ontwikkelingen	In verband met de geopolitieke ontwikkelingen hebben gemeenten en	9	500.000	125.000	I	Algemeen bestuur

	Veiligheidsregio's de taak gekregen om een beweging in gang te zetten waarbij de burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven worden voorbereid op uitval van voorzieningen en zich meer bewust worden van de mogelijkheden die zij hebben om zich daar zelf beter op voor te bereiden (i.c. de maatschappelijke weerbaarheid te vergroten). Er zijn hierbij 2 focuspunten: 1 De continuïteit van de eigen organisatie; 2 Het bewust maken van de inwoners en het vergroten van hun weerbaarheid.					
Boete in kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	Niet nakomen van de verplichtingen en/of overtreding van de beginselen van de AVG	9	250.000	62.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Financieel nadeelverzekeringsportefeuille	Te laag verzekerd bedrag dan wel het geheel ontbreken van een noodzakelijke (tijdelijke dan wel doorlopende) gemeentelijke verzekering in de verzekeringsportefeuille (o.a. door het ontbreken van een eigen gemeentelijk verzekeringsbeleid)	9	200.000	50.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Juridische aansprakelijkheid / Aanbestedingsprocedure en schadeclaims / Nieuwe Aanbestedingswet	Het overtreden van de regels voor Europese aanbesteding, onduidelijke afspraken, ongeschikte / onuitvoerbare gunning / selectiecriteria etc. Aanbestedingstrajecten moeten objectief, transparant en proportioneel zijn; voldoet de uitleg voor een keuze/partij niet aan het gelijkheidsbeginsel of	9	200.000	50.000	I	Paragraaf Bedrijfsvoering

Incidenteel

	proportionaliteitsprincipe, dan hebben marktpartijen grond voor een juridische procedure.					
Borgstelling WSW	Rijk en gemeenten staan beide voor 50% borg bij het niet aan de verplichtingen kunnen voldoen door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw	6	50.000	12.500	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
Fraude / Integriteitschending	Uitblijven kwetsbaarheidsanaly-ses;onvoldoende integriteitspreventie of integriteitsbesef	6	90.000	22.500	I	Paragraaf Bedrijfsvoering
Onbevoegd genomen besluiten met mogelijke imago- en/of aansprakelijkheidsschade	Onvoldoende kennis m.b.t. toepassing gemeenterecht, delegatie en mandatering	6	30.000	7.500	I	Algemeen bestuur
Procedurefouten; gemeente krijgt niet wat ze hebben wil	Besluitvorming door politieke 'haast' kan invloed hebben op zorgvuldigheid en kwaliteit	6	90.000	22.500	I	Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
TOTAAL			**1.500.000**	**375.000**		

Structureel

RISICO	**VEROORZAKENDE GEBEURTENIS**	**Risicoscore (kans x impact) Financieel**	**Prognose bruto bedrag**	**Benodigde weerstands-capaciteit in € (financiële risico's)**	**I / S**	**PROGRAMMA / paragraaf**
Financieel nadeel open einde regelingen	Niet begrote ontwikkeling aantal cliënten / kosten voorzieningen	9	150.000	37.500	S	Sociale voorziening en maatschappelijke ontwikkelingen
Risicomanagement	Ontbreken structureel risicomanagement beheer	6	30.000	7.500	S	Paragraaf Weerstandsvermogen
Invoering vennootschapsbelasting voor gemeenten	De gemeenten moeten vennootschapsbelasting betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken	6	20.000	5.000	S	Paragraaf Bedrijfsvoering
TOTAAL			**200.000**	**50.000**		

Een confrontatie van de benodigde weerstandscapaciteit in de gemeente Gulpen-Wittem met de beschikbare weerstandscapaciteit geeft het volgende beeld:

Weerstandscapaciteit		Beschikbaar		Benodigd
Structureel	A	€ 1.059.957	B	€ 100.000
Incidenteel	C	€ 9.315.225	D	€ 1.105.000
Totaal	E	€ 10.375.182	F	€ 1.205.000

Weerstandsvermogen	Ratio
Structureel (A / B)	10,60
Incidenteel (C / D)	8,43
Totaal (E / F)	8,61

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in de volgende ratio:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Gemeentelijk beleid weerstandsvermogen

Met de vaststelling van de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement heeft de gemeenteraad van Gulpen-Wittem het beleidskader betreffende het aanhouden van weerstandsvermogen benoemd. De toepassing van dit beleidskader is gericht op het borgen van de continuïteit van het bestaande beleid en dienstverlening in het geval van substantiële onvoorziene financiële tegenvallers, het borgen van het imago van de gemeente en het beheersen van overige risico's.

Wat betreft de waarde van de ratio weerstandsvermogen is er sprake van een momentopname, zowel ten aanzien van de beschikbare capaciteit als de benodigde capaciteit. De ratio wordt permanent beïnvloed door de wijziging van risico-informatie (nieuwe besluiten of wijziging van de feitelijke omstandigheden met inherente gevolgen voor de kans of de impact, beheersmaatregelen, de omvang van componenten van de weerstandscapaciteit).

Aan de ratio weerstandsvermogen wordt de volgende betekenis gegeven:

Ratio	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,5 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,5	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De gemeente Gulpen-Wittem streeft ernaar om het weerstandsvermogen binnen de bandbreedte van 'voldoende' – 'ruim voldoende' te houden.

In het geval de overallratio (structureel en incidenteel) van de streefwaarde afwijkt, zullen door het college aan de raad maatregelen voorgesteld worden om uiteindelijk weer op, bovenstaand reeds aangegeven, streefwaarde te komen. Voor de gemeente Gulpen-Wittem kan op basis van het **huidige risicoprofiel** worden geconcludeerd dat het weerstandsvermogen overall (structureel en incidenteel) met een waarde van 8,61 uitstekend is. Het vermogen om **incidentele nadelen** op te vangen is met een waarde van 8,43 uitstekend. Het vermogen om **structurele nadelen** op te vangen op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit kan met een waarde van 10,60 op dit moment als uitstekend bestempeld worden.

Zoals eerder verwoord, is de waarde van de ratio weerstandsvermogen een momentopname; zowel ten aanzien van de beschikbare weerstandscapaciteit alsook ten aanzien van de benodigde weerstandscapaciteit. Daarnaast geldt dat de manier van kwantificering van de risico's over het algemeen tamelijk ruwe inschattingen betreft. Inherent gevolg hiervan is dat de uitkomsten van de analyse een geschatte indicatie van mogelijke tegenvallers weergeven. Doordat de ratio bij voortduring beïnvloed wordt door de toevoeging en/of wijziging van risico-informatie (nieuwe besluiten of feitelijke omstandigheden met gevolgen voor de kans of de impact, beheersmaatregelen, de omvang van componenten van de weerstandscapaciteit) is in het kader van de gemeentelijke financiële weerbaarheid vooral een gedegen vertrouwen in het gemeentelijk meerjarig financieel perspectief bij alle betrokkenen onontbeerlijk.

BBV Indicatoren

In het kader van het BBV is een aantal indicatoren nader gedefinieerd en verplicht gesteld. Deze indicatoren schetsen voor onze gemeente het volgende beeld. Het gaat om de volgende:

Solvabiliteit: dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatie: De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee.

Structurele exploitatieruimte: Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Schuldquote: dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen

Netto schuldquote: gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Belastingcapaciteit: De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente.

BBV Indicatoren	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Solvabiliteit	9%	9%	12%	13%	14%	18%
Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	2%	-1%	0%	2%	2%	5%
Schuldquote	170%	154%	137%	137%	130%	117%
Netto schuldquote	166%	149%	132%	132%	126%	112%
Belastingcapaciteit *	122%	115%	116%*	116%	116%	116%

** De belastingcapaciteit voor 2027 e.v. is afgezet tegen de woonlasten in NL over 2026.*

BBV Indicatoren Signaleringswaarden	Categorie A 'Minst risicovol'	Categorie B 'Neutraal'	Categorie C 'Meest risicovol'
Solvabiliteit	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Aansprakelijkstellingen

De landelijke tendens is dat het aantal schadeclaims toeneemt. Als oorzaken kunnen worden genoemd het Nieuwe Burgerlijk Wetboek (invoering risico aansprakelijkheid), de Algemene Wet Bestuursrecht (aanzienlijke versterking van de positie van de burger ten opzichte van de overheid) en de toenemende mondigheid van de burgers.

De risico's op het gebied van aansprakelijkstelling kunnen aanzienlijk zijn, zodat het van groot belang is om schadepreventief te werken. Een goed en regelmatig onderhoud van wegen,

speeltoestellen etc. (de gemeente beschikt over beheers- c.q. onderhoudsprogramma's), een klachtenlijn, het nauwkeurig naleven van procedures, adequate behandeling van ingediende bezwaarschriften etc. behoren in het kader van preventief werken tot de aandachtspunten. De gemeente is voor de wettelijke aansprakelijkheid en de bestuurdersaansprakelijkheid verzekerd. Wij kunnen echter niet uitsluiten dat, buiten het al bestaande eigen risico, de gemeente met claims krijgt te maken die niet via de verzekering zijn afgedekt.

Paragraaf 3 - Onderhoud Kapitaalgoederen

De gemeente Gulpen-Wittem is qua oppervlakte uitgestrekt (ruim 7.300 ha.) en een groot deel hiervan is bij de gemeente als openbare ruimte in beheer. Veel activiteiten vinden er plaats zoals wonen, recreëren en werken. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig: wegen, rioleringen, openbare verlichting, openbaar groen, gebouwen, civiele kunstwerken en buitensportaccommodaties. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de financiële lasten. Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een van de belangrijkste taken van de gemeente. Deze openbare ruimte bestaat uit een aantal kapitaalgoederen, dat als volgt gerubriceerd kan worden:

- wegen (programma 2);
- civieltechnische kunstwerken (programma 2);
- openbare verlichting (programma 2);
- riolen en gemalen (programma 7);
- openbaar groen (programma 5);
- accommodaties (programma 5);
- buitensport accommodaties (programma 5).

Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continue budgettaire middelen vraagt. Deze paragraaf biedt inzicht in de stand van zaken met betrekking tot de kwaliteit en het onderhoud van de kapitaalgoederen. Aan de orde komen het beleidskader, de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting.

De gemeente kiest ervoor om het onderhoud van de kapitaalgoederen planmatig aan te pakken. Dit heeft als voordeel dat onderhoud tijdig wordt uitgevoerd en storingen en uitval beperkt blijven. Door werkzaamheden tijdig te plannen besparen we ook kosten en is het organisatorisch beter beheersbaar. Naast het onderhouden van de bestaande kapitaalgoederen zullen van tijd tot tijd investeringen nodig zijn ter vervangingen van technisch afgeschreven zaken. Soms vragen ook nieuwe zaken om investeringen.

Wegen

Onder het wegbeheer valt het onderhoud van de wegen, straten, pleinen, parkeerterrein en veldwegen (halfverhardingen). Het gaat om het totale (half)verharde oppervlak dat de gemeente in onderhoud heeft. In totaal heeft de gemeente ongeveer 156 ha aan verharde wegen en pleinen in beheer.

Daarnaast hebben we 27 ha half verharde wegen. De verhardingen zijn te onderscheiden in:

Oppervlak in ha	**Oppervlak in ha**
Asfalt	106
Elementen (tegels, klinkers, etc.)	48
Beton	2
Halfverharding (veldwegen)	27
totaal	**183**

Er is een Omgevingsprogramma wegen 2023 - 2027 opgesteld. Dit is 20 oktober 2022 vastgesteld door de Raad.

Het programma bevat de uitvoeringskaders voor het wegbeheer en beschrijft de onderhoudsniveaus. Er is daarbij gekozen voor rationeel wegbeheer volgens de CROW-normering. Rationeel wegbeheer houdt in, dat de beheerder planmatig het onderhoud van wegen aanpakt. Dit gebeurt op basis van visuele inspecties, gedragsmodellen en de daaruit volgende prioriteiten volgorde.

De Raad heeft ervoor gekozen om de openbare verhardingen te beheren en onderhouden op een B/C kwaliteit (goed/voldoende). Bij dit kwaliteitsniveau wordt aan alle wettelijke eisen voldaan, waarbij de bereikbaarheid en leefbaarheid niet in het geding komt en waarbij de kans op ongevallen klein is.

Bedragen in € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Kapitaallasten lopende investeringen	233	347	459	461
Kapitaallasten gerealiseerde investeringen	913	901	889	875
Storting onderhoudsfonds	270	270	270	270
Personeelslasten	411	412	406	404
Overige kosten	177	177	177	177
Exploitatie	*2.004*	*2.107*	*2.201*	*2.187*

Civieltechnische kunstwerken (bruggen)

De gemeente Gulpen-Wittem beheert 144 civiele kunstwerken zoals bruggen en duikers. De totale vervangingswaarde van het areaal is circa € 25 miljoen. Voor deze kunstwerken is een beheerplan voor de periode 2026 – 2030 opgesteld. Bij het vaststellen van het beheerplan is er voor kwaliteitsniveau/beleidsprofiel R gekozen. Bij dit kwaliteitsniveau wordt aan alle wettelijke eisen voldaan, waarbij de bereikbaarheid en leefbaarheid niet in het geding komt en waarbij de kans op ongevallen klein is.

In 2025 hebben inspecties plaatsgevonden om de conditie van de civiele kunstwerken te bepalen. Uit deze toestandsinspecties is gebleken dat 94% van het areaal voldoet aan het gekozen kwaliteitsniveau. Op basis van deze resultaten is het "beheerplan civiele kunstwerken 2026 – 2030" tot stand gekomen. In dit beheerplan zijn de inspectieresultaten geprioriteerd en voorzien van een uitvoeringsjaar. Dit beheerplan dient als leidraad voor het uitvoeren van onderhoud.

Het afgelopen jaar zijn er onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan diverse civiele kunstwerken. Voor de aankomende jaren (2026-2030) staan er onderhoudswerkzaamheden gepland voor een aantal civiele kunstwerken. Door het uitvoeren van periodieke inspecties en nader technisch onderzoek wordt de toestand van de civiele kunstwerken gemonitord.

Bedragen in € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Storting onderhoudsfonds	63	63	63	63
Personeelslasten	114	111	107	104
Totaal exploitatie	*177*	*174*	*170*	*167*

Openbare verlichting

Ook het beheer van de openbare verlichting is een taak van de gemeente. Niet alleen heeft de openbare verlichting een functie uit het oogpunt van veiligheid maar ook de esthetische vormgeving krijgt steeds meer aandacht. In Gulpen-Wittem staan ongeveer 3.000 lichtmasten.

Bij de vervanging van de verlichting kiezen we voor duurzame energiezuinige Ledverlichting. Door planmatig onderhoud en vervanging wordt achterstallig onderhoud tegengegaan en kunnen de laatste ontwikkelingen voor energiezuinige verlichting meegenomen worden. In 2024 is het Programma Openbare Verlichting 2024 – 2027 vastgesteld door de raad. Hierin is het beleid en onderhoud van de openbare verlichting voor de periode 2024 – 2027 opgenomen en het volledig verleden van het areaal.

Bedragen in € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Kapitaallasten lopende investeringen	34	35	35	36
Kapitaallasten gerealiseerde investeringen	58	57	56	55
Onderhoud	81	81	81	81
Energie	60	60	60	60
Totaal exploitatie	*234*	*234*	*234*	*234*

In 2024 is het Programma Openbare Verlichting 2024 – 2027 vastgesteld door de raad. Hierin is het beleid en onderhoud van de openbare verlichting voor de periode 2024 – 2027 opgenomen.

Riolen en gemalen

Onder het rioolbeheer valt het onderhoud van de riolen, inspectieputten, rioolgemalen, overstorten en randvoorzieningen. De vervanging en de aanleg van nieuwe voorzieningen rekenen we ook

daartoe. In totaal heeft de gemeente ongeveer 172 km in beheer. De riolen zijn te onderscheiden in:

	Lengte in km
Hemelwaterriool	36,6
Droogweerriool (= vuilwaterriool)	18
Gemengd riool (= hemelwater + vuilwater)	98,5
Drainage	1,4
Persleidingen	13,7
Totaal	**168,2**

Daarnaast heeft de gemeente nog 55 gemalen, 22 individuele behandelingen afvalwater (IBA) en 5 bergbezink-voorzieningen. In oktober 2022 is het nieuwe Waterprogramma voor de periode 2023 – 2027 vastgesteld. Het plan bevat een investeringsplanning en er zijn bedragen geraamd voor het reguliere onderhoud.

Voor het plannen van onderhoudsmaatregelen is een nieuwe applicatie aangeschaft. Schades worden datagedreven, risico gestuurd en voorspellend beoordeeld. Hierdoor hoeft niet iedere schade (direct) hersteld te worden en besparen wij dus kosten.

Binnen de planperiode (2023- 2027) van het waterprogramma wordt 14,1 miljoen geïnvesteerd.

Deze investeringen dragen bij aan het beperken van wateroverlast, het realiseren van de Kader richtlijn water doelen, het integraal werken en/ of structurele vervangingen.

Inspecties worden uitgevoerd conform de NEN normen, wateroverlast locaties worden bepaald op basis van stresstesten, de maatregelen ten behoeve van de kader richtlijn water doelen worden bepaald op basis van een ecologische beoordeling in combinatie met het Basis Rioleringsplan (BRP).

Bedragen in € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Kapitaallasten lopende investeringen	147	271	313	339
Kapitaallasten gerealiseerde investeringen	1.125	1.108	1.046	1.025
Onderhoud	343	354	364	364
Energie	42	42	42	42
Bijdrage BsGw	18	18	19	21
Betaalde belastingen	55	56	58	58
Personeelslasten	332	333	333	333
Totaal exploitatie	*2.062*	*2.182*	*2.175*	*2.182*

De kosten van de riolering verhalen we op de gebruiker met de rioolheffingen. Voor deze heffing verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

Openbaar groen

De gemeente Gulpen-Wittem is met haar vijfsterren landschap, onderdeel van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Een belangrijk deel van de kwaliteit van dit landschap wordt gevormd door de aanwezigheid van unieke natuurwaarden en een karakteristieke groenstructuur. Vanuit haar positie als Cittaslow-gemeente stuurt Gulpen-Wittem, op het behouden en versterken van een duurzame leefomgeving in een kwalitatief hoogwaardig landschap. In verband met het huidige biodiversiteitsvraagstuk, de klimaatopgave, de energie- en landbouwtransitie, de woningbouwopgave en het mobiliteitsvraagstuk die allemaal aandacht vragen en allemaal in meer of mindere mate raken aan het groenbeleid van de gemeente.

Bedragen in € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Kapitaallasten lopende investeringen	0	0	0	0
Kapitaallasten gerealiseerde investeringen	32	32	31	31
Onderhoud	1.278	1.278	1.288	1.235
Brandstofkosten	16	16	16	16
Personeelslasten	599	599	599	599
Totaal exploitatie	*1.925*	*1.925*	*1.935*	*1.881*

Accommodaties

Als we het over de accommodaties hebben, dan gaat het over het onderhoud en beheer van de gemeentelijke gebouwen. Dit onderhoud wordt zowel planmatig als correctief opgepakt zodat storingen en uitval tot een minimum beperkt blijven. De daarmee samenhangende kosten en investeringen zijn, op basis van de huidige MJOP's 2023 – 2032 opgenomen in de navolgende tabel. Het gebouwenbeheer is inmiddels volledig geïntegreerd binnen de eigen organisatie.

Bedragen in € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Kapitaallasten lopende investeringen	141	242	239	236
Kapitaallasten gerealiseerde investeringen	409	397	307	271
Personeelslasten	186	188	188	188
Storting onderhoudsfonds	259	259	259	259
Belastingen	71	71	71	71
Correctief onderhoud	55	55	55	55
Totaal exploitatie	*1.121*	*1.212*	*1.119*	*1.080*

In december 2024 zullen de nieuw op te stellen Duurzame Meerjaren Onderhoudsplannen (DMJOP) en de daarmee samenhangende financiële vertaalslag aan de Raad worden voorgelegd.

Buitensportaccommodaties

Naast de gebouwen heeft de gemeente ook de zorg voor buitensportaccommodaties. We hebben 15 natuurgrasvelden, 2 kunstgrasvelden, 6 tennisblokken en 1 tennis oefenkooi. In Gulpen,

Mechelen en Wijlre hebben we een voetbalaccommodatie en een tennisaccommodatie en in Eys en Partij hebben we alleen voetbalaccommodaties. Voor de buitensportaccommodaties is in 2017 een Meerjarig onderhoudsplan vastgesteld. Dit meerjarig onderhoudsplan zal z.s.m. herzien moeten worden.

Bedragen in € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Kapitaallasten lopende investeringen	0	0	0	0
Kapitaallasten gerealiseerde investeringen	78	77	76	75
Onderhoud	178	178	178	178
Belastingen	16	16	16	16
Totaal exploitatie	*272*	*271*	*270*	*269*

Samenvatting

In de volgende tabel staan de totale exploitatiekosten van de kapitaalgoederen.

Bedragen in € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Wegen	2.004	2.107	2.201	2.187
Civiele kunstwerken	177	174	170	167
Openbare verlichting	234	234	234	234
Riolen en gemalen	2.062	2.182	2.175	2.182
Openbaar groen	1.925	1.925	1.935	1.881
Accommodaties	1.121	1.212	1.119	1.080
Buitensport accommodaties	272	271	270	269
Totaal	**7.795**	**8.105**	**8.104**	**8.000**

Paragraaf 4 - Financiering

In de begroting is het streven om de gemeentelijke baten en lasten met elkaar in evenwicht te hebben. Dit evenwicht wordt gemaakt per boekjaar. In werkelijkheid en gedurende het jaar vinden betalingen plaats: inkomsten en uitgaven. Ook al zijn de baten en lasten in het boekjaar gelijk, de inkomsten en uitgaven vinden vaak niet tegelijkertijd plaats. Om het tijdsverschil tussen inkomsten en uitgaven te overbruggen is er behoefte aan financiering. Bij financiering maken we een onderscheid tussen de korte (lees: tot één jaar), en de lange termijn (lees: één jaar of langer). Grofweg gezegd is de financiering op de korte termijn bedoeld om het tijdsverschil tussen de jaarlijkse betalingen en ontvangsten te overbruggen. De financiering op de lange termijn is bedoeld voor de structurele financieringsbehoefte, zoals voor het doen van investeringen. Investeringen zijn uitgaven die we nu doen en waarvan de (afschrijvings-)lasten over meerdere jaren gespreid worden. Periodiek wordt een financieringsbehoefte opgesteld, op basis waarvan de meerjarige rente wordt begroot.

Aangezien onze gemeente een netto-lenende gemeente is, is het streven om het vaste deel van de financieringsbehoefte middels langlopende leningen aan te trekken en het fluctuerende deel op te vangen met kortlopende kredieten. Ook is het streven om geen positieve saldi aan te houden.

Liquiditeitspositie

Schatkistbankieren

Met ingang van 2013 is het verplicht schatkistbankieren voor gemeenten ingevoerd. Dat houdt in dat gemeenten met ingang van 2014 overtollige middelen bij het Rijk (in 's Rijks schatkist) moeten stallen. Doordat de decentrale overheden hun tegoeden onderbrengen in de schatkist van het Rijk hoeft de Nederlandse Staat minder geld te lenen op de financiële markten, waardoor de overheidsschuld daalt. Zodra onze gemeente een substantieel positief saldo op de rekening courant heeft, wordt het saldo geparkeerd op onze rekening bij de schatkist. Aangezien onze gemeente een netto lenende is, wordt ernaar gestreefd om structureel géén tegoeden in 's Rijks schatkist te stallen.

Financiering op de korte termijn

Voor de financiering op de korte termijn wordt gebruik gemaakt van een rekening courant-faciliteit bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Op onze rekening courant mag tot een bedrag ad € 2 miljoen "rood" worden gestaan. Norm voor de structurele financiering op korte termijn is de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5 % van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Rekening houdend met de meerjarenraming bedraagt onze kasgeldlimiet (afgerond):

bedragen in € 1.000	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
begrotingstotaal lasten	53.839	52.770	52.749	52.820
kasgeldlimiet 8,5 %	4.576	4.485	4.484	4.490

Dit wil zeggen dat we in 2027 maximaal € 4,576 miljoen aan schulden met een looptijd van maximaal één jaar mogen hebben. Indien we structureel (lees: het derde achtereenvolgende kwartaal) een groter tekort hebben, dient een deel hiervan omgezet (geconsolideerd) te worden in een lening met een lange(re) looptijd.

Kasgeldlimiet Stappen (1 - 4) *(Bedragen x € 1.000)*	-1 Vlottende schuld	-2 Vlottende midddelen	(3) Netto vlottende middelen (+) of netto schuld (-)	Kasgeld-limiet	Ruimte onder de kasgeldlimiet (6a)= (5>4)	Over-schrijding kasgeldlimiet (6a= (5<4)
	(1)	-/- (2)	= (3)			
3e kwartaal 2025	€ -2.969	€ 700	€ -2.269	€ 4.214	€ 1.945	n.v.t.
4e kwartaal 2025	€ -3.012	€ 4	€ -3.008	€ 4.214	€ 1.206	n.v.t.
1e kwartaal 2026	€ -6.247	€ 5	€ -6.242	€ 4.525	n.v.t.	€ 1.717
2e kwartaal 2026	€ -2.501	€ 316	€ -2.185	€ 4.525	€ 2.340	n.v.t.
Berekening kasgeldlimiet (5)						
(7)	Begrotingstotaal 2026		€ 53.233			
(8)	Percentage regeling		8,50%			
(5) = (7) x (8)	**Kasgeldlimiet**		**€ 4.525**			

Financiering op de lange termijn (opgenomen / aangetrokken gelden)

Financiering op de lange termijn wordt ook "vaste schuld" genoemd. Deze vaste schuld is bedoeld voor het financieren van investeringen. Door een investering verwerft de gemeente een goed dat we een actief (of activum) noemen. De vaste activa worden afgeschreven volgens de termijnen zoals opgenomen in de financiële verordening. In 2025 heeft de raad opnieuw de termijnen vastgesteld waarop de verschillende vaste activasoorten worden afgeschreven. De afschrijvingen worden als (kapitaal)last opgenomen in de begroting. Aangezien deze bedragen wél lasten zijn, maar géén uitgaven, worden deze idealiter gebruikt om de vaste schuld af te lossen. Bij nieuw aan te trekken leningen worden de looptijd en het aflossingsschema steeds zo gekozen, dat een grote(re) spreiding in jaarlijkse rente-en aflossingsverplichtingen zorgt voor minimale (herfinancierings-) risico's.

Niet alleen de omvang van de vaste schuld is van belang, ook het deel van de vaste schuld dat in enig jaar afgelost moet worden, dan wel aan renteherziening toe is, is van belang. Als in enig jaar de rente herzien wordt van een substantieel deel van de leningen, verandert de rentelast voor de gemeente in dat jaar (en volgende) overeenkomstig. Vooral in een periode met rentestijgingen kan de gemeente daardoor met hogere financiële (rente-)lasten worden geconfronteerd. Om dit te voorkomen is de renterisiconorm ingevoerd. In enig jaar mag het renterisico niet meer bedragen dan 20 % van de gemeentelijke begroting per jaar. In de volgende tabel staat daarvan de berekening.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt, blijven we ruimschoots binnen de norm voor het renterisico. Langlopende gelden worden aangetrokken voor een lange rentevaste periode met een grote spreiding in het aflossingsschema. Hierdoor wordt het renterisico beperkt. Onze gemeente kent een ambitieus investeringsprogramma voor de komende jaren. Dit zal gepaard gaan met een aanzienlijke aanvullende financieringsbehoefte. Met het aantrekken van leningen, om in deze financieringsbehoefte te voorzien, wordt (krachtens de wet FiDo) gewacht totdat de realisatie van de investeringen aanstaande is.

RENTERISICONORM EN RENTERISICO'S VAN DE VASTE SCHULD				
(Bedragen x € 1.000)	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Renterisico op vaste schuld	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
1. Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0	0	0	0
2a. Aflossingen op opgenomen leningen o/g	-3.467	-3.469	-3.471	-3.473
2b. Aflossingen op verstrekte leningen u/g	66	66	68	70
2. Netto aflossingen (2a - 2b)	-3.401	-3.403	-3.403	-3.403
3. Renterisico op vaste schuld (1 + 2)	-3.401	-3.403	-3.403	-3.403
Renterisiconorm				
4a. Begrotingstotaal	53.839	52.770	52.749	52.820
4b. Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm	10.768	10.554	10.550	10.564
Toets Renterisiconorm				
4. Renterisiconorm	10.768	10.554	10.550	10.564
3. Renterisico op vaste schuld	-3.401	-3.403	-3.403	-3.403
5. Ruimte(+) / Overschrijding(-) (4 - 3)	**7.367**	**7.151**	**7.147**	**7.161**

Rentelasten en renteresultaat

De gemeente heeft geldleningen opgenomen en betaalt daar rente over. Een deel van die rentelast wordt doorberekend. Wanneer meer rente wordt doorberekend dan er wordt betaald, ontstaat er een (boekhoudkundig) renteresultaat.

Bedragen in € 1.000	2027	2028	2029	2030
Externe rentelasten				
te betalen rente op lopende lange leningen	-1.405	-1.320	-1.235	-1.149
te betalen rente op nieuwe lange leningen	-96	-126	-156	-186
te betalen rente op kortlopende leningen	-56	-56	-56	-56
	-1.557	-1.502	-1.447	-1.391
Externe rentebaten				
te ontvangen rente op verstrekte leningen	33	31	28	26
	33	31	28	26
(1) saldo rentelasten en rentebaten	-1.524	-1.471	-1.419	-1.365
rente grondexploitaties	-53	0	0	0
(2) Doorberekende rente	-53	0	0	0
Rente over Eigen Vermogen	0	0	0	0
Rente over voorzieningen	0	0	0	0
(3) Rente Eigen Vermogen en Voorzieningen	0	0	0	0
(4) Aan taakvelden toe te rekenen rente (1) - (2) - (3)	-1.471	-1.471	-1.419	-1.365
Aan taakvelden toegerekende rente	1.399	1.527	1.515	1.470
renteresultaat	**-72**	**56**	**96**	**105**

Het is een wettelijke verplichting volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) om de rente toe te rekenen aan de taakvelden met behulp van een (rente)omslag. Het rente omslagpercentage dat we voor de begroting 2027 zullen gebruiken is 1,75 %.

Financiering op de lange termijn (verstrekte / uitgezette gelden)

Door de gemeente worden ook geldleningen verstrekt. Dit gebeurt alleen indien dat ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak noodzakelijk is. Bij de woningcorporaties hebben we nog enkele langlopende geldleningen uitstaan waarvan de hoofdsom op 1 januari 2027 € 500.539 bedraagt. De aflossing van deze leningen verloopt volgens schema. Het gaat hier om leningen die bij de BNG zijn opgenomen en één op één zijn door-verstrekt. In 2020 werd een 30-jarige lening ad € 1.258.166 verstrekt aan Enexis; deze lening kent géén jaarlijkse aflossingen, maar wordt per de einddatum ineens geheel afgelost. Tot slot loopt er een lening aan RKMVC waarvan de restantschuld op 1 januari 2027 € 2.500 bedraagt.

De financieringsbehoefte

Het belang van een adequate beheersing van de geldstromen wordt steeds groter, temeer daar de activiteiten van de gemeente complexer worden en de bedragen die hiermee gemoeid zijn groter. Op basis van de geldstromen vanuit de meerjarenbegroting wordt periodiek de meerjarige liquiditeitspositie en daarmee de financieringsbehoefte van onze gemeente opgesteld. Naast de rente- en aflossingsverplichtingen op de bestaande leningenportefeuille wordt hierbij rekening gehouden met de geldstromen uit hoofde van voorgenomen investeringen en de reguliere (geprognosticeerde) exploitatie.

Ten aanzien van de financieringsbehoefte is er een keuze tussen het aantrekken van (middel-) lange en / of kortlopende leningen, waarbij door de wetgever kaders worden gesteld door middel van de kasgeldlimiet respectievelijk de renterisiconorm.

Het EMU-saldo

Het EMU-saldo is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de collectieve sector (Rijk, medeoverheden en sociale fondsen). In het Verdrag van Maastricht (1992) is afgesproken dat het EMU- tekort van een land maximaal 3% BBP (bruto Binnenlands product) mag bedragen. Hierbij is gebruik gemaakt van definities en conventies van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 1995). Deze definities bepalen wat het EMU-saldo en het EMU-tekort van de gehele overheid is: Rijk, Sociale Fondsen en overige publiekrechtelijke lichamen (lokale overheid). In de volgende tabel is de berekening gemaakt van het EMU-saldo van onze gemeente:

*Bedragen in € * 1.000*		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
	exploitatiesaldo vóór toevoeging aan cq onttrekking uit reserves	€ 454	€ 928	€ 1.297	€ 2.942
+	afschrijvingen ten laste van exploitatie	€ 3.448	€ 3.767	€ 3.716	€ 3.698
+	dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 337	€ 342	€ 515	€ 704
-	onttrekkingen aan voorzieningen ten gunste van de exploitatie	€ 11	€ 0	€ 0	€ 0
-	bruto investeringsbedragen beleidplan 2025-2028	€ 2.578	€ 1.678	€ 565	€ 344
+	boekwinst desinvesteringen vaste activa	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
-	uitgaven aankoop grond en uitgaven bouw- en woonrijp maken	€ 430	€ 0	€ 0	€ 0
+	opbrengst verkoop grond	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	berekend EMU-saldo	**€ 1.220**	**€ 3.359**	**€ 4.963**	**€ 7.000**
	referentiewaarde conform gemeentefonds septembercirculaire 2026	- € 2.635			

Het EMU-saldo is gedurende de begrotingsjaren 2027-2030 positief.

Er is geen sprake van een overschrijding van de referentiewaarde EMU-saldo.

Paragraaf 5 - Bedrijfsvoering

Inleiding

Onze bedrijfsvoering ondersteunt een effectieve, efficiënte, financieel gezonde en toekomstbestendige organisatie. In 2027 ligt de nadruk op een goede aansluiting tussen ambities, uitvoering en beschikbare middelen, aantrekkelijk werkgeverschap, organisatieontwikkeling, digitalisering, procesgericht werken, duurzame inzetbaarheid en verdere professionalisering.

Gulpen-Wittem als werkgever

Ook in 2027 blijft de arbeidsmarkt krap en is het voor gemeenten een uitdaging om gekwalificeerde medewerkers aan te trekken en te behouden. Positief is dat het personeelsverloop binnen Gulpen-Wittem in 2026 relatief laag is. Het investeren in kennis en ervaring en in aantrekkelijk werkgeverschap heeft duidelijk zijn vruchten afgeworpen en blijft daarom ook in de toekomst belangrijk aandachtspunt.

In 2027 richten we ons verder op het vinden, boeien, ontwikkelen, vitaal houden en binden van medewerkers. Daarbij zetten we onder andere in op talentontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en een positieve medewerkersbeleving.

Organisatieontwikkeling, strategisch personeelsbeleid en AI

In lijn met 'de bedoeling' blijft onze organisatie zich ontwikkelen naar een open, transparante en lerende organisatie, waarin integraal samenwerken centraal staat. In 2026 zijn de taakbeschrijvingen van alle medewerkers geactualiseerd en waar nodig opnieuw gewaardeerd en ingedeeld volgens het functiewaarderingssysteem HR21. In 2027 bouwen we hierop voort door werkprocessen verder in kaart te brengen en te optimaliseren.

Ook blijven we investeren in een toekomstbestendig personeelsbestand. Waar vacatures op de arbeidsmarkt moeilijk vervulbaar zijn, bieden we medewerkers met de juiste motivatie en potentie de mogelijkheid zich binnen onze organisatie verder te ontwikkelen en op te leiden. Hiermee vergroten we onze mogelijkheden om specialistische functies zelf in te vullen en bieden we medewerkers perspectief op een duurzame loopbaan.

De krapte op de arbeidsmarkt maakt het voor gemeenten steeds moeilijker om specialistische kennis en capaciteit zelf beschikbaar te hebben en te houden. Daarom zoeken we waar nodig samenwerking met andere gemeenten of regionale samenwerkingsverbanden om specialistische kennis en capaciteit beschikbaar te houden en de continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening te borgen. In 2026 zijn we in dit verband overgestapt naar **Solido IT**, een Gemeenschappelijke Regeling voor regionale samenwerking op het gebied van ICT en digitale dienstverlening.
Door deel te nemen aan de GR Solido kunnen we gebruikmaken van een bredere regionale pool van kennis en expertise en zijn we minder afhankelijk van de beschikbaarheid van specialistische capaciteit binnen onze eigen organisatie. Daarmee draagt deze overgang bij aan de continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening. In 2027 ligt de nadruk op het verder stabiliseren van de samenwerking en het optimaliseren van de dienstverlening. Daarbij blijven continuïteit, informatiebeveiliging en een goede ondersteuning van medewerkers belangrijke aandachtspunten.

Een andere ontwikkeling is de toenemende impact van Artificiële Intelligentie (AI) op ons werk. In 2027 brengen we verder in beeld welke kansen AI biedt en wat dit betekent voor werkzaamheden, werkprocessen en de benodigde kennis en vaardigheden. Dit vraagt om gerichte keuzes over de inzet van AI en om aandacht voor de ontwikkeling van medewerkers. Trainingen en opleidingen op het gebied van digitale vaardigheden en verantwoord gebruik van AI maken hier onderdeel van uit.

Tenslotte zet het managementteam het Management Development-traject voort. De nadruk ligt op integraal samenwerken, meer sturen vanuit processen en samenhang, meer strategisch opereren, het versterken van onze invloed binnen de regio en het verder vormgeven van de gezamenlijke rol en verantwoordelijkheden van het MT.

Werkprocessen en implementatie nieuw zaaksysteem

Om als organisatie blijvend te voldoen aan wettelijke eisen en interne kwaliteitsnormen is het belangrijk dat onze werkprocessen actueel, eenduidig en toegankelijk zijn. In 2026 zijn enkele teams gestart met het in kaart brengen en beschrijven van hun werkprocessen. In 2027 wordt deze aanpak verder uitgerold.

De implementatie van het nieuwe zaaksysteem **Djuma**, waarvoor in 2026 een Europese aanbesteding is uitgevoerd, vormt hiervoor een verdere belangrijke aanleiding. Bij de inrichting van Djuma worden werkprocessen opnieuw bekeken, waar nodig vereenvoudigd en beter op elkaar afgestemd. De processen worden vervolgens eenduidig beschreven en ingericht in het nieuwe systeem. Hiermee verbinden we **procesgericht en zaakgericht werken** aan de digitalisering van onze dienstverlening. Daarnaast zetten we belangrijke stappen om te voldoen aan wettelijk eisen m.b.t. archivering en wordt de achterstand die we op dat vlak hadden voor een groot deel ingehaald.

De implementatie vraagt daarnaast om een goede begeleiding van medewerkers. In 2027 besteden we aandacht aan communicatie, training en ondersteuning bij het werken met het nieuwe systeem. Hiermee leggen we een stevige basis voor zaak- en procesgericht werken, vergroten we de transparantie en verminderen we de kwetsbaarheid van de organisatie bij personele wisselingen.

Hybride werken, Arbo en huisvesting

In het beleid voor hybride werken is vastgelegd hoe we in de toekomst willen samenwerken: flexibel, resultaatgericht en met oog voor verbinding. In 2027 zetten we verdere stappen om de hiervoor benodigde randvoorwaarden te realiseren. Daarbij gaat het onder andere om leiderschap, digitalisering, werkprocessen en arbo-conforme werkplekken, zowel op kantoor als thuis.

Een belangrijke ontwikkeling hierbij is de verduurzaming van het gemeentehuis. In 2026 zijn hiervoor concrete stappen gezet ter voorbereiding en aanbesteding. In 2027 wordt dit verder opgepakt en zal de uitvoering plaatsvinden. Met de verduurzaming worden tegelijkertijd de knelpunten rondom het binnenklimaat aangepakt. De verduurzaming biedt daarmee de mogelijkheid om zowel de duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren als de geconstateerde Arbo-knelpunten rondom het binnenklimaat op te lossen.

Eind 2027 evalueren we het hybride werken en de gerealiseerde randvoorwaarden. Daarbij betrekken we ook de ervaringen met de vernieuwde werkomgeving en het binnenklimaat.

Vitaliteit, ontwikkeling en werkgeluk

We willen een aantrekkelijke werkgever zijn waar medewerkers met plezier werken, zich gehoord en gewaardeerd voelen en ruimte ervaren om zich te ontwikkelen. In 2023 is een eerste medewerkers tevredenheids onderzoek (MTO) uitgevoerd. De belangrijkste aandachtspunten waren onder andere werkdruk en de aansluiting van de arbeidsvoorwaarden bij het takenpakket. In 2024 en 2025 zijn de uitkomsten binnen de teams besproken en zijn verschillende verbeteracties opgepakt.

In 2026 voeren we een nieuw MTO uit. In 2027 gaan we gericht met de uitkomsten hiervan aan de slag en vertalen we de belangrijkste aandachtspunten samen met het MT, OR en de teams naar concrete verbeteracties.

Ook in 2027 willen we weer investeren in talentontwikkeling en duurzame inzetbaarheid. Sinds de invoering van ‘Het Goede Gesprek’ eind 2022 wordt jaarlijks stilgestaan bij de ontwikkel- en opleidingsbehoefte van medewerkers. In 2026 is mede hierdoor het gebruik van individuele opleidingsmogelijkheden duidelijk toegenomen. Het beschikbare budget is hierdoor bij de Bestuursrapportage tussentijds verhoogd. Tegelijkertijd ligt het percentage van de loonkosten dat wij aan opleidingen besteden al meerdere jaren onder de benchmark. Om medewerkers voldoende ontwikkelmogelijkheden te bieden, is het daarom wenselijk het opleidingsbudget vanaf 2027 structureel te verhogen.

Daarnaast blijven we investeren in vitaliteit en preventie. Met onder andere goede gesprekken, zorggesprekken bij frequent verzuim, coaching, trainingen en opleidingen ondersteunen we medewerkers bij het gezond en duurzaam inzetbaar blijven.

Het verzuimpercentage bedraagt in 2026 circa 6 %. Het exacte cijfer van 2026 is nog niet bekend. De stijging ten opzichte van 2025 wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door een beperkt aantal langdurige verzuimdossiers, waarbij de werkgever slechts beperkte invloed kan uitoefenen. De begeleiding en re-integratie worden waar mogelijk actief en zorgvuldig opgepakt.

In 2027 versterken we de bestaande verzuimaanpak verder, met nadruk op vroegsignalering, preventie en ondersteuning van leidinggevenden. Daarnaast analyseren we het verzuim structureler op duur, frequentie en achterliggende oorzaken, zodat we onze inzet gerichter kunnen richten op factoren waarop de organisatie daadwerkelijk invloed kan uitoefenen.

Externe inhuur

Externe inhuur blijft ook in 2027 nodig voor tijdelijke capaciteitsproblemen, ziekte, piekbelasting en specifieke expertise die niet structureel binnen de organisatie beschikbaar is. Tegelijkertijd streven we ernaar structurele werkzaamheden zoveel mogelijk met eigen medewerkers uit te voeren.

In 2026 heeft de Rekenkamer onderzoek gedaan naar de externe inhuur. Ten opzichte van het eerdere onderzoek in 2010 zijn volgens de onderzoekers belangrijke verbeteringen gerealiseerd, waaronder het beter vastleggen van de gerelateerde werkprocessen. Ook is de aanbesteding via de raamovereenkomst met de IGOM Inhuurdesk nu rechtmatig vormgegeven. De Rekenkamer adviseert dan ook om op de ingeslagen weg voort te gaan.

In 2027 blijven we kritisch kijken naar de noodzaak van externe inhuur en naar de afweging tussen zelf doen, opleiden, samenwerken of inhuren. Daarnaast gaan we de externe inhuurcijfers in de Planning & Control-cyclus, conform het advies van het rekenkamer onderzoek, nader toelichten. Door de cijfers en ontwikkelingen eenduidiger weer te geven en toe te lichten, krijgt de gemeenteraad beter inzicht in de omvang, aard en ontwikkeling van de inhuur en kunnen ontwikkelingen tussen verschillende jaren beter worden gevolgd en vergeleken.

Integriteit en weerbaar bestuur

In 2026 hebben alle medewerkers deelgenomen aan een training integriteit. Vervolgens zijn de afdelingshoofden met hun teams zelf aan de slag gegaan om integriteit beter bespreekbaar te maken. Eind 2026 wordt het traject geëvalueerd. In 2027 richten we ons op het verder borgen en levend houden van integriteit binnen de organisatie.

Voor politieke ambtsdragers is in 2026 een agressieprotocol opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Voor medewerkers was al een dergelijk protocol beschikbaar. In 2027 ligt de nadruk op het verder onder de aandacht brengen en borgen van het protocol en het versterken van de weerbaarheid van politieke ambtsdragers en medewerkers. Daarnaast stellen we jaarlijks in het eerste kwartaal een rapportage op over het voorafgaande kalenderjaar. Hierbij worden de beschikbare gegevens vanuit de organisatie, vertrouwenspersonen en ArboNed samengebracht. De eerste integrale rapportage over 2027 wordt in het eerste kwartaal van 2028 opgesteld.

Jaarlijks werd er overigens al een integriteitstraining georganiseerd voor de politieke ambtsdragers waarin onder andere aandacht wordt besteed aan weerbaar bestuur, agressie en intimidatie. Deze wordt ook in 2027 weer georganiseerd.

Wet loontransparantie en Wet toekomst pensioenen (WTP)

De Europese richtlijn loontransparantie wordt in Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. Een belangrijk uitgangspunt is dat beloningsverschillen gebaseerd zijn op objectieve en genderneutrale criteria. Onze gemeente werkt met HR21 als systematiek voor functiewaardering en beschikt daarmee al over een belangrijke basis voor de implementatie.

Voor werkgevers met 150 tot 249 werknemers geldt volgens het huidige wetsvoorstel een rapportageplicht eenmaal per drie jaar. De eerste rapportage heeft betrekking op het kalenderjaar 2027 en moet uiterlijk 7 juni 2028 worden ingediend. In 2026 zijn we gestart met een interne nulmeting en analyse van de huidige beloningssystematiek. In 2027 richten we ons op het verder op orde brengen van de benodigde gegevens, processen en systemen en het oppakken van eventuele verbeterpunten.

Op 1 januari 2027 gaat ABP over naar het nieuwe pensioenstelsel. In het huidige stelsel wordt het pensioen grotendeels opgebouwd op basis van een vooraf bepaalde pensioenuitkering, terwijl in het nieuwe stelsel de pensioenopbouw meer direct wordt gekoppeld aan de ingelegde premie van de individuele medewerker en de ontwikkeling van zijn pensioenvermogen. Voor onze medewerkers verandert daarmee de wijze waarop het pensioen wordt opgebouwd. In 2026 hebben we medewerkers hierover al uitgebreid geïnformeerd en zijn er op onze locatie twee voorlichtingsbijeenkomsten van ABP georganiseerd. In 2027 blijven we medewerkers goed informeren tijdens de overgang en zorgen we voor een zorgvuldige administratieve verwerking.

Voor politieke ambtsdragers geldt een afzonderlijk traject. Hun pensioen is momenteel geregeld via de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). Naar verwachting worden de pensioenen van politieke ambtsdragers per 1 januari 2028 ondergebracht bij ABP. Ook deze overgang vraagt de nodige voorbereiding. De financiële gevolgen van de overgang zijn al afzonderlijk in de jaarrekening van 2025 verwerkt en toegelicht.

Cyberbeveiligingswet

De Cyberbeveiligingswet (CBW) brengt voor gemeenten aanvullende wettelijke verplichtingen met zich mee op het gebied van digitale veiligheid. De gemeente krijgt een zorgplicht om cyberrisico's structureel in beeld te brengen en passende maatregelen te treffen om ICT-systemen en informatie te beschermen. Ook geldt een meldplicht voor ernstige cyberincidenten en moeten medewerkers en bestuurders voldoende worden toegerust en getraind. Informatiebeveiliging is daarmee niet langer uitsluitend een verantwoordelijkheid van de CISO en ICT, maar een verantwoordelijkheid van de gehele organisatie.

Ook de rol van het college wordt nadrukkelijker. Het college is bestuurlijk verantwoordelijk voor informatiebeveiliging en moet kunnen sturen op cyberrisico's, maatregelen en de mate waarin de organisatie in control is. Dit vraagt om structurele aandacht voor informatiebeveiliging, duidelijke verantwoordelijkheden, periodieke monitoring en verantwoording. De BIO 2.0, NIS2 en ENSIA vormen hierbij belangrijke kaders. Voor onze gemeente betekent dit dat de bestaande aanpak verder wordt versterkt en informatiebeveiliging structureel onderdeel wordt van de bedrijfsvoering en bestuurlijke verantwoording.

Informatievoorziening en automatisering

Het afstemmen van onze capaciteit op de gewenste activiteiten blijft ook de komende periode een continu aandachtspunt. Waarbij 2026 volledig in het teken stond van de succesvolle afronding en nazorg van de migratie naar onze nieuwe gemeentelijke ICT-omgeving, schakelen we in 2027 door naar optimalisatie. De komende periode ligt onze prioriteit nadrukkelijk bij het waarborgen van de kwaliteit, een sterkere interne ondersteuning op het gebied van functioneel beheer en het verder vergroten van de deskundigheid binnen het team.

Beschikbaarheid en toekomstbestendigheid informatielandschap

De vernieuwde ICT-omgeving biedt ons de fundering om de meest recente stand van de techniek toe te passen en de onderliggende werkprocessen structureel te optimaliseren. Inmiddels zetten we de eerste onderdelen in productie en bieden we de eerste nieuwe formulieren aan. Om de informatiehuishouding te moderniseren en meer structuur aan te brengen, nemen we bovendien een zaaksysteem in gebruik. Dit komt niet alleen de interne dienstverlening ten goede, maar vergroot ook de digitale mogelijkheden voor de burger. Daarnaast intensiveren we de samenwerking met regionale partners om gezamenlijk tot toekomstbestendige oplossingen te komen.

Digitale veiligheid

Als gemeente zijn we bronhouder en hoeder van belangrijke data van onze inwoners en ondernemers. We volgen in dit verband nauwgezet de richtlijnen uit de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). Deze zal in relatie met Europese wetgeving NIS2 binnenkort vernieuwd worden (BIO 2.0, beiden van toepassing vanaf 2026). Evenals afgelopen jaar zal in 2026 de focus liggen op “de basis op orde” en het daadwerkelijk vastleggen van beleid en (werk)processen. Er is in dit kader een nieuw element waaraan de gemeente vanuit compliance oogpunt zal moeten voldoen; naast “opzet” en “bestaan” zal in 2026 ook de “werking” van beleid moeten worden aangetoond.

Het veilig op orde brengen en houden van het gemeentelijke informatielandschap blijft ook in 2026 onverkort een speerpunt van beleid.

Voldoen aan wettelijke verplichtingen

Een belangrijk doel van diverse wetgeving is de komende jaren dat iedereen kan meedoen in de (digitale) samenleving, ofwel ‘digitale inclusie’. In een bredere context zien we dat digitale toegankelijkheid één van de wettelijke verplichtingen voor de gemeente is, die nauw samenhangt met de Wet open overheid (Woo), de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), de Wet elektronisch publiceren (Wep), de nieuwe Omgevingswet, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), de modernisering van de Archiefwet, de AVG en het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Deze wetten leiden allemaal tot een toename van digitale publicaties en/of digitale dienstverlening. Tevens moet deze publieke informatie goed vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en te archiveren zijn.

Digitale doorontwikkeling

De digitale doorontwikkeling van onze organisatie staat ook dit jaar nadrukkelijk op de agenda. We liften slim mee met de digitale innovaties van buurgemeenten, zodat we efficiënt stappen kunnen zetten. De prioriteit ligt daarbij nadrukkelijk op kwaliteit en het verder op orde krijgen van onze fundamentele basis. Zo bouwen we aan een stabiele, betrouwbare en toekomstbestendige digitale werkomgeving voor de hele organisatie.

Implementatie en kwaliteitsverbetering basisregistraties

De uitvoering en het beheer van de gemeentelijke GEO-basisregistraties zijn ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis. In 2027 ligt de nadruk op het borgen van de continu?eit, actualiteit en kwaliteit van de GEO-gegevens en op het verder optimaliseren van de dienstverlening. Samen met Het Gegevenshuis wordt ingezet op een goede aansluiting van de GEO-informatie op de gemeentelijke informatievoorziening en op ontwikkelingen binnen de basisregistraties. Hiermee wordt invulling gegeven aan een betrouwbare en toekomstbestendige GEO-informatievoorziening voor de gemeente Gulpen-Wittem.

Financiën

In navolging op de implementatie van de P&C applicatie Pepperflow in 2026, zal deze applicatie verder worden uitgerold in 2027 met de uitrol van andere P&C producten in de eerder genoemde applicatie.

Daarnaast is er continu aandacht voor een correct en efficiënt budgetbeheer. Waar nodig zal er op dit punt bijsturing plaatsvinden. Dat geldt tevens voor de financieel adviesfunctie als mede de overige disciplines die binnen Financiën zijn ondergebracht, te weten Treasury, Inkoop en Aanbesteding en Kwaliteit en Control.

Communicatie

Het jaar 2026 vroeg veel van communicatie en participatie. Het was een druk jaar waarin we als team communicatie & participatie veel geïnvesteerd hebben om eerder in de beleidscyclus en op actuele dossiers betrokken te zijn zodat we als organisatie pro-actiever kunnen zijn in het meenemen van inwoners in plannen van de gemeente. Dat geldt ook voor een andere doelgroep waarmee we inwoners bereiken: de pers.

Inwoners willen meer en meer gehoord worden én meedenken – en terecht, want het leidt vaak tot beleid dat succesvol is. Daar zet het team zich vol voor in. In 2027 zullen we nog actiever zijn om inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden actief te betrekken bij het vormen van plannen en beleid. Daarvoor hebben we alle middelen in huis en kunnen we bouwen op jaren ervaring. Daarnaast denken we ook via het instrument zelfsturing proactief mee over hoe we burgerinitiatieven kunnen ondersteunen.

Onze kennis en ervaring over participatie blijft dus groeien. We nemen onze beleidscollega's graag mee in al deze ontwikkelingen. Zo geven we hen steeds meer middelen en inzichten om anderen – inwoners, ondernemers én collega's – mee te nemen in het beleidsproces en in het realiseren van burgerinitiatieven. Want alleen in samenwerking met onze collega's kunnen we werken aan succesvolle communicatie en participatie.

In 2027 zetten we deze lijn voort en willen we:

- de samenwerking tussen het team communicatie & participatie en de organisatie verder versterken;
- bewustwording creëren over het belang van duidelijke en te begrijpen communicatie en participatie;
- laten zien hoe duidelijke communicatie én participatie bijdraagt aan beter beleid en de implementatie ervan.

Juridische Zaken

Juridische Zaken is het juridisch geweten van de organisatie en daarmee de spil van veel verschillende processen. Het team levert in brede zin een bijdrage aan een goede kwaliteit van producten en diensten. Juridische Zaken is verantwoordelijk voor het voeren van juridische procedures (bezwaar, beroep, hoger beroep), het adviseren, meedenken, risicomanagement, het inzetten van bemiddeling/mediation, het zoeken van contact met burgers, proactief benaderen van collega's en bestuur en oplossingsgericht handelen. De nadruk ligt op het vroegtijdig betrekken c.q. betrokken raken van Juridische Zaken bij processen en vraagstukken. Meer projectmatig aanpakken van vragen is daarbij van belang. Een voorbeeld daarvan is de actualisatie van het kampeerbeleid. Juridische Zaken is daar tijdig bij betrokken, waardoor juridische vraagstukken tijdig zijn opgepakt.

Wij werken vanuit het principe 'praten in plaats van procederen'. Als een bezwaarschrift zich leent voor dit principe, dan gaan we eerst met de bezwaarmaker in gesprek. De ervaring leert dat (langslepende) bezwaar- en beroepsprocedures op deze manier kunnen worden voorkomen.

Naast het voeren van juridische procedures en juridische advisering houdt het team zich ook bezig met de Wet open overheid (Woo). Zo komen doorgaans veel en omvangrijke Woo-verzoeken binnen die afgehandeld moeten worden. Daarnaast moet de organisatie voorbereid worden op de verplichtingen van de actieve openbaarmaking vanuit de Woo.

Daarnaast is het team bezig met het opstellen van beleid(stukken) en biedt het team juridische ondersteuning aan collega's bij het maken van beleid(stukken). Bij het zelf opstellen van beleid(stukken) kan gedacht worden aan de actualisatie van de Algemene plaatselijke verordening en de Verordening fysieke leefomgeving met de bijbehorende uitvoeringsregels. Ook de procesmachtigingen behorende bij de Mandaatregeling zullen weer geactualiseerd worden. Daarnaast zijn er diverse gemeenschappelijke regelingen, waarbij wij als team een adviserende rol hebben.

Overhead

Onder de kosten van overhead (taakveld 0.4) hebben wij de kosten opgenomen, die conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) niet direct toe te rekenen zijn aan de taakvelden en activiteiten. Op dit punt zijn de wettelijke voorschriften dus leidend. Overhead bestaat volgens het BBV in elk geval uit:

- Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch);
- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- P&O / HRM. Het betreft salarisadministratie;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie; met uitzondering van klantcommunicatie (KCC);
- Juridische zaken;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT);
- Facilitaire zaken en Huisvesting;
- Documentaire Informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primair proces.

Cijfers over bedrijfsvoering thema's

De gemeentelijke bedrijfsvoering heeft een onmisbare en ondersteunende functie bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Op basis van enkele indicatoren willen we onze bedrijfsvoering ook objectief de maat nemen om op basis daarvan mogelijke verbetergebieden te verkennen. Deze indicatoren zijn:

- Externe inhuur
- Salarislasten personeel
- Wedde en vergoedingen bestuur (B&W), gemeenteraad en griffie

Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Externe inhuur	€ 916.300	€ 716.500	€ 717.700	€ 718.800

Voor de komende jaren is de volgende inhuur begroot:

Nr	Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1	WSP detachering buitendienst	€ 48.100	€ 48.100	€ 48.100	€ 48.100
2	Secretariele ondersteuning OR	€ 21.300	€ 21.300	€ 21.300	€ 21.300
3	Budget voor inzet tijdelijk personeel bij ziekte	€ 204.800	€ 204.800	€ 204.800	€ 204.800
4	Bij het invullen van vacatures door inhuur wordt dit budget gebruikt om het verschil te compenseren voor meerkosten van inhuur	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
5	Inhuur ICT	€ 50.900	€ 0	€ 0	€ 0
6	WSP detachering postkamer	€ 10.100	€ 10.100	€ 10.100	€ 10.100
7	Inhuur t.b.v. complee zaken voor de invoering van de omgevingswet	€ 150.000	€ 0	€ 0	€ 0
8	Kwartiermaker spredingswet	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
9	Cultuurcoach	€ 56.100	€ 57.200	€ 58.400	€ 59.500
	Totaal	**€ 916.300**	**€ 716.500**	**€ 717.700**	**€ 718.800**

Op peildatum zijn de volgende vacatures ingevuld door inhuur. De kosten van inhuur worden gedekt door de begrote salariskosten en de extra kosten (de marge van de detacheerder) worden gedekt door de bedragen genoemd in bovenstaande tabel onder nummer 4.

- Medewerker ondersteuning duurzaamheid
- Adviseur leefomgeving/casemanager 1 (functie is ingevuld per 1/1/2027)
- Medewerker leefomgeving/casemanager 2
- Projectleider Woningbouw
- Senior Communicatie en Participatie
- Privacy Officer (0,22 fte regionale samenwerking ingeleend van een collega gemeente)
- Functionaris Gegevens Bescherming (0,33 fte regionale samenwerking ingeleend via een collega gemeente)
- Strategisch Adviseur OOV (0,33 fte regionale samenwerking ingeleend via een collega gemeente)

Op de peildatum zijn de volgende medewerkers ingehuurd voor diverse **projecten**. De wijze van dekking staat erachter vermeldt.

- Projectleider woningbouw versnelling (subsidie vanuit de Provincie)
- Projectleider zaaksysteem (deze kosten zijn verwerkt in het project)
- Projectleider verduurzaming gemeentehuis (deze kosten zijn verwerkt in het project)
- Projectleider Solido (deze kosten zijn verwerkt in het project)

- Projectleider werkprocessen (deze kosten zijn verwerkt in het project)
- Projectleider Spreidingswet (deze kosten zijn verwerkt in het project)
- Projectleiders Duurzaamheid (2x) (CDOKE gelden)
- Projectleider bestuurlijke handhaving van het ACT! Interventieteam Maastricht Heuvelland. Wij zijn de beheersgemeente naast de projectleider betreft het nog 2 overige medewerkers (kosten worden betaald door het RIEC).

Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Salarislasten ex Raad,bestuur.griffie	€ 12.877.112	€ 12.924.374	€ 12.976.162	€ 13.027.392

Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Wedde en vergoedingen gemeenteraad, bestuur (B&W) en griffie	€ 1.107.867	€ 1.110.715	€ 1.113.547	€ 1.116.241

Doelmatigheidsonderzoek 213A

Dit betreft het 213A-onderzoeksplan conform artikel 213a Gemeentewet en de op 30 maart 2023 vastgestelde verordening.

Aanleiding

Artikel 213a van de Gemeentewet verplicht de gemeente tot periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college van burgemeester en wethouders gevoerde bestuur. Anders dan onderzoek door de rekenkamer gaat het hierbij om zelfonderzoek. Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid is van groot belang voor de algemene oordeelsvorming over het gevoerde beleid. Met deze onderzoeken wordt beoogd de transparantie van gemeentelijk handelen te vergroten en daardoor niet alleen doelmatiger en doeltreffender te werken maar ook de publieke verantwoording daarover te versterken. Alle zaken die voor een doelmatig en doeltreffend bestuur van belang zijn, kunnen daarbij aan de orde komen.

Het college van burgemeester en wethouders is niet alleen verplicht de onderzoeken te verrichten, maar ook hiervan vervolgens verslag uit te brengen. De verordening die de raad op 30 maart 2023 vastgesteld heeft, conform artikel 213a van de Gemeentewet, bevat de kaders voor deze onderzoeken. De raad heeft hiermee de regels bepaald waaraan burgemeester en wethouders op hoofdlijnen moeten voldoen. De raad heeft daarbij ook vastgesteld hoe de raad zelf bij de onderzoeken betrokken wordt en daarover geïnformeerd wordt.

Het onderzoeksplan wordt jaarlijks bij de gemeentelijke begroting als onderdeel van de paragraaf bedrijfsvoering aangeboden aan de gemeenteraad.

Het onderzoeksplan van de gemeente Gulpen-Wittem bevat in ieder geval per onderzoek:

1. het onderzoeksobject;
2. de reikwijdte van het onderzoek;
3. de onderzoeksmethode;
4. de doorlooptijd van het onderzoek;
5. de wijze van uitvoering van het onderzoek;
6. het budget in de begroting voor het te verrichten onderzoek.

Paragraaf 6 - Verbonden Partijen

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, bestuurlijke en financiële betrokkenheid bij samenwerkingsverbanden, de zogenaamde verbonden partijen, waarin onze gemeente participeert. Verbonden partijen zijn instellingen waarin de gemeente bestuurlijk en / of financieel een belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we dat de gemeente zeggenschap heeft, bijvoorbeeld als een wethouder, een raadslid of een ambtenaar zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente zijn stem uitbrengt. Met een financieel belang bedoelen we dat de gemeente aansprakelijk is bij het niet-nakomen van verplichtingen door de partij of als de gemeentemiddelen ter beschikking heeft gesteld die zij kwijt is bij faillissement van de partij. Verbonden partijen hebben verschillende rechtsvormen, deze rechtsvormen kunnen zijn NV, BV, gemeenschappelijke regeling, stichting of vereniging.

Naast het bestuurlijk én financieel belang is ook kenmerkend aan een verbonden partij dat zij een publiek belang behartigt. Daarnaast dient de gemeente bij een opheffing of een faillissement van een verbonden partij een nieuwe instelling te zoeken die dezelfde activiteiten en prestaties levert met dezelfde doelstelling.

In de raadsvergadering van 28 juni 2018 is de Nota verbonden partijen 2018 door de raad vastgesteld. In de Nota verbonden partijen staat het meerjarig kader voor het beleid aangaande participaties en de bestuurlijke vertegenwoordiging bij verbonden partijen. De gemeente kent de volgende verbonden partijen, waarvoor de GR'en in navolgend overzicht de bijdragen door de gemeente worden aangegeven:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Reinigingsdiensten RD4 (RD4)
2. Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)
3. Omnibuzz
4. Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)

5. Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)
6. Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL)
7. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
8. Het Gegevenshuis
9. Historisch Centrum Limburg (HCL)
10. Solido IT

Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen				
Naam GR	**Bijdrage 2027**	**Bijdrage 2028**	**Bijdrage 2029**	**Bijdrage 2030**
RD4 *	€ 1.954.484	€ 2.088.518	€ 2.209.828	€ 2.372.173
GGD **	€ 929.100	€ 966.050	€ 1.004.450	€ 1.026.550
Omnibuzz	€ 501.586	€ 516.187	€ 529.399	€ 547.936
WOZL	€ 1.705.189	€ 1.600.208	€ 1.437.079	€ 1.265.232
VRZL	€ 1.632.199	€ 1.695.296	€ 1.757.021	€ 1.820.268
Omgevingsdienst Zuid-Limburg	€ 370.685	€ 385.700	€ 402.300	€ 419.600
BsGW	€ 334.610	€ 348.610	€ 362.364	€ 382.072
Het Gegevenshuis	€ 195.354	€ 201.801	€ 208.460	€ 215.340
HCL	€ 137.798	€ 140.554	€ 143.365	€ 146.232
Solido IT	€ 951.670	€ 998.293	€ 1.038.866	€ 1.069.396

Verbonden partij	**Bestuurlijke positie**	**Openbaar belang**
Gemeenschappelijke regelingen		
Reinigingsdiensten RD4	Lid Algemeen Bestuur (GR) / Aandeelhouder (NV)	Uitvoering van de wettelijke afvalzorgplicht.
Geneeskundige Gezondheidsdienst (GGD) Zuid-Limburg	Lid Algemeen Bestuur	Zorgdragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit Wmo, Veilig Thuis, ambulancezorg, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR), vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen, sociaal medische advisering.
Omnibuzz	Lid Algemeen Bestuur	Het aanbieden van een service op het gebied van vervoer in het algemeen en meer in het bijzonder voor aangepast vervoer.
Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)	Lid Algemeen Bestuur	Uitvoering van de wettelijke taak in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening.
Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Lid Algemeen Bestuur	Organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing

Verbonden partij	Bestuurlijke positie	Openbaar belang
Omgevingsdienst Zuid-Limburg	Lid Algemeen Bestuur	Door een bundeling van kennis en expertise wordt de kwaliteit verhoogd en is kennis voor gemeenten beschikbaar die er voorheen niet was of extern ingehuurd werd. Op termijn is er een kostenbesparing mogelijk doordat efficiënter gewerkt kan worden. Ook is de afstemming met het OM makkelijker omdat dit (voor de basistaken) nu via 1 aanspreekpunt loopt i.p.v. 19 deelnemers. Tevens is het makkelijker om aan de kwaliteitscriteria te voldoen, omdat dit voor de taken die worden overgeheveld een zorg wordt van de uitvoerende partij: de Omgevingsdienst Zuid-Limburg.
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	Lid Algemeen Bestuur	De gemeenschappelijke regeling is getroffen in het belang van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van enige wettelijke bepaling of beleidsregel betreffende de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelasting.
Het Gegevenshuis	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur	Uitvoering van de wettelijke taak en de zorgplicht in het kader van de geo (Basis)-registraties.
Vennootschappen en coöperaties		
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Aandeelhouder	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. BNG is een betrouwbare eigentijdse bank en expert in het financieren van publieke voorzieningen. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen aan de burger.
NV Bodemzorg Limburg	Aandeelhouder	Voorkomen dat de generaties ná de onze belast worden met de negatieve gevolgen van bodemverontreiniging.
NV Waterleiding Maatschappij Limburg	Aandeelhouder	Burgers toegang verschaffen tot (drink-)water tegen acceptabele kosten.
Enexis Holding NV	Aandeelhouder	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
CSV Amsterdam BV	Aandeelhouder	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. ("CSV"). De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland); c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Gegevens verbonden partijen						
Partij	**aandeel belang**	**Eigen vermogen 01-01-2025**	**Eigen vermogen 31-12-2025**	**Vreemd vermogen 01-01-2025**	**Vreemd vermogen 31-12-2025**	**Bijdrage Gulpen-Wittem 2025**
Gemeenschappelijke regeling						
Reinigingsdiensten RD4	5%	€ 3.719.273	€ 4.382.544	€ 42.787.957	€ 39.683.289	€ 1.652.804
Geneeskundige Gezondheidsdienst (GGD) Zuid-Limburg	n.v.t.	€ 2.586.457	€ 4.265.089	€ 27.269.495	€ 25.091.516	€ 866.441
Omnibuzz	n.v.t.	€ 1.422.744	€ 2.448.031	€ 7.608.110	€ 9.502.506	€ 444.854
Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg	n.v.t.	€ 2.797.000	€ -2.922.000	€ 8.273.000	€ 11.017.000	€ 1.915.582
Veiligheidsregio Zuid-Limburg	n.v.t.	€ 10.640.045	€ 16.045.013	€ 66.318.793	€ 58.589.667	€ 1.412.718
Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL)	n.v.t.	€ 3.079.647	€ 2.580.437	€ 3.070.751	€ 3.390.449	€ 202.965
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	n.v.t.	€ 5.224.000	€ 6.528.000	€ 11.562.000	€ 8.175.000	€ 328.000
Het Gegevenshuis	n.v.t.	€ 296.812	€ 68.451	€ 1.682.531	€ 727.278	€ 178.734
Historisch Centrum Limburg	n.v.t.	€ 2.995.892	€ 3.913.958	€ 6.703.076	€ 6.976.820	n.v.t.
Solido IT	n.v.t.	€ 954.234	€ 580.422	€ 10.192.777	€ 19.475.612	n.v.t.
Vennootschappen en coöperaties						
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	0,50%	€ 4.777.000	€ 4.863.000	€ 123.164.000	€ 110.701.000	€ -36.716,40
NV Bodemzorg Limburg	0,70%	€ 11.038.211	€ 11.701.257	€ 32.965.197	€ 32.428.174	n.v.t.
NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	1%	€ 216.407.000	€ 236.571.000	€ 398.612.000	€ 434.632.000	n.v.t.
Enexis holding NV	0,25%	€ 5.538.000	€ 5.811.000	€ 5.949.000	€ 7.627.000	€ -252.355,50

Paragraaf 7 - Grondbeleid

Visie op het grondbeleid

Het vigerende grondbeleid (2024 t/m 2027) wordt in 2027 geëvalueerd en voor een nieuwe periode ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Door de beperkte grondpositie van de gemeente zijn ruimtelijke ontwikkelingen mede afhankelijk van locaties en/of objecten van derden. Initiatieven van buitenaf alsook gemeentelijke projecten waarbij al dan niet gemeentelijke aankopen nodig zijn, worden doorlopend getoetst op haalbaarheid en (financiële) risico's. Door de

toegenomen druk op de fysieke ruimte vanuit diverse opgaven worden in gebruikgeving/verkoop van gemeentelijk eigendom zorgvuldig afgewogen en terughoudend toegepast.

Lopende grondexploitatie kern Partij, plan Partij-Oost

De omgevingsvergunning voor de bouw van 5 woningen is in kwartaal 2 van 2026 verleend en de bezwaarperiode is reeds voorbij. Dit betekent dat de ontwikkelaar Linde Project is gestart met de verkoop. De cijfers en de voortgang zijn opgesteld met de op het moment van vervaardigen van de paragraaf beschikbare kennis.

Kern Partij, plan Partij-Oost

Bedragen in € 1.000	**Realisatie t/m 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**
Plankosten	-104		
Grondverwerving	-210		
Bouwrijp maken	-13		
Openbare werken	-810		
Financiële kosten (rente)	-379	-6	-6
Risico	-42		
Gronduitgifte*1	1.630	PM	PM
Bijdrage gemeente*2	-348	PM	PM
	-275	**-281**	**-287**

1 Zie paragraaf Lopende grondexploitatie voor de reden waarom hier 'PM' posten opgenomen zijn.

2 Een negatief bedrag is een winstneming, een positief bedrag is een bijdrage in het verlies.

In 2008 is door de raad een grondexploitatie voor dit plan vastgesteld. De boekwaarde van deze grondexploitatie bedraagt per 31 december 2025 € 275.000 negatief.

De verkoop van de resterende kavels wordt in kwartaal 3 2026 verwacht.

Aankomende grondexploitatie, CPO Mechelen

Op 6 juni 2024 heeft de gemeenteraad, de gemeentelijke grondexploitatie voor CPO-Mechelen vastgesteld alsmede de grondprijs voor de CPO-leden. De grondexploitatie die behoort tot het raadsbesluit is budgetneutraal ingezet, wat inhoudt dat de gronden na gereedheid van de grondexploitatie, kostendekkend terug verkocht worden aan de CPO leden. Voordat overgegaan kan worden tot uitvoering van de grondexploitatie, dienen eerst de benodigde overeenkomsten gesloten te worden. Dit proces is afgerond op 8 april 2025.

In december 2025 heeft het ontwerp van het omgevingsplan ter inzage gelegen en in juni 2026 heeft de raad het omgevingsplan vastgesteld. Deze ligt momenteel open voor bezwaar. Bij geen bezwaar is het omgevingsplan onherroepelijk.

Paragraaf 8 - Openbaarheidsparagraaf

Op 1 mei 2022 trad de Wet Open Overheid (Woo) in werking. De Woo heeft als doel een transparante overheid te bewerkstelligen. De Woo gaat uit van twee soorten informatieverschaffing: passieve openbaarmaking door middel van Woo-verzoeken, en actieve openbaarmaking waarbij de gemeente uit eigen beweging bepaalde informatiecategorieën openbaar maakt.

Ten aanzien van de afhandeling van Woo-verzoeken heeft de gemeente Gulpen-Wittem vanaf 1 mei 2022 een centraal e-mailadres beschikbaar gesteld en haar website aangepast. Ook is een adviseur juridische zaken aangenomen die zich, voornamelijk, bezighoudt met de afhandeling van Woo-verzoeken en voorbereidingen op de verplichting tot actieve openbaarmaking van overheidsinformatie.

- Wij ontvangen elk jaar meer Woo-verzoeken. Het gaat steeds vaker om complexe en omvangrijke verzoeken, waardoor de afhandeling ervan veel tijd vergt.
- Eén van de verplichtingen uit de Woo is het actief openbaar maken van overheidsinformatie. De wetgever heeft 17 informatiecategorieën geformuleerd die openbaar gemaakt moeten worden. De verplichting tot openbaarmaking van deze documenten treedt gefaseerd in werking. De inwerkingtreding is onderverdeeld in verschillende tranches. De eerste tranche is in november 2024 in werking getreden. Hiermee werd het onder andere verplicht om bereikbaarheids- en organisatiegegevens beschikbaar te stellen.
- De tweede tranche, waarvoor geldt dat ze nog niet in werking is getreden, omvat bijvoorbeeld de categorieën vergaderstukken van de gemeenteraad en convenanten. In totaliteit zijn er vier tranches die op termijn actief openbaar moeten worden gemaakt. Gemeente Gulpen-Wittem houdt goed in de gaten wanneer de verplichting per categorie in werking treedt en inventariseert voortdurend aan welke verplichting zij (eventueel al voor inwerkingtreding) kan voldoen en hoe zij de organisatie het beste hierop kan voorbereiden.
- Voor het actief openbaar maken van documenten is door het Rijk gewerkt aan een verwijsindex en een zoekfunctie om openbaar te maken informatie te ontsluiten. Daarvoor is de Woo-index ontwikkeld. Deze index verwijst naar documenten die door bestuursorganen zijn gepubliceerd en een aanvullende zoekfunctionaliteit maakt de documenten in deze collecties centraal doorzoekbaar. De verplichtingen uit de eerste tranche zijn verwerkt en vindbaar in de Woo-index voor de gemeente Gulpen-Wittem.

- Vooralsnog worden de openbaar te maken documenten op grond van de verplichting van de eerste tranche geplaatst op de raadsinformatiesite via iBabs. Vervolgens wordt de vindplaats van deze documenten gekoppeld in de Woo-index. Voor de langere termijn wil gemeente Gulpen-Wittem komen tot een meer duurzame en geïntegreerde oplossing voor het publiceren van Woo-documenten. Dit wordt meegenomen in de implementatie van het nieuwe zaaksysteem. Bij de aanschaf hiervan is nadrukkelijk rekening gehouden met de mogelijkheid om documenten die op grond van de Woo openbaar moeten worden gemaakt, op een toegankelijke en duurzame wijze te publiceren.

De paragrafen zijn bedoeld om een goed inzicht te geven in de financiële positie en het financiële beheer van de gemeente. Dit doen we door onderwerpen, die versnipperd in de begroting staan, te bundelen in een kort overzicht. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting. Het BBV schrijft zeven paragrafen voor:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Openbaarheidsparagraaf

Hoofdstuk 2: Financiële begroting

Hoofdstuk 2 inleiding

De financiële begroting bestaat uit een overzicht van baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie. Het kan als een recapitulatie gezien worden van de budgetten zoals deze zijn opgenomen in het programmaplan. Dit hoofdstuk omvat verschillende onderdelen die in de onderstaande alinea's worden toegelicht.

Overzicht baten en lasten per programma

In de volgende tabel staan de totale lasten en baten per programma. Deze gegevens komen overeen met de grafieken per programma.

Zoals weergegeven is het boekjaar 2027 sluitend, net zoals alle jaren in de meerjarenraming (2027-2029) een positief resultaat zien. Als toelichting op de tabel nog de volgende opmerkingen:

- Bij de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van de cijfers volgens de septembercirculaire 2026.
- Decentralisatie uitkeringen die via de algemene uitkering ter beschikking worden gesteld en waar beleid aan ten grondslag ligt wordt geraamd conform het in het beleid overeengekomen budget.
- Bij gemeenschappelijke regelingen is voor de budgetten uitgegaan van de laatst bekende cijfers, van deze verbonden partijen.
- T.a.v. "de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume" vermelden wij hier, dat dit betrekking heeft op de kosten die samenhangen met individueel keuze budget (IKB). Rechten en plichten zijn, indien van toepassing, verwerkt in de exploitatie. Voor de pensioenverplichtingen van voormalige wethouders is een separate voorziening in gebruik (Voorziening pensioengelden).

Programma		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
0	Bestuur en Ondersteuning	40.526.103	39.053.027	40.183.981	39.968.163	40.163.430	41.641.228
1	Veiligheid	490.553	427.255	501.113	426.441	70.229	72.069
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	475.080	155.387	76.362	76.522	76.686	76.855
3	Economie	2.555.997	2.974.161	2.971.598	2.974.106	2.976.687	2.979.342
4	Onderwijs	385.137	239.305	269.946	270.616	271.306	272.016
5	Sport, Cultuur en Recreatie	277.017	121.111	229.379	127.742	131.203	134.764
6	Sociaal domein	5.147.309	4.986.395	3.458.897	3.624.365	3.739.913	3.556.872
7	Volksgezondheid en Milieu	5.381.726	5.498.149	5.894.336	5.678.077	6.064.097	6.476.644

Programma		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
8	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	667.400	578.153	552.169	552.169	552.169	552.169
Totaal van baten		**55.906.321**	**54.032.944**	**54.137.781**	**53.698.201**	**54.045.720**	**55.761.958**
0	Bestuur en Ondersteuning	14.831.293	15.487.031	14.373.387	13.355.152	13.308.389	13.383.985
1	Veiligheid	3.119.355	2.933.107	3.004.441	3.069.812	2.749.321	2.810.176
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	3.135.963	2.976.440	2.892.044	3.000.104	3.097.378	3.088.191
3	Economie	975.679	935.201	944.864	958.461	960.197	963.685
4	Onderwijs	2.468.594	1.979.139	2.055.796	2.119.461	2.109.507	2.086.216
5	Sport, Cultuur en Recreatie	4.923.552	4.164.059	4.387.889	4.251.215	4.241.222	4.236.251
6	Sociaal domein	17.513.848	18.153.140	17.295.056	17.442.715	17.380.190	17.007.715
7	Volksgezondheid en Milieu	5.313.147	6.220.045	6.572.196	6.476.583	6.786.198	7.104.035
8	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	1.627.019	2.278.360	2.157.807	2.096.988	2.116.537	2.139.808
Totaal van lasten		**53.908.450**	**55.126.521**	**53.683.480**	**52.770.492**	**52.748.940**	**52.820.064**
Saldo van baten en lasten		**1.997.872**	**-1.093.577**	**454.301**	**927.709**	**1.296.780**	**2.941.894**
Stortingen in de reserve		-1.542.716	-189.126	-155.391	-	-	-
Onttrekkingen aan de reserve		2.291.616	1.195.019	296.628	70.430	26.492	26.492
Totaal resultaat		**2.746.772**	**-87.684**	**595.538**	**998.139**	**1.323.272**	**2.968.386**

Baten en lasten per taakveld

Baten en Lasten per Taakveld

In de volgende tabel is per taakveld de raming van de baten en lasten en het saldo te zien voor het begrotingsjaar 2027. De indeling van de taakvelden is conform BBV opgezet.

Programma	Taakveld	Taakveld BBV	Omschrijving taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0	60010	0.1	Bestuur	1.431.858	-	-1.431.858
0	60020	0.2	Burgerzaken	1.023.637	412.113	-611.525
0	60030	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	237.163	183.799	-53.364
0	60040	0.4	Overhead	10.843.501	162.100	-10.681.401
0	60050	0.5	Treasury	-52.299	328.518	380.817
0	60061	0.61	OZB woningen	139.201	3.438.214	3.299.013
0	60062	0.62	OZB niet-woningen	63.925	1.578.261	1.514.336
0	60064	0.64	Belastingen overig	17	-	-17
0	60070	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	671.391	34.080.954	33.409.563
0	60080	0.8	Overige baten en lasten	14.994	22	-14.972
0	60090	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-
0	60100	0.10	Mutaties reserves	155.391	296.628	141.237
0	60110	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
1	61010	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.795.704	125.000	-1.670.704
1	61020	1.2	Openbare orde en veiligheid	1.208.738	376.113	-832.625
2	62010	2.1	Verkeer en vervoer	2.827.585	60.750	-2.766.835
2	62020	2.2	Parkeren	59.281	10.112	-49.169
2	62040	2.4	Economische havens en waterwegen	2.697	-	-2.697
2	62050	2.5	Openbaar vervoer	2.480	5.500	3.020
3	63010	3.1	Economische ontwikkeling	170.296	-	-170.296
3	63030	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	108.001	7.700	-100.301
3	63040	3.4	Economische promotie	666.567	2.963.898	2.297.331
4	64020	4.2	Onderwijshuisvesting	1.154.208	58.116	-1.096.092
4	64030	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	901.588	211.830	-689.758
5	65010	5.1	Sportbeleid en activering	101.021	-	-101.021
5	65020	5.2	Sportaccommodaties	966.141	117.979	-848.162
5	65030	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	337.100	-	-337.100
5	65040	5.4	Musea	183.464	-	-183.464
5	65050	5.5	Cultureel erfgoed	291.130	-	-291.130
5	65070	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.067.874	6.400	-2.061.474
5	65060	5.6	Media	441.158	105.000	-336.158
6	66010	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.597.410	63.012	-1.534.398
6	66011	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-	-	-
6	66020	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-	-	-

Programma	Taakveld	Taakveld BBV	Omschrijving taakveld	Lasten	Baten	Saldo
6	66020-1	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-	-	-
6	66021	6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	227.760	-	-227.760
6	66022	6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	562.170	-	-562.170
6	66023	6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	475.240	192.751	-282.489
6	66030	6.3	Inkomensregelingen	4.669.597	3.001.784	-1.667.813
6	66040	6.4	WSW en beschut werk	1.738.583	20.394	-1.718.189
6	66050	6.5	Arbeidsparticipatie	310.263	-	-310.263
6	66060	6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	794.186	60.956	-733.230
6	66071a	6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	-	-	-
6	66071b	6.71b	Begeleiding (WMO)	-	-	-
6	66072a	6.72a	Jeugdhulp begeleiding	-	-	-
6	66074b	6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	-
6	66074c	6.74c	Gesloten plaatsing	-	-	-
6	660752	6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	2.537.216	-	-2.537.216
6	660762	6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	68.269	-	-68.269
6	660763	6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	27.437	-	-27.437
6	660791	6.791	PGB WMO	3.014.400	120.000	-2.894.400
6	660792	6.792	PGB Jeugd	711.662	-	-711.662
6	66082a	6.82a	Jeugdbescherming	-	-	-
6	660821	6.821	Jeugdbescherming	180.000	-	-180.000
6	66091	6.91	Coördinatie en beleid WMO	36.250	-	-36.250
6	66092	6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	344.613	-	-344.613
7	67010	7.1	Volksgezondheid	904.613	-	-904.613
7	67020	7.2	Riolering	2.049.148	2.880.240	831.092
7	67030	7.3	Afval	2.143.107	2.425.705	282.598
7	67040	7.4	Milieubeheer	1.447.361	566.391	-880.970
7	67050	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	27.968	22.000	-5.968
8	68010	8.1	Ruimte en leefomgeving	1.934.926	-	-1.934.926
8	68020	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	13.247	-	-13.247
8	68030	8.3	Wonen en bouwen	209.634	552.169	342.535
Totaal				**53.838.871**	**54.434.409**	**595.538**

Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten en baten komen de volgende jaren niet terug. Naarmate er meer incidentele lasten en baten in de begroting zitten, verandert de begroting van jaar tot jaar. Als er meer incidentele lasten zijn dan baten dan heeft dat een positief effect in het volgende jaar. Het is dan ook ongunstig als er meer incidentele baten zijn dan lasten.

Voor de toetsing van de begroting gaan Gedeputeerde Staten uit van een duurzaam structureel en reëel evenwicht. Met het begrip "structureel evenwicht" wordt nadrukkelijker bedoeld dat in de begroting structurele lasten gedekt dienen te worden door structurele baten. Het reëel evenwicht houdt in dat onderzoek wordt gedaan naar de realiteit van de ramingen.

Om zicht te krijgen of er sprake is van structureel evenwicht moet bij de raming incidentele baten en lasten en structurele baten en lasten afzonderlijk in beeld worden gebracht. In de tabel in Bijlage 3 is een meerjaren uitsplitsing van de incidentele baten en lasten per programma weergegeven.

De totale incidentele baten en lasten zien er voor de begroting 2027 en meerjarenraming 2028 – 2030 treft u in de onderstaande tabellen aan

In de navolgende tabellen zijn de incidentele baten en lasten nader gespecificeerd.

<u>Incidentele Baten:</u>

- Aanwending reserve Lokale Heffingen: Vanaf 2025 zijn de baten forensenbelasting naar beneden bijgesteld a.g.v. gewijzigde belastingverordening forensenbelasting. In de begroting 2027 – 2030 zijn deze baten meerjarig verlaagd. De dekking van deze lagere baten komt uit de reserve Lokale Heffingen die bij de jaarrekening 2023 is gevormd. Einde 2028 is deze reserve uitgeput.
- Detachering medewerker veiligheid: Inkomsten van een medewerker van de gemeente Gulpen-Wittem is gedetacheerd bij de Veiligheidsregio.
- Algemene Uitkering Bibliotheken: Ontvangsten vanuit het Rijk ten behoeve van de doorontwikkeling van de wettelijke taken van de bibliotheek.
- Inkomsten ACT: Ontvangsten van het Regionaal Informatie en Expertise Centrum ter besteding aan het ACT! team.
- SPUK AZWA ontvangsten: opvolger van de SPUK GALA, ontvangsten vanuit het Rijk ter uitvoering van het aanvullend zorg- en welzijnsakkoord.
- Aanwending reserve Omgevingswet: In 2027 vindt aanwending van de reserve Omgevingswet plaats als dekking voor lasten in het kader van de Omgevingswet.

<u>Incidentele Lasten:</u>

- Uitgaven ACT: uitgaven ten behoeve van het ACT! team. Hierbij valt te denken aan kosten van de medewerkers die betrokken zijn bij het ACT! team.

- Terugkeer GGD Gulpen naar de Kindercirkel: In 2028 heeft de GGD de optie om teug te keren naar het gebouw van de Kindercirkel. De incidentele lasten zijn gebudgetteerd voor het terugbrengen van het pand in de originele staat indien GGD wenst terug te keren naar de Kindercirkel.
- SPUK AZWA uitgaven: opvolger van de SPUK GALA, kosten van de uitvoering van het aanvullend zorg- en welzijnsakkoord.

Incidentele baten en lasten
begroting 2027-2030

	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal incidentele lasten	550.751	262.061	268.089	0
Totaal incidentele baten	1.065.887	275.999	268.089	0
Saldo incidentele lasten - baten	**515.136**	**13.938**	**0**	**0**

Baten

Programma	Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
0	Aanwending reserve Lokale Heffing t.b.v. Forensenbelasting	215.136	43.938		
0	Detachering Medewerker Veiligheid	140.000			
0	Algemene uitkering bibliotheken	105.000			
1	Inkomsten ACT	358.000			
6	SPUK AZWA inkomsten	192.751	232.061	268.089	
8	Aanwending reserve Omgevingswet t.b.v. Omgevingswet	55.000			
Totaal		**1.065.887**	**275.999**	**268.089**	**0**

Lasten

Programma	Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1	Uitgaven ACT	358.000			
6	Terugkeer GGD Gulpen naar Kindercirkel		30.000		
6	SPUK AZWA uitgaven	192.751	232.061	268.089	
Totaal		**550.751**	**262.061**	**268.089**	**0**

Structureel begrotingssaldo

De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief. Met het opnemen van alleen een (verplicht) cijfermatig overzicht van incidentele baten en lasten ontstaat nog niet automatisch het inzicht of er sprake is van een structureel begrotingssaldo. Door het betrekken van de totalen uit het overzicht van incidentele baten en lasten bij het begrotingssaldo met de totale lasten en baten wordt inzicht gegeven in het structureel begrotingssaldo.

Conclusie: uit de regel structureel begrotingssaldo blijkt dat in alle jaren van de begroting 2027-2030 sprake is van structureel evenwicht (de structurele lasten worden gedekt door structurele baten).

Structureel begrotingssaldo	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Saldo baten en lasten	454.301	927.709	1.296.780	2.941.894
Per saldo toevoeging aan reserves	-155.391	-	-	-
Per saldo onttrekking aan reserves	296.628	70.430	26.492	26.492
Begrotingssaldo na bestemming	**595.538**	**998.139**	**1.323.272**	**2.968.386**
Waarvan incidentele baten en lasten	515.136	13.938	-	-
Structureel begrotingssaldo	**80.402**	**984.201**	**1.323.272**	**2.968.386**

Stortingen en onttrekkingen Reserves

Reserves zijn middelen die de gemeente beschikbaar houdt om later te besteden.

Jaarlijks stort de gemeente voor dit doel gelden in de reserves. Ook worden jaarlijks gelden aan de reserves onttrokken. In de volgende tabel staan de stortingen en onttrekkingen die meerjarig zijn geraamd en daarmee een incidentele of structurele bijdrage leveren aan onze programmadoelstellingen. De incidentele stortingen en onttrekkingen hebben we in de voorgaande paragraaf al toegelicht.

Naam reserve	Begrotingsjaar 2027 Saldo begin jaar	Vermeerdering	Vermindering	Saldo einde begrotingsjaar
Algemene reserve	€ 9.315.225			€ 9.315.225
Totaal Algemene reserve	**€ 9.315.225**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 9.315.225**
Bestemmingsreserves				
Fonds bovenwijkse voorzieningen	€ 24.990		€ 3.570	€ 21.420
Bestemmingsreserve kapitaallasten locatie buitendienst	€ 37.589		€ 7.522	€ 30.067
Reserve parkeren op de openbare weg	€ 65.423			€ 65.423

	Begrotingsjaar 2027			
Reserve duurzame ontwikkeling gemeentelijke gebouwen	€ 58.755			€ 58.755
Reserve personeel en bedrijfsvoering	€ 0			€ 0
Bestemmingsreserve nog uit te geven middelen	€ 0			
Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen	€ 292.600		€ 15.400	€ 277.200
Bestemmingsreserve OOT	€ 50.000			€ 50.000
Reserve energieproblematiek	€ 275.817			€ 275.817
Reserve lokale heffingen	€ 359.796		€ 215.136	€ 144.660
Reserve Omgevingswet	€ 55.000		€ 55.000	€ 0
Reserve gebiedsprogramma's	€ 26.000			€ 26.000
Reserve Landschap	€ 0			€ 0
Reserve Sociaal Ontwikkelbedrijf	€ 20.600			€ 20.600
Reserve Sociale Infrastructuur	€ 61.373			€ 61.373
Reserve Duurzaamheid	€ 0	€ 155.000		€ 155.000
Totaal bestemmingsreserves	**€ 1.327.943**	**€ 155.000**	**€ 296.628**	**€ 1.186.315**
Totaal reserves	**€ 10.643.168**	**€ 155.000**	**€ 296.628**	**€ 10.501.540**

Naam reserve	Begrotingsjaar 2028 Saldo begin jaar	Vermeerdering	Vermindering	Saldo einde begrotingsjaar
Algemene reserve	€ 9.315.225			€ 9.315.225
Totaal Algemene reserve	**€ 9.315.225**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 9.315.225**
<u>Bestemmingsreserves</u>				
Fonds bovenwijkse voorzieningen	€ 21.420		€ 3.570	€ 17.850
Bestemmingsreserve kapitaallasten locatie buitendienst	€ 30.067		€ 7.522	€ 22.545
Reserve parkeren op de openbare weg	€ 65.423			€ 65.423
Reserve duurzame ontwikkeling gemeentelijke gebouwen	€ 58.755			€ 58.755
Reserve personeel en bedrijfsvoering	€ 0			€ 0
Bestemmingsreserve nog uit te geven middelen	€ 0			

	Begrotingsjaar 2027			
Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen	€ 277.200		€ 15.400	€ 261.800
Bestemmingsreserve OOT	€ 50.000			€ 50.000
Reserve energieproblematiek	€ 275.817			€ 275.817
Reserve lokale heffingen	€ 144.660		€ 43.938	€ 100.722
Reserve Omgevingswet	€ 0			€ 0
Reserve gebiedsprogramma's	€ 26.000			€ 26.000
Reserve Landschap	€ 0			€ 0
Reserve Sociaal Ontwikkelbedrijf	€ 20.600			€ 20.600
Reserve Sociale Infrastructuur	€ 61.373			€ 61.373
Reserve Duurzaamheid	€ 155.000			€ 155.000
Totaal bestemmingsreserves	**€ 1.186.315**	**€ 0**	**€ 70.430**	**€ 1.115.885**
Totaal reserves	**€ 10.501.540**	**€ 0**	**€ 70.430**	**€ 10.431.110**

Naam reserve	Begrotingsjaar 2029 Saldo begin jaar	Vermeerdering	Vermindering	Saldo einde begrotingsjaar
Algemene reserve	€ 9.315.225			€ 9.315.225
Totaal Algemene reserve	**€ 9.315.225**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 9.315.225**
Bestemmingsreserves				
Fonds bovenwijkse voorzieningen	€ 17.850		€ 3.570	€ 14.280
Bestemmingsreserve kapitaallasten locatie buitendienst	€ 22.545		€ 7.522	€ 15.023
Reserve parkeren op de openbare weg	€ 65.423			€ 65.423
Reserve duurzame ontwikkeling gemeentelijke gebouwen	€ 58.755			€ 58.755
Reserve personeel en bedrijfsvoering	€ 0			€ 0
Bestemmingsreserve nog uit te geven middelen	€ 0			
Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen	€ 261.800		€ 15.400	€ 246.400
Bestemmingsreserve OOT	€ 50.000			€ 50.000
Reserve energieproblematiek	€ 275.817			€ 275.817
Reserve lokale heffingen	€ 100.722			€ 100.722
Reserve Omgevingswet	€ 0			€ 0

	Begrotingsjaar 2027			
Reserve gebiedsprogramma's	€ 26.000			€ 26.000
Reserve Landschap	€ 0			€ 0
Reserve Sociaal Ontwikkelbedrijf	€ 20.600			€ 20.600
Reserve Sociale Infrastructuur	€ 61.373			€ 61.373
Reserve Duurzaamheid	€ 155.000			€ 155.000
Totaal bestemmingsreserves	**€ 1.115.885**	**€ 0**	**€ 26.492**	**€ 1.089.393**
Totaal reserves	**€ 10.431.110**	**€ 0**	**€ 26.492**	**€ 10.404.618**

Naam reserve	Begrotingsjaar 2030 Saldo begin jaar	Vermeerdering	Vermindering	Saldo einde begrotingsjaar
Algemene reserve	€ 9.315.225			€ 9.315.225
Totaal Algemene reserve	**€ 9.315.225**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 9.315.225**
Bestemmingsreserves				
Fonds bovenwijkse voorzieningen	€ 14.280		€ 3.570	€ 10.710
Bestemmingsreserve kapitaallasten locatie buitendienst	€ 15.023		€ 7.522	€ 7.501
Reserve parkeren op de openbare weg	€ 65.423			€ 65.423
Reserve duurzame ontwikkeling gemeentelijke gebouwen	€ 58.755			€ 58.755
Reserve personeel en bedrijfsvoering	€ 0			€ 0
Bestemmingsreserve nog uit te geven middelen	€ 0			
Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen	€ 246.400		€ 15.400	€ 231.000
Bestemmingsreserve OOT	€ 50.000			€ 50.000
Reserve energieproblematiek	€ 275.817			€ 275.817
Reserve lokale heffingen	€ 100.722			€ 100.722
Reserve Omgevingswet	€ 0			€ 0
Reserve gebiedsprogramma's	€ 26.000			€ 26.000
Reserve Landschap	€ 0			€ 0
Reserve Sociaal Ontwikkelbedrijf	€ 20.600			€ 20.600
Reserve Sociale Infrastructuur	€ 61.373			€ 61.373
Reserve Duurzaamheid	€ 155.000			€ 155.000

	Begrotingsjaar 2027			
Totaal bestemmingsreserves	**€ 1.089.393**	**€ 0**	**€ 26.492**	**€ 1.062.901**
Totaal reserves	**€ 10.404.618**	**€ 0**	**€ 26.492**	**€ 10.378.126**

De volgende reserves zijn bruteringsreserves (reserves dienen als dekking voor kapitaallasten van eerder gedane investeringen):

- Fonds bovenwijkse voorzieningen;
- Bestemmingsreserve kapitaallasten locaties buitendienst;
- Bestemmingsreserve kapitaallasten BMV Gulpen.

Stortingen en onttrekkingen Voorzieningen

We hebben diverse voorzieningen. Daar waar reserves vrij te besteden zijn (voor de Raad) hebben voorzieningen een verplichtend karakter. Onderstaand is het (verplichte) verloopoverzicht voorzieningen opgenomen.

	Begrotingsjaar 2027			
Naam voorziening	**Saldo begin jaar**	**Vermeerdering**	**Vermindering**	**Saldo einde begrotingsjaar**
Wegenfonds	€ 492.643	€ 270.335	€ 270.335	€ 492.643
Voorziening herstel nutsvoorzieningen	€ 500.436			€ 500.436
Voorziening nog uit te geven middelen	€ 8.104			€ 8.104
Voorziening pensioengelden	€ 982.796			€ 982.796
Voorziening verlofsparen	€ 114.386			€ 114.386
Voorziening kwijtschelding BsGW	€ 65.885			€ 65.885
Voorziening oninbaarheid BsGW	€ 126.658			€ 126.658
Onderhoudsfonds accommodaties	€ 467.440	€ 260.000	€ 260.000	€ 467.440
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	€ 68.147			€ 68.147
Voorziening fin.comp. kleine woningbouw	€ 31.535			€ 31.535
Voorziening afvalverwijdering	€ 375.502	€ 48.222		€ 423.724
Voorziening riolen	€ 1.035.202		€ 11.074	€ 1.024.128
Voorziening kwaliteitsfonds	€ 5.587			€ 5.587
Voorziening cofinanciering LEADER-progr.	€ 134.717	€ 15.000	€ 15.000	€ 134.717
Voorziening onderhoud kunstwerken	€ 259.573	€ 62.845	€ 62.845	€ 259.573
Onderhoudsvoorziening vervoermiddelen	€ 7.310	€ 50.500	€ 50.500	€ 7.310
Voorziening onderhoud veldwegen	€ 14.290	€ 137.840	€ 137.840	€ 14.290
Voorziening groot onderhoud Kindercirkel	€ 48.259	€ 55.000	€ 55.000	€ 48.259
Voorziening onderhoud sporthal Gulpdal	€ 0	€ 24.200	€ 24.200	€ 0

	Begrotingsjaar 2027			
Voorziening onderhoud sportmaterialen	€ 6.050	€ 6.050	€ 6.050	€ 6.050
Voorziening verkeersmaatregelen bij onderhoud kapitaalgoederen	€ 34.031	€ 54.361	€ 54.361	€ 34.031
Voorziening onderhoud risicobomen	€ 550.000			€ 550.000
Totaal voorzieningen	**€ 5.328.549**	**€ 984.353**	**€ 947.205**	**€ 5.365.697**

Naam voorziening	Begrotingsjaar 2028 Saldo begin jaar	Vermeerdering	Vermindering	Saldo einde begrotingsjaar
Wegenfonds	€ 492.643	€ 270.335	€ 270.335	€ 492.643
Voorziening herstel nutsvoorzieningen	€ 500.436			€ 500.436
Voorziening nog uit te geven middelen	€ 8.104			€ 8.104
Voorziening pensioengelden	€ 982.796			€ 982.796
Voorziening verlofsparen	€ 114.386			€ 114.386
Voorziening kwijtschelding BsGW	€ 65.885			€ 65.885
Voorziening oninbaarheid BsGW	€ 126.658			€ 126.658
Onderhoudsfonds accommodaties	€ 467.440	€ 260.000	€ 260.000	€ 467.440
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	€ 68.147			€ 68.147
Voorziening fin.comp. kleine woningbouw	€ 31.535			€ 31.535
Voorziening afvalverwijdering	€ 423.724	€ 51.375		€ 475.099
Voorziening riolen	€ 1.024.128	€ 1.113		€ 1.025.241
Voorziening kwaliteitsfonds	€ 5.587			€ 5.587
Voorziening cofinanciering LEADER-progr.	€ 134.717	€ 15.000	€ 15.000	€ 134.717
Voorziening onderhoud kunstwerken	€ 259.573	€ 62.845	€ 62.845	€ 259.573
Onderhoudsvoorziening vervoermiddelen	€ 7.310	€ 50.500	€ 50.500	€ 7.310
Voorziening onderhoud veldwegen	€ 14.290	€ 137.840	€ 137.840	€ 14.290
Voorziening groot onderhoud Kindercirkel	€ 48.259	€ 55.000	€ 55.000	€ 48.259
Voorziening onderhoud sporthal Gulpdal	€ 0			€ 0
Voorziening onderhoud sportmaterialen	€ 6.050	€ 6.050	€ 6.050	€ 6.050
Voorziening verkeersmaatregelen bij onderhoud kapitaalgoederen	€ 34.031	€ 54.361	€ 54.361	€ 34.031
Voorziening onderhoud risicobomen	€ 550.000			€ 550.000
Totaal voorzieningen	**€ 5.365.697**	**€ 964.419**	**€ 911.931**	**€ 5.418.185**

	Begrotingsjaar 2029			

Naam voorziening	Begrotingsjaar 2027 Saldo begin jaar	Vermeerdering	Vermindering	Saldo einde begrotingsjaar
Wegenfonds	€ 492.643	€ 270.335	€ 270.335	€ 492.643
Voorziening herstel nutsvoorzieningen	€ 500.436			€ 500.436
Voorziening nog uit te geven middelen	€ 8.104			€ 8.104
Voorziening pensioengelden	€ 982.796			€ 982.796
Voorziening verlofsparen	€ 114.386			€ 114.386
Voorziening kwijtschelding BsGW	€ 65.885			€ 65.885
Voorziening oninbaarheid BsGW	€ 126.658			€ 126.658
Onderhoudsfonds accommodaties	€ 467.440	€ 260.000	€ 260.000	€ 467.440
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	€ 68.147			€ 68.147
Voorziening fin.comp. kleine woningbouw	€ 31.535			€ 31.535
Voorziening afvalverwijdering	€ 475.099	€ 28.788		€ 503.887
Voorziening riolen	€ 1.025.241	€ 197.175		€ 1.222.416
Voorziening kwaliteitsfonds	€ 5.587			€ 5.587
Voorziening cofinanciering LEADER-progr.	€ 134.717	€ 15.000	€ 15.000	€ 134.717
Voorziening onderhoud kunstwerken	€ 259.573	€ 62.845	€ 62.845	€ 259.573
Onderhoudsvoorziening vervoermiddelen	€ 7.310	€ 50.500	€ 50.500	€ 7.310
Voorziening onderhoud veldwegen	€ 14.290	€ 137.840	€ 137.840	€ 14.290
Voorziening groot onderhoud Kindercirkel	€ 48.259	€ 55.000	€ 55.000	€ 48.259
Voorziening onderhoud sporthal Gulpdal	€ 0			€ 0
Voorziening onderhoud sportmaterialen	€ 6.050	€ 6.050	€ 6.050	€ 6.050
Voorziening verkeersmaatregelen bij onderhoud kapitaalgoederen	€ 34.031	€ 54.361	€ 54.361	€ 34.031
Voorziening onderhoud risicobomen	€ 550.000			€ 550.000
Totaal voorzieningen	**€ 5.418.185**	**€ 1.137.894**	**€ 911.931**	**€ 5.644.148**

Naam voorziening	Begrotingsjaar 2030 Saldo begin jaar	Vermeerdering	Vermindering	Saldo einde begrotingsjaar
Wegenfonds	€ 492.643	€ 270.335	€ 270.335	€ 492.643
Voorziening herstel nutsvoorzieningen	€ 500.436			€ 500.436
Voorziening nog uit te geven middelen	€ 8.104			€ 8.104
Voorziening pensioengelden	€ 982.796			€ 982.796
Voorziening verlofsparen	€ 114.386			€ 114.386
Voorziening kwijtschelding BsGW	€ 65.885			€ 65.885
Voorziening oninbaarheid BsGW	€ 126.658			€ 126.658
Onderhoudsfonds accommodaties	€ 467.440	€ 260.000	€ 260.000	€ 467.440

	Begrotingsjaar 2027			
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	€ 68.147			€ 68.147
Voorziening fin.comp. kleine woningbouw	€ 31.535			€ 31.535
Voorziening afvalverwijdering	€ 503.887	€ 41.693		€ 545.580
Voorziening riolen	€ 1.222.416	€ 372.787		€ 1.595.203
Voorziening kwaliteitsfonds	€ 5.587			€ 5.587
Voorziening cofinanciering LEADER-progr.	€ 134.717	€ 15.000	€ 15.000	€ 134.717
Voorziening onderhoud kunstwerken	€ 259.573	€ 62.845	€ 62.845	€ 259.573
Onderhoudsvoorziening vervoermiddelen	€ 7.310	€ 50.500	€ 50.500	€ 7.310
Voorziening onderhoud veldwegen	€ 14.290	€ 137.840	€ 137.840	€ 14.290
Voorziening onderhoud sporthal Gulpdal	€ 0			€ 0
Voorziening groot onderhoud Kindercirkel	€ 48.259	€ 55.000	€ 55.000	€ 48.259
Voorziening onderhoud sportmaterialen	€ 6.050	€ 6.050	€ 6.050	€ 6.050
Voorziening verkeersmaatregelen bij onderhoud kapitaalgoederen	€ 34.031	€ 54.361	€ 54.361	€ 34.031
Voorziening onderhoud risicobomen	€ 550.000			€ 550.000
Totaal voorzieningen	**€ 5.644.148**	**€ 1.326.411**	**€ 911.931**	**€ 6.058.628**

Investeringsplanning

In de volgende tabellen staan de investeringen die de gemeente de komende jaren voornemens is te gaan doen. In de tabellen is er onderscheid gemaakt tussen investeringen in economisch nut en investeringen in maatschappelijk nut. Conform het nieuwe BBV vanaf 1-1-2017 dienen alle investeringen geactiveerd te worden. Een uitzondering hierop zijn de investeringen van minder dan € 25.000. Conform onze Financiële Verordening worden deze niet geactiveerd.

Investeringsplanning

Investeringen met economisch nut

Programma		2027	2028	2029	2030
0	Voertuigen buitendienst		120.000		
0	onderdelen tractor strooier			70.000	
0	onderdelen vrachtwagen strooier			63.000	
2	Voertuigen en toebehoren gladheidsbestrijding		100.000		
7	Rioolvervanging langs Rijksweg N598		150.000		
7	Uitbreidingskrediet Wittemer Allee (riool)		684.000		
7	Cartils/Kapolder afkoppelen		78.000		
7	Vervangen gemalen en randvoorzieningen 2027	156.343			
7	Vervangen drukgemalen 2027	35.535			
7	Rioolrec. Industrieweg Wijlre (riool)	563.500			
7	Maatregelen Wateroverlast 2027	250.000			
7	Projectleiding rioleringen	173.367	178.568	178.568	178.568
7	KRW buffer vijver Gulpen		200.000		
Totaal		1.178.745	1.510.568	311.568	178.568

Investeringen met maatschappelijk nut

Programma		2027	2028	2029	2030
2	Projectleiding wegen	133.638	137.648	137.648	137.648
2	Burgerparticipatie civieltechnische werkzaamh	70.000			
2	Renovatie brug Grontervoetpad Mechelen			77.500	
2	Rehabilitatie wegenfonds	666.025			
2	Rioolrec. Industrieweg Wijlre (wegen)	385.000			
2	Rehab. Kern Trintelen	50.000			
2	onvoorzien wegen	42.720			
2	investeringsplan straatverl. (masten)	27.100	29.583	28.740	27.615
2	Gladheidsmeldsysteem Eperheide	25.000			
Totaal		1.399.483	167.231	243.888	165.263

Doorgeschoven kredieten

Investeringen doorgeschoven naar 2027, 2028 en 2029.

Naar 2027 doorgeschoven investeringen met economisch nut

Programma	Investering	Cumulatief gevoteerd t/m 2026	Doorschuiving naar 2027	Werkelijke uitgaven t/m september 2026
0	Verduurzamen gemeentehuis	€ 2.948.480	€ 2.532.894	€ 415.586
0	Investeringsplan accommodatiebeleid	€ 1.700.000	€ 1.319.894	€ 380.106
0	Uitbreiden kleedaccommodatie Mechelen	€ 150.000	€ 98.389	€ 51.611
2	Parkeerplaats Looiersplein	€ 50.000	€ 47.327	€ 2.672
4	Integraal huisvestingsplan dl2 (IHP)	€ 1.468.164	€ 1.468.163	€ 0
7	Herinrichting algemene begraafplaats	€ 429.550	€ 90.804	€ 338.746
7	Gemalen	€ 72.000	€ 45.621	€ 26.379
7	Vervangen gemalen en randvoorzieningen 2026	€ 156.343	€ 156.343	€ 0
7	Vervangen drukgemalen 2026	€ 35.535	€ 35.535	€ 0
7	Maatregelen wateroverl	€ 150.000	€ 50.473	€ 99.527
7	Relining 2024	€ 281.874	€ 81.792	€ 200.082
7	Upgrade IBA's systemen	€ 431.250	€ 120.032	€ 311.218
7	Muur Hoofdstraat Mechelen	€ 200.000	€ 200.000	€ 0
7	Maatregelen wateroverlast 2026	€ 61.000	€ 61.000	€ 0
7	Hoogwatergeul Nijswiller	€ 600.000	€ 571.391	€ 28.609
7	Maatregelen wateroverlast 2026 PM	€ 250.000	€ 66.777	€ 183.223
7	Relinen 2026	€ 250.000	€ 220.745	€ 29.255
7	Waterberging Brouwerijstraat	€ 149.500	€ 142.000	€ 7.500
Totaal		**€ 9.383.696**	**€ 7.309.181**	**€ 2.074.513**

Naar 2029 doorgeschoven investeringen met economisch nut

Programma	Investering	Cumulatief gevoteerd t/m 2026	Doorschuiving naar 2029	Werkelijke uitgaven t/m september 2026
7	Wittem afkoppelen verhard opp (icm rotonde)(Wittemerallee)	€ 690.000	€ 690.000	€ 0
Totaal		**€ 690.000**	**€ 690.000**	**€ 0**

Naar 2027 doorgeschoven investeringen met economisch nut

Naar 2027 doorgeschoven investeringen met maatschappelijke nut

Programma	Investering	Cumulatief gevoteerd t/m 2026	Doorschuiving naar 2027	Werkelijke uitgaven t/m september 2026
2	Revitalisering Wittemer Allee e.o. (wegen)	€ 1.215.350	€ 995.871	€ 219.479
2	Burgerparticipatie civieltechnische werkzaamh 2026	€ 70.000	€ 54.217	€ 15.783
2	Onvoorzien 2026 wegen	€ 140.000	€ 127.460	€ 12.540
Totaal		**€ 1.425.350**	**€ 1.177.548**	**€ 247.802**

Naar 2028 doorgeschoven investeringen met maatschappelijke nut

Programma	Investering	Cumulatief gevoteerd t/m 2026	Doorschuiving naar 2028	Werkelijke uitgaven t/m september 2026
2	Uitbreidingskrediet Wittemer Allee (wegen)	€ 1.328.000	€ 1.328.000	€ 0
Totaal		**€ 1.328.000**	**€ 1.328.000**	**€ 0**

Geprognosticeerde balans

In dit hoofdstuk is de geprognosticeerde balans opgenomen. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 20; lid 1) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren opnemen.

Deze balans is extracomptabel tot stand gekomen. In de eerste kolom cijfers zijn de balansstanden opgenomen zoals die in de jaarrekening 2025 zijn opgenomen. Daarnaast zijn de geraamde balansstanden per einde boekjaar opgenomen.

Activa	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
VASTE ACTIVA						

Activa	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Immateriële vaste activa	**342.594**	**565.952**	**1.429.952**	**1.379.827**	**1.329.702**	**1.279.577**
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	311.376	952	864.952	828.952	792.952	756.952
Kosten onderzoek en ontwikkeling	31.218	565.000	565.000	550.875	536.750	522.625
Materiële vaste activa	**72.216.627**	**91.111.565**	**86.860.220**	**86.149.005**	**83.693.586**	**80.389.372**
Economisch nut	25.508.332	35.527.873	33.957.421	32.443.138	30.953.976	29.360.294
Economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven	28.982.836	33.210.331	32.048.193	32.520.616	32.564.227	31.948.848
Maatschappelijk nut	17.725.459	22.373.361	20.854.606	21.185.251	20.175.384	19.080.231
Financiële vaste activa	**2.503.560**	**2.482.035**	**2.483.338**	**2.472.461**	**2.459.397**	**2.444.073**
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	483.088	483.340	483.340	483.340	483.340	483.340
Leningen aan deelnemingen	1.258.165	1.258.166	1.258.166	1.258.166	1.258.166	1.258.166
Leningen aan woningcorp.	562.248	500.539	436.779	370.902	302.838	232.514
Overige langl.leningen	200.059	239.990	305.053	360.053	415.053	470.053
Totaal vaste activa	**75.062.781**	**94.159.552**	**90.773.509**	**90.001.293**	**87.482.685**	**84.113.022**
VLOTTENDE ACTIVA						
Voorraden	**472.068**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onderhanden werk en BIE	472.068	0	0	0	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**7.581.893**	**5.985.656**	**5.264.231**	**4.785.085**	**5.488.490**	**5.186.136**
Vorder. openbare lichamen	2.468.931	5.210.969	3.900.103	3.402.777	3.745.695	4.064.886
Overige vorderingen	5.035.667	740.768	1.354.068	1.372.248	1.732.735	1.111.190
Staat der Nederlanden	10.060	3.857	10.060	10.060	10.060	10.060
Rekening-courant SVn	67.235	30.062	0	0	0	0
Liquide middelen	**2.713**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kas en banksaldi	2.713	0	0	0	0	0
Overlopende activa	**3.036.198**	**1.738.171**	**2.211.221**	**2.364.727**	**2.337.579**	**2.162.924**
Totaal vlottende activa	**11.092.872**	**7.723.827**	**7.475.452**	**7.149.812**	**7.826.069**	**7.349.060**

Activa	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Totaal activa	**86.155.653**	**101.883.379**	**98.248.961**	**97.151.105**	**95.308.754**	**91.462.082**

Passiva	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
VASTE PASSIVA						
Eigen vermogen	**12.198.661**	**9.396.265**	**11.097.078**	**11.429.249**	**11.727.890**	**13.346.512**
Algemene Reserve	7.368.053	7.918.053	9.315.225	9.315.225	9.315.225	9.315.225
Bestemmingsreserves	2.083.836	1.319.736	1.186.315	1.115.885	1.089.393	1.062.901
Rekeningresultaat	2.746.772	158.476	595.538	998.139	1.323.272	2.968.386
Voorzieningen	**5.182.157**	**2.960.686**	**5.105.008**	**5.157.496**	**5.383.459**	**5.797.939**
Verplichtingen/verliezen	1.277.125	647.930	1.277.125	1.277.125	1.277.125	1.277.125
Risico's						
Egalisatievoorzieningen	3.905.032	2.312.756	3.827.883	3.880.371	4.106.334	4.520.814
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**54.300.996**	**75.263.210**	**69.391.034**	**68.310.901**	**65.806.567**	**59.884.252**
Onderhandse leningen:						
overige binnenlandse sectoren	54.295.583	38.817.205	52.696.779	49.227.569	45.756.172	42.282.514
nieuw aan te trekken ll lening		36.446.005	16.694.255	19.083.332	20.050.395	17.601.738
waarborgsommen	5.413					
Totaal vaste passiva	**71.681.814**	**87.620.161**	**85.593.121**	**84.897.647**	**82.917.916**	**79.028.703**
VLOTTENDE PASSIVA						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korten dan één jaar	**8.380.807**	**9.682.524**	**7.025.779**	**6.818.863**	**7.175.722**	**7.006.788**
Kasgeldleningen	4.000.000	4.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Banksaldi	632.521	0	0	0	0	0
Overige schulden	3.748.286	5.682.524	5.025.779	4.818.863	5.175.722	5.006.788
Overlopende passiva	**6.093.033**	**4.580.693**	**5.630.061**	**5.434.596**	**5.215.117**	**5.426.591**

Activa	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Totaal vlottende passiva	**14.473.840**	**14.263.217**	**12.655.840**	**12.253.459**	**12.390.839**	**12.433.379**
Totaal passiva	**86.155.654**	**101.883.378**	**98.248.961**	**97.151.105**	**95.308.754**	**91.462.082**

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	**Eenheid**	**Bron**	**Gulpen-Wittem**	**< 25.000 inwoners**	**Nederland**
Bestuur en ondersteuning					
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	9,93	X	X
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	9,32	X	X
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 1.311	X	X
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	8,3	X	X
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	19,9	X	X
Veiligheid					
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	10 (2025)	90 (2025)	100 (2025)
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0 (2025)	0,9 (2025)	2,1 (2025)
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,5 (2025)	2,8 (2025)	4,6 (2025)
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,7 (2025)	1,1 (2025)	1,2 (2025)
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,2 (2025)	3,5 (2025)	5,7 (2025)
Economie					
Functiemenging	%	LISA	41,4 (2025)	50 (2025)	54,6 (2025)
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	22,8 (2025)	19,9 (2025)	19,6 (2025)
Onderwijs					
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	3,5 (2024)	12,2 (2025)	7,4 (2025)

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Gulpen-Wittem	< 25.000 inwoners	Nederland
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	7 (2025)	20 (2025)	28 (2025)
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	2,1 (2025)	1,7 (2025)	2,3 (2025)
Sport, cultuur en recreatie					
Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	50,3 (2024)	44,1 (2024)	42,5 (2024)
Sociaal Domein					
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	618,5 (2025)	731,1 (2025)	858,8 (2025)
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	1 (2023)	1 (2023)	1 (2023)
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	3 (2024)	3 (2024)	6 (2024)
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	67,8 (2025)	74 (2025)	73,2 (2025)
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2 (2024)	1 (2024)	2 (2024)
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	128,3 (2025)	144,7 (2025)	281,2 (2025)
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	151,2 (2025)	165,5 (2025)	217,8 (2025)
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	12,1 (2025)	13,1 (2025)	13,7 (2025)
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1 (2025)	0,9 (2025)	1 (2025)
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	geen data	0,5 (2025)	0,4 (2025)
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	780 (2025)	675 (2025)	720 (2025)
Volksgezondheid en milieu					
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	87 (2024)	106 (2024)	148 (2024)
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	30,7 (2024)	geen data	42,8 (2024)

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Gulpen-Wittem	< 25.000 inwoners	Nederland
Vhrosv					
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	398 (2026)	469 (2026)	439 (2026)
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	0,9 (2023)	8,6 (2024)	8,4 (2024)
Demografische druk	%	CBS	92 (2026)	82,9 (2026)	71,3 (2026
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	1134 (2026)	1039 (2026)	993 (2026)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	1.279 (2026)	1.138 (2026)	1.089 (2026)

Bijlages

Bijlage 1: Samenstelling College van B&W

Mw. N. Ramaekers (Burgemeester)

Portefeuille:

Algemeen bestuur

Openbare Orde en Veiligheid

Regionale Samenwerking/ internationale Samenwerking (proces)

Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

Integriteit

Communicatie en voorlichting

Bevolking en Burgerlijke stand

Handhaving

Drank- en Horecawet

Personeel & Organisatie

Juridische Zaken

Informatievoorziening en Automatisering

In- en externe dienstverlening

Cittaslow

Luchthavens

Dhr. F. Derksen (Wethouder, 1e locoburgemeester)

Portefeuille:

Financiën, Belastingen en Verzekeringen

Participatiewet en Werkgelegenheid

Volksgezondheid

Vastgoed

Inkoop en Aanbesteding

Kunst en Cultuur

Subsidiebeleid

Evenementen en Markten

Limburgse Taal

Dhr. A. Hamaekers (Wethouder, 2e locoburgemeester)

Portefeuille:

Ruimtelijke Ontwikkeling en grondbeleid incl. Omgevingswet

Omgevingsvergunningen

Economische Zaken

Openbare ruimte / Openbare werken

Grondstoffenbeleid en Rd4

Milieu

Natuur en Landschap

Toerisme en Recreatie

Verkeer en (openbaar) vervoer

Sportbeleid

Beheer en Beleid (sport)accommodaties

Inclusie (Toegankelijkheid gebouwen)

Dhr. M. Hermans (Wethouder, 3e locoburgemeester)

Portefeuille:

Monumentenzorg/erfgoed

Wonen en herbestemming leegstand

Huisvesting arbeidsmigranten/vluchtelingen/statushouders

Watermanagement/Waterveiligheid, Riool

Duurzaamheid

Klimaatbeleid

Burgerparticipatie, zelfsturing/uitdaagrecht

Mw. M. van der Kleij (Wethouder, 4e locoburgemeester)

Portefeuille:

Jeugdwet

Wmo

Armoedebeleid

Welzijn (breed)

Inburgering statushouders

Sociaal en maatschappelijk begeleiding ontheemden (statushouders en Oekraïners)

Onderwijs(gebouwen, incl. nieuwbouw) en Bibliotheek

Bijlage 2: Afkortingenlijst

Afkorting	Omschrijving
AB	Algemeen Bestuur
ACM	Autoriteit Consument & Markt
AED	Automatische Externe Defibrilator
AEEA	Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur
AI	Artificiële Intelligentie
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ASL	Afval Samenwerking Limburg
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AZWA	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BAL	Besluit Activiteiten Leefomgeving
BBL	Besluit Bouwwerken Leefomgeving
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BDTO	Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid
BGT	Basisregistraties Grootschalige Topografie
BIO	Baseline Informatieveiligheid Overheid of Begroting in één Oogopslag
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRO	Basisregistraties Ondergrond
BRP	Basis Rioleringsplan
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeente en Waterschappen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, en BBZ 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie
BV	Besloten Vennootschap
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCT	Civiel en Cultuur Techniek
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid
CEP	Centraal Economisch Plan
CMP	Circulair Materialenplan
CPB	Centraal Plan Bureau
CO2	Koolstofdioxide
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
dBOS	de Bieb Op School

Afkorting	Omschrijving
DIV	Documentaire Informatievoorziening
DMJOP	Duurzame Meerjaren Onderhoudsplannen
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ESR	Europees Stelsel van Rekeningen
ESZL	Economische Samenwerking Zuid-Limburg
EU	Europese Unie
FTE	fulltime-equivalent
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GEO	Geografisch
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GIA	Geweld in Afhankelijkheidsrelaties
GIKJ	Gesloten en Intensief Klinische Jeugdhulp
GOAB	Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijke Rioleringsplan
HCL	Historisch Centrum Limburg
HRM	Human Resource Management
IBA	Individuele behandelingen afvalwater
ICT	Informatie en Communicatietechnologie
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
IKB	Individueel Keuzebudget
IMOC	(prijs)Index Materiële Overheidsconsumptie
IOAW	Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IT	Informatie Technologie
IV3	Informatie voor derden
IVP	Integraal Veiligheidsplan
IZA	Integraal Zorgakkoord
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
KCC	Klantcommunicatie
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen

Afkorting	Omschrijving
LOS	Lokaal Offensief Stikstof
LTA	Landelijk Transitiearrangement
LVO	Limburgs Voortgezet Onderwijs
MECC	Maastrichts Expositie en Congres Centrum
MBA	Milieu Belastende Activiteiten
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplannen
MTO	Medewerkers Tevredenheidsonderzoek
NEN	Nederlandse Norm
NIS2	Network and Information Security
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
NV	Naamloze Vennootschap
NV VTC	NV Vrijetijdscentrum
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
ODZL	Omgevingsdienst Zuid-Limburg
OM	Openbaar Ministerie
OOT	Organisatie Ontwikkel Traject
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerende Zaakbelasting
P&O	Personeel en Organisatie
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PMD	Plastic, Metaal en Drankkartons
POC	Percentage of Completion
POK	Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag
RAV	Regionale Ambulancevoorziening
Rd4	Reinigingsdiensten 4 (afvalverwerkingsbedrijf)
RES	Regionale Energie Strategie
RIEC	Regionale Informatie- en Expertise Centrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RKMVC	Rooms-Katholieke Mechelse Voetbal Club
RSC	Regionaal Sorteercentrum
SPUK	Specifieke Uitkering
SVREZL	Structuur Visie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg
SZMH	Sociale Zaken Maastricht Heuvelland
TAM	Tijdelijke Alternatieve Maatregelen
TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
TPOD	Toepassingsprofielen Omgevingsdocumenten
TVW	Transitievisie Warmte

Afkorting	Omschrijving
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VFL	Verordening Fysieke Leefomgeving
VHV	Volkshuisvesting
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRZL	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
VT	Veilig Thuis
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Vereniging van Eigenaren
WEP	Wet Elektronische Publicaties
WHO	Wet Hergebruik Overheidsinformatie
WKB	Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen
WKB	Wet Kwaliteitsborging
WLZ	Wet Langdurige Zorg
WMEBV	Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer
WML	Waterleiding Maatschappij Limburg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOO	Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg
WSOB	Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen
WSP	Werkgevers Service Punt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening

Bijlage 3: Incidentele en structurele baten en lasten per programma

Proberen om deze met de koppeling te maken

I I I I

Recapitulatie begrotingsevenwicht	2027			2028			2029			2030		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten programma 0	-2.843.495		-2.843.495	-2.641.795		-2.641.795	-2.662.899	0	-2.662.899	-2.736.233	0	-2.736.233
Lasten programma 1	-3.004.441	-358.000	-2.646.441	-3.069.812		-3.069.812	-2.749.321	0	-2.749.321	-2.810.176	0	-2.810.176
Lasten programma 2	-2.892.044		-2.892.044	-3.000.104		-3.000.104	-3.097.378	0	-3.097.378	-3.088.191	0	-3.088.191
Lasten programma 3	-944.864		-944.864	-958.461		-958.461	-960.197	0	-960.197	-963.685	0	-963.685
Lasten programma 4	-2.055.796		-2.055.796	-2.119.461		-2.119.461	-2.109.507	0	-2.109.507	-2.086.216	0	-2.086.216
Lasten programma 5	-4.387.889		-4.387.889	-4.251.215		-4.251.215	-4.241.222	0	-4.241.222	-4.236.251	0	-4.236.251
Lasten programma 6	-17.295.056	-192.751	-17.102.305	-17.442.715	-262.061	-17.180.654	-17.380.190	-268.089	-17.112.101	-17.007.715	0	-17.007.715
Lasten programma 7	-6.572.196		-6.572.196	-6.476.583		-6.476.583	-6.786.198	0	-6.786.198	-7.104.035	0	-7.104.035
Lasten programma 8	-2.157.807		-2.157.807	-2.096.988		-2.096.988	-2.116.537	0	-2.116.537	-2.139.808	0	-2.139.808
Totaal lasten programma's	**-42.153.588**	**-550.751**	**-41.602.837**	**-42.057.134**	**-262.061**	**-41.795.073**	**-42.103.450**	**-268.089**	**-41.835.361**	**-42.172.312**	**0**	**-42.172.312**
Baten programma 0	3.318.550	245.000	3.073.550	2.531.294		2.531.294	2.448.652	0	2.448.652	2.318.442	0	2.318.442
Baten programma 1	501.113	358.000	143.113	426.441		426.441	70.229	0	70.229	72.069	0	72.069
Baten programma 2	76.362		76.362	76.522		76.522	76.686	0	76.686	76.855	0	76.855
Baten programma 3	14.700		14.700	14.700		14.700	14.700	0	14.700	14.700	0	14.700
Baten programma 4	269.946		269.946	270.616		270.616	271.306	0	271.306	272.016	0	272.016
Baten programma 5	229.379		229.379	127.742		127.742	131.203	0	131.203	134.764	0	134.764

Baten programma 6	3.458.897	192.751	3.266.146	3.624.365	232.061	3.392.304	3.739.913	268.089	3.471.824	3.556.872	0	3.556.872
Baten programma 7	5.894.336		5.894.336	5.678.077		5.678.077	6.064.097	0	6.064.097	6.476.644	0	6.476.644
Baten programma 8	552.169	0	552.169	552.169		552.169	552.169	0	552.169	552.169	0	552.169
Totaal baten programma's	**14.315.452**	**795.751**	**13.519.701**	**13.301.926**	**232.061**	**13.069.865**	**13.368.954**	**268.089**	**13.100.865**	**13.474.530**	**0**	**13.474.530**
Saldo van baten en lasten programma's	**-27.838.136**	**245.000**	**-28.083.136**	**-28.755.208**	**-30.000**	**-28.725.208**	**-28.734.496**	**0**	**-28.734.496**	**-28.697.782**	**0**	**-28.697.782**
Lasten algemeen dekkingsmiddel	-671.391	0	-671.391	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasten overhead	-10.843.501	0	-10.843.501	-10.698.358	0	-10.698.358	-10.630.490	0	-10.630.490	-10.632.752	0	-10.632.752
Lasten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasten onvoorzien	-15.000	0	-15.000	-15.000	0	-15.000	-15.000	0	-15.000	-15.000	0	-15.000
Totaal lasten diverse	**-11.529.892**	**0**	**-11.529.892**	**-10.713.358**	**0**	**-10.713.358**	**-10.645.490**	**0**	**-10.645.490**	**-10.647.752**	**0**	**-10.647.752**
Baten algemeen dekkingsmiddel	39.660.229	0	39.660.229	40.374.175	0	40.374.175	40.654.665	0	40.654.665	42.265.328	0	42.265.328
Baten overhead	162.100	0	162.100	22.100	0	22.100	22.100	0	22.100	22.100	0	22.100
Baten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten diverse	**39.822.329**	**0**	**39.822.329**	**40.396.275**	**0**	**40.396.275**	**40.676.765**	**0**	**40.676.765**	**42.287.428**	**0**	**42.287.428**

Saldo van diverse	**28.292.437**	**0**	**28.292.437**	**29.682.918**	**0**	**29.682.918**	**30.031.276**	**0**	**30.031.276**	**31.639.676**	**0**	**31.639.676**
Totale saldo van baten en lasten van de programma's en diverse	**454.301**	**245.000**	**209.301**	**927.709**	**-30.000**	**957.709**	**1.296.780**	**0**	**1.296.780**	**2.941.894**	**0**	**2.941.894**
Stortingen in reserves	-155.391	0	-155.391	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	296.628	270.136	26.492	70.430	43.938	26.492	26.492	0	26.492	26.492	0	26.492
Geraamd resultaat	**141.237**	**270.136**	**-128.899**	**70.430**	**43.938**	**26.492**	**26.492**	**0**	**26.492**	**26.492**	**0**	**26.492**
Totaal lasten	-53.838.871	-550.751	-53.288.120	-52.770.492	-262.061	-52.508.431	-52.748.940	-268.089	-52.480.851	-52.820.064	0	-52.820.064
Totaal baten	54.434.409	1.065.887	53.368.522	53.768.631	275.999	53.492.632	54.072.212	268.089	53.804.123	55.788.450	0	55.788.450
Baten - Lasten	**595.538**	**515.136**	**80.402**	**998.139**	**13.938**	**984.201**	**1.323.272**	**0**	**1.323.272**	**2.968.386**	**0**	**2.968.386**